

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA

Član 1.

U Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10), u članu 1. dodaju se st. 3. i 4. koji glase:

„U svrhu omogućavanja ostvarenja interesa javnosti da zna, svi organi javne vlasti treba da javno objavljuju i time javnosti učine dostupnim sve informacije o svom radu koje se, u skladu sa odredbama ovog zakona, smatraju informacijama od javnog značaja.

Svi pojmovi koji su u ovom zakonu upotrebljeni u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.”.

Član 2.

Član 3. menja se i glasi:

„Član 3.

Organ javne vlasti (u daljem tekstu: organ vlasti) u smislu ovog zakona jeste:

- 1) organ Republike Srbije;
- 2) organ autonomne pokrajine;
- 3) organ opštine, grada, gradske opštine i grada Beograda;
- 4) javno preduzeće, ustanova, organizacija i drugo pravno lice, koje je osnovano propisom ili odlukom organa iz tač. 1) do 3) ovog stava;
- 5) privredno društvo čiji je osnivač ili član Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, odnosno jedan ili više organa vlasti iz tač. 1) do 4) ovog člana sa 50% ili više akcija ili udela u zbiru odnosno sa više od polovine članova organa upravljanja;
- 6) privredno društvo čiji je osnivač ili član jedan ili više organa vlasti iz tač. 1) do 5) ovog člana sa 50% ili više akcija ili udela u zbiru;
- 7) pravno lice čiji je osnivač privredno društvo iz tač. 5) ili 6) ovog stava;
- 8) pravno lice ili preduzetnik koji obavlja delatnosti od opšteg interesa, u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, u odnosu na informacije koje su u vezi sa obavljanjem tih delatnosti;
- 9) pravno ili fizičko lice koje ima javna ovlašćenja, u odnosu na informacije koje su u vezi sa vršenjem tih ovlašćenja;
- 10) pravno lice koje je u godini na koju se odnose tražene informacije ostvarilo više od 50% prihoda od jednog ili više organa vlasti iz tač. 1) do 7) ovog stava, u odnosu na informacije koje su u vezi sa aktivnošću koja se finansira tim prihodima, izuzev crkve i verske zajednice.”.

Član 3.

Naziv iznad člana 9. i član 9. menjaju se i glase:

„Život, zdravlje, lična bezbednost, pravosuđe, odbrana zemlje, nacionalna i javna bezbednost, ekonomska dobrobit zemlje, tajna, intelektualna i industrijska svojina, umetnička, kulturna i prirodna dobra i životna sredina

Član 9.

Organ vlasti može tražiocu uskratiti pristup informacijama od javnog značaja, ako bi time:

- 1) ugrozio život, zdravlje, bezbednost ili koje drugo važno dobro nekog lica;
- 2) ugrozio, omeo ili otežao sprečavanje ili otkrivanje krivičnog dela, optuženje za krivično delo, vođenje predistražnog postupka, vođenje sudskog postupka, izvršenje presude ili sprovođenje kazne, vođenje postupaka u smislu zakona kojim je uređena zaštita konkurencije, ili koji drugi pravno uređeni postupak, ili fer postupanje i pravično suđenje, do okončanja postupka;
- 3) ozbiljno ugrozio odbranu zemlje, nacionalnu ili javnu bezbednost, međunarodne odnose ili prekršio pravila međunarodnog arbitražnog prava;
- 4) bitno umanjio sposobnost države da upravlja ekonomskim procesima u zemlji, ili bitno otežao ostvarenje opravdanih ekonomskih interesa Republike Srbije ili ugrozio ili bi mogao ugroziti sprovođenje monetarne, devizne ili fiskalne politike, finansijsku stabilnost, upravljanje deviznim rezervama, nadzor nad finansijskim institucijama ili izdavanje novčanica i kovanog novaca;
- 5) učinio dostupnim informaciju ili dokument za koji je propisima ili službenim aktom zasnovanim na zakonu određeno da se čuva kao tajni podatak ili predstavlja poslovnu ili profesionalnu tajnu, ili podatak dobijen u postupku zastupanja za čije objavljivanje zastupani nije dao odobrenje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad pravobranilaštva, a zbog čijeg bi odavanja mogle nastupiti teške pravne ili druge posledice po interese zaštićene zakonom koji pretežu nad pravom javnosti da zna;
- 6) povredio pravo intelektualne ili industrijske svojine, ugrozio zaštitu umetničkih, kulturnih i prirodnih dobara;
- 7) ugrozio životnu sredinu ili retke biljne i životinjske vrste.”.

Član 4.

U članu 10. stav 1. posle reči: „objavljena i” dodaje se reč: „javno”, a reči: „u zemlji ili na internetu” brišu se.

Član 5.

Član 12. menja se i glasi:

„Član 12.

Ako tražena informacija od javnog značaja može da se izdvoji od ostalih informacija u dokumentu kojima organ vlasti nije dužan tražiocu da omogući pristup, organ vlasti će tražiocu omogućiti pristup delu dokumenta koji sadrži samo izdvojenu informaciju, i obavestiće ga da ostala sadržina dokumenta nije dostupna, u skladu sa zakonom.”.

Član 6.

Naziv iznad člana 13. i član 13. brišu se.

Član 7.

Član 14. menja se i glasi:

„Član 14.

Organ vlasti može tražiocu ograničiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja ako bi time povredio pravo na privatnost, pravo na zaštitu podataka o ličnosti, pravo na ugled ili koje drugo pravo lica na koje se tražena informacija lično odnosi, osim:

- 1) ako je lice na to pristalo;
- 2) ako se radi o ličnosti, pojavi ili događaju od interesa za javnost, a naročito ako se radi o javnom funkcioneru u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje sukoba interesa pri obavljanju javnih funkcija i ako je informacija vezana za vršenje njegove javne funkcije;
- 3) ako se radi o licu koje je svojim ponašanjem dalo povoda za traženje informacije.

Informacije od javnog značaja iz dokumenta koji sadrži podatke o ličnosti mogu biti učinjene dostupnim tražiocu na način kojim se obezbeđuje da se pravo javnosti da zna i pravo na zaštitu podataka o ličnosti mogu ostvariti zajedno, u meri propisanoj zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i ovim zakonom.”

Član 8.

U članu 15. stav 2. posle reči: „prezime” stavlja se zapeta i dodaju reči: „odnosno naziv”.

U stavu 5. posle reči: „dužno je da,” dodaju se reči: „najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahteva,”.

U stavu 6. reči: „u određenom roku, odnosno u roku od 15 dana” zamenjuju se rečima: „u roku koji mu odredi organ vlasti, a koji ne može biti kraći od osam ni duži od 15 dana”, a reč: „zaključak” zamenjuje se rečju: „rešenje”.

Član 9.

Član 16. menja se i glasi:

„Član 16.

Organ vlasti je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, odnosno uređenog zahteva, tražioca obavesti o posedovanju informacije, stavi mu na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno izda mu ili uputi kopiju tog dokumenta. Kopija dokumenta je upućena tražiocu danom napuštanja pisarnice organa vlasti od koga je informacija tražena odnosno danom upućivanja elektronske pošte.

Ako se zahtev odnosi na informaciju za koju se, na osnovu podataka koji su navedeni u zahtevu, može pretpostaviti da je od značaja za zaštitu života ili slobode nekog lica, odnosno za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva ili životne sredine, organ vlasti mora da obavesti tražioca o posedovanju te informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno da mu izda kopiju tog dokumenta najkasnije u roku od 48 sati od prijema zahteva.

Ako organ vlasti utvrdi da se zahtev odnosi na informacije koje su sadržane u velikom broju dokumenata, usled čega bi postupanje organa u roku iz stava 1. ovog člana bilo otežano, može, u roku od sedam dana od dana prijema urednog zahteva, obavestiti tražioca o tome i ponuditi mu da zahtev precizira ili da ostvari uvid u dokumente pre nego što odredi koje su mu kopije dokumenata potrebne.

Ako organ vlasti nije u mogućnosti, iz opravdanih razloga, da u roku iz stava 1. ovog člana obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema urednog zahteva, tražiocu dostavi obaveštenje o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti da po zahtevu postupi u roku iz stava 1. ovog člana i odredi naknadni rok, koji ne može biti duži od 40 dana od dana prijema urednog zahteva, u kojem će postupiti po zahtevu.

Ako se zahtev odnosi na uvid, odnosno dobijanje kopije dokumenta koji sadrži informaciju koja predstavlja tajni podatak određen od strane drugog organa vlasti, organ vlasti će u roku od osam dana od dana prijema, zahtev dostaviti organu vlasti koji je odredio tajnost podatka na postupanje po zahtevu i o tome obavestiti podnosioca zahteva. Rok iz ovog člana za postupanje po zahtevu od strane organa vlasti koji je odredio tajnost podatka počinje da teče od dana dostavljanja.

Ako se zahtev odnosi na informaciju koja predstavlja tajni podatak čiju tajnost je odredio organ vlasti koji odlučuje o zahtevu i ako organ vlasti utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni, doneće odluku o prestanku tajnosti podatka, u skladu sa zakonom kojim je uređeno određivanje i zaštita tajnih podataka, i podnosiocu zahteva omogućiti pristup traženoj informaciji.

Organ vlasti će zajedno sa obaveštenjem o tome da će tražiocu staviti na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno izdati mu kopiju tog dokumenta, saopštiti tražiocu vreme, mesto i način na koji će mu informacija biti stavljena na uvid, iznos nužnih troškova izrade kopije dokumenta, a u slučaju da ne raspolaže tehničkim sredstvima za izradu kopije, upoznaće tražioca sa mogućnošću da upotrebom svoje opreme izradi kopiju.

Uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju vrši se u službenim prostorijama organa vlasti.

Tražilac može iz opravdanih razloga tražiti da uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju izvrši u drugo vreme od vremena koje mu je odredio organ od koga je informacija tražena.

Licu koje nije u stanju da bez pratioca izvrši uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju, omogućiće se da to učini uz pomoć pratioca.

Ako udovolji zahtevu, organ vlasti neće izdati posebno rešenje, nego će o tome sačiniti službenu belešku.

Ako organ vlasti odbije da u celini ili delimično obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahteva, donese rešenje o odbijanju zahteva i da to rešenje pismeno obrazloži, kao i da u rešenju uputi tražioca na pravna sredstva koja može izjaviti protiv takvog rešenja.

Ako se zahtev odnosi na informaciju koja predstavlja tajni podatak čiju tajnost je odredio organ vlasti koji odlučuje o zahtevu, ili informacija predstavlja poslovnu ili profesionalnu tajnu, u obrazloženju rešenja iz stava 12. ovog člana navode ce i razlozi za određivanje tajnosti i razlozi zbog kojih podatak i dalje treba da se čuva kao tajni, odnosno razlozi zbog kojih je podatak određen kao poslovna ili profesionalna tajna.

Od obaveza postupanja u skladu sa odredbama ovog člana oslobođeno je pravno lice iz člana 3. tačka 10) ovog zakona koje je sve informacije koje se odnose na aktivnosti finansirane sredstvima organa vlasti iz člana 3. tač. 1) do 7) ovog zakona dostavilo organu koji je finansirao te aktivnosti ili organu vlasti nadležnom za kontrolu tog finansiranja.”.

Član 10.

U članu 22. stav 1. tačka 2) reči: „stav 2.” zamenjuju se rečima: „st. 1. do 3.”.

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Protiv rešenja Poverenika kojim se odlučuje o zahtevu koji je podnet Povereniku kao organu vlasti, ne može se izjaviti žalba.”.

U dosadašnjem stavu 2, koji postaje stav 3, reči: „Vrhovnog suda Srbije” zamenjuju se rečima: „Vrhovnog kasacionog suda”, a posle reči: „Ustavnog suda”, dodaje se zapeta i reči: „Narodne banke Srbije”.

U dosadašnjem stavu 3, koji postaje stav 4, reči: „stava 2.” zamenjuju se rečima: „st. 2. i 3.”, a reči: „o čemu sud po službenoj dužnosti obaveštava Poverenika” brišu se.

Posle dosadašnjeg stava 3, koji postaje stav 4, dodaje se stav 5. koji glasi:

„O pokretanju upravnog spora protiv rešenja iz stava 3. ovog člana sud po službenoj dužnosti obaveštava Poverenika.”.

Član 11.

Članu 24. menja se i glasi:

„Član 24.

Poverenik donosi rešenje bez odlaganja, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema žalbe, pošto omogući organu vlasti da se pismeno izjasni, a po potrebi i tražiocu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, po žalbi zbog nepostupanja organa vlasti u skladu sa članom 16. stav 2. ovog zakona, Poverenik donosi rešenje u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

Poverenik odbacuje žalbu koja je nedopuštena, neblagovremena i izjavljena od strane neovlašćenog lica.

Organ vlasti dokazuje da je postupao u skladu sa svojim obavezama predviđenim ovim zakonom.

Kada utvrdi da je žalba osnovana, Poverenik će rešenjem naložiti organu vlasti da tražiocu omogući slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

Kada povodom žalbe zbog nepostupanja po zahtevu (ćutanje uprave) utvrdi da je žalba osnovana, Poverenik će rešenjem naložiti organu vlasti da u određenom roku postupi po zahtevu.

Ako u postupku po žalbi protiv rešenja o odbijanju zahteva koji se odnosi na tajni podatak iz člana 9. tačka 5. ovog zakona Poverenik utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni, odnosno da podatak nije određen kao tajni u skladu sa zakonom kojim je uređeno određivanje i zaštita tajnih podataka, doneće rešenje kojim se žalba usvaja, a organu vlasti nalaže da opozove tajnost traženog podatka i podnosiocu zahteva omogući pristup tom podatku.

U postupku po žalbi iz stava 7. ovog člana, Poverenik je dužan da izvrši uvid u spise predmeta na koji se žalba odnosi radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja neophodnog za rešavanje po žalbi.

Ako organ vlasti, nakon izjavljene žalbe zbog nepostupanja po zahtevu, a pre donošenja odluke po žalbi, tražiocu omogući pristup informacijama ili po zahtevu na drugi način postupi, Poverenik će doneti rešenje i obustaviti postupak po žalbi. Postupak po žalbi se obustavlja i kada tražilac odustane od žalbe.

U slučaju donošenja rešenja iz stava 6. ovog člana zbog nepostupanja po zahtevu, Poverenik, u skladu sa zakonom koji reguliše prekršajni postupak, izdaje prekršajni nalog zbog prekršaja iz člana 47. ovog zakona.”.

Član 12.

Član 26. menja se i glasi:

„Član 26.

Organi vlasti su dužni da Povereniku, na njegov zahtev i u roku koji on odredi, a koji ne može biti duži od 15 dana, dostave sve podatke neophodne za utvrđivanje činjeničnog stanja od značaja za donošenje rešenja iz čl. 24. i 25. ovog zakona, kao i za odlučivanje o podnošenju zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka koji su u vezi sa tim rešenjima.

Povereniku će, radi utvrđivanja činjeničnog stanja iz stava 1. ovog člana, biti omogućen pristup svakom nosaču informacije na koji se ovaj zakon primenjuje.

Organ nadležan za vođenje evidencija o prebivalištu i boravištu građana i jedinstvenom matičnom broju građana dužan je da Povereniku, na njegov zahtev, dostavi podatke iz tih evidencija koji su neophodni za izricanje prekršajnog naloga i podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka.”.

Član 13.

U nazivu iznad člana 27, reči: „i zaključka” brišu se.

U članu 27. stav 1. reči: „i zaključka” brišu se.

Član 14.

U članu 28. reči: „administrativno” u određenom padežu zamenjuju se rečju: „upravno”, u odgovarajućem padežu.

U stavu 2. posle reči: „upravni postupak” tačka se zamenjuje zapetom i dodaju reči: „osim ako je ovim zakonom drugačije određeno.”.

Član 15.

Posle člana 28. dodaju se čl. 28a i 28b, koji glase:

„Član 28a

Poverenik će prinuditi izvršenika – organ vlasti da ispuni obaveze iz rešenja Poverenika posrednom prinudom, izricanjem novčanih kazni.

Novčana kazna se izriče rešenjem.

Novčana kazna se izriče u rasponu od 20.000 do 100.000 dinara i može biti izrečena više puta.

Izrečenu novčanu kaznu izvršava sud u skladu sa zakonom kojim se reguliše izvršenje i obezbeđenje.

Izrečene novčane kazne predstavljaju prihod budžeta Republike Srbije.

Član 28b

Poverenik je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje predviđene ovim zakonom, kada u postupku po žalbi oceni da postoji prekršaj.

Tražilac informacije ne može da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv organa vlasti pre okončanja postupka po žalbi pred Poverenikom, odnosno pre okončanja upravnog spora ako žalba Povereniku nije dopuštena.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, tražilac informacije je dužan da se prethodno obrati Povereniku zahtevom da Poverenik podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno upravnoj inspekciji, ako je vođen upravni spor.

Ako Poverenik, odnosno upravna inspekcija u roku od osam dana ne odgovori tražiocu informacije na zahtev iz stava 3. ovog člana ili mu odgovori da nema osnova za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, tražilac informacije je ovlašćen da sam podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako Poverenik, odnosno upravna inspekcija podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, na zahtev tražioca informacije ili na sopstvenu inicijativu, dužan je da o eventualnom odustajanju od tog zahteva obavesti tražioca informacije, u roku od osam dana od dana odustajanja od zahteva, da bi tražilac informacije mogao da nastavi postupak.”.

Član 16.

U članu 29. dodaju se st. 2. i 3. koji glase:

„Poverenik može obrazovati kancelarije i van svog sedišta.

Aktom o organizaciji i sistematizaciji poslova stručne službe Poverenika uređuje se obavljanje poslova u kancelarijama.”.

Član 17.

Član 30. menja se i glasi:

„Član 30.

Narodna skupština bira Poverenika većinom glasova svih narodnih poslanika, na predlog odbora nadležnog za državnu upravu (u daljem tekstu: Odbor).

Poverenik se bira na vreme od osam godina, bez mogućnosti ponovnog izbora na ovu dužnost.

Predsednik Narodne skupštine raspisuje javni poziv svim zainteresovanim licima da se prijave za kandidata za Poverenika (u daljem tekstu: Javni poziv).

Javni poziv se, istog dana, objavljuje na veb prezentaciji Narodne skupštine i u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike Srbije, najkasnije 180 dana pre isteka mandata prethodnog Poverenika, odnosno najkasnije 30 dana po donošenju odluke o prestanku dužnosti Poverenika u smislu člana 31. ovog zakona.

Prijava na Javni poziv dostavlja se u pismenom obliku i mora da sadrži lično ime, adresu prebivališta, broj telefona za kontakt, adresu za prijem elektronske pošte i potpis zainteresovanog lica, a uz prijavu se dostavljaju biografija i dokazi o ispunjenosti propisanih uslova za izbor za Poverenika.

Rok za prijavljivanje na Javni poziv traje 30 dana od dana objavljivanja Javnog poziva.

U roku od 15 dana od isteka roka za prijavljivanje na Javni poziv, Odbor utvrđuje i na veb prezentaciji Narodne skupštine objavljuje spisak prijavljenih lica koji ispunjavaju uslove za izbor za Poverenika, sa njihovim biografijama.

U roku iz stava 7. ovog člana, Odbor dostavlja poziv poslaničkim grupama u Narodnoj skupštini da sa spiska prijavljenih lica koji ispunjavaju uslove za izbor za Poverenika predlože kandidata za Poverenika.

Kandidata za Poverenika Odboru ima pravo da predloži svaka poslanička grupa u Narodnoj skupštini.

Poslanička grupa može da predloži kandidata za Poverenika tek po isteku 15 dana od dana objavljivanja spiska prijavljenih lica koji ispunjavaju uslove za izbor za Poverenika.

Više poslaničkih grupa mogu da predlože zajedničkog kandidata za Poverenika.

Pre utvrđivanja predloga za izbor Poverenika, Odbor sa kandidatima koje su predložile poslaničke grupe obavlja javni razgovor na kojem se kandidatima omogućuje da iznesu svoje stavove o ulozi i načinu ostvarivanja dužnosti Poverenika.

Predlog za izbor Poverenika utvrđuje se većinom glasova od ukupnog broja članova Odbora.

Obrazloženi predlog za izbor Poverenika Odbor podnosi Narodnoj skupštini najkasnije 60 dana pre isteka mandata prethodnog Poverenika, odnosno u roku od 90 dana od dana donošenja odluke o razrešenju, odnosno o utvrđivanju dana prestanka dužnosti Poverenika.

Za Poverenika se bira lice s priznatim ugledom i stručnošću u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih prava.

Poverenik može biti lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima, koje je završilo pravni fakultet i ima najmanje deset godina radnog iskustva.

Poverenik ne može da obavlja drugu javnu funkciju ili profesionalnu delatnost, kao i drugu dužnost ili posao koji bi mogao uticati na njegovu samostalnost i nezavisnost.

Poverenik ne može biti član političke stranke.

Ako predloženi kandidat za Poverenika ne dobije potrebnu većinu glasova svih narodnih poslanika, novi postupak izbora se pokreće u roku od 15 dana od dana kada Narodna skupština nije izabrala Poverenika.”.

Član 18.

Član 31. menja se i glasi:

„Član 31.

Povereniku dužnost prestaje:

- 1) istekom mandata;
- 2) smrću;
- 3) na lični zahtev;
- 4) gubitkom državljanstva;
- 5) ako mu pravnosnažnom sudskom odlukom bude ograničena poslovna sposobnost;
- 6) ako pravnosnažno bude osuđen na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci;
- 7) razrešenjem.

Povereniku koji u toku mandata ispuni uslove za starosnu penziju u skladu sa zakonom, dužnost prestaje istekom mandata.

U slučaju prestanka dužnosti Poverenika iz razloga navedenih u stavu 1. tač. 2) do 6) ovog člana, Narodna skupština, bez rasprave, većinom glasova svih

narodnih poslanika, donosi odluku kojom utvrđuje dan prestanka dužnosti Poverenika.

Poverenik se razrešava:

- 1) ako nestručno ili nesavesno obavlja svoju dužnost;
- 2) ako bude izabran, postavljen ili imenovan na drugu javnu funkciju;
- 3) ako započne obavljanje dužnosti, radnje ili profesionalne delatnosti bez saglasnosti državnog organa nadležnog za odlučivanje o sukobu interesa pri vršenju javnih funkcija;
- 4) ako postane član političke stranke.

Postupak za razrešenje Poverenika pokreće se na obrazloženi predlog jedne trećine narodnih poslanika.

Odbor utvrđuje da li postoje razlozi za razrešenje. Ako utvrdi da nema razloga za razrešenje, Odbor o tome obaveštava Narodnu skupštinu. Ako utvrdi da ima razloga za razrešenje, Odbor podnosi predlog odluke o razrešenju Narodnoj skupštini.

Poverenik ima pravo da se na sednici Odbora i Narodne skupštine, na kojoj se razmatra predlog za njegovo razrešenje, obrati narodnim poslanicima.”.

Član 19.

U članu 32. stav 3. reči: „Vrhovnog suda” zamenjuju se rečima: „Vrhovnog kasacionog suda”.

Član 20.

Član 33. menja se i glasi:

„Član 33.

Poverenik ima zamenika za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, koga bira Narodna skupština, većinom glasova svih narodnih poslanika, na predlog Poverenika.

Za zamenika Poverenika može biti izabrano lice koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom za izbor Poverenika.

Zamenik Poverenika bira se za vreme od osam godina, bez mogućnosti ponovnog izbora na ovu dužnost.

Zamenik Poverenika obavlja dužnosti Poverenika u slučaju njegovog odsustva ili sprečenosti, kao i u slučaju prestanka dužnosti iz razloga navedenih u članu 31. ovog zakona.

Zameniku Poverenika prestaje dužnost na način predviđen za prestanak dužnosti Poverenika.

Postupak za razrešenje zamenika Poverenika pokreće se i na inicijativu Poverenika.

Zamenik Poverenika ima pravo na platu u visini od 90% od plate Poverenika.”.

Član 21.

Član 34. menja se i glasi:

„Član 34.

Poverenik ima stručnu službu koja mu pomaže u vršenju njegovih nadležnosti.

Poverenik donosi opšti akt o organizaciji i sistematizaciji poslova stručne službe u skladu sa budžetskim sredstvima opredeljenim za njegov rad.

O donošenju opšteg akta iz stava 2. ovog člana Poverenik obaveštava Narodnu skupštinu, u roku od 15 dana od dana njegovog donošenja.

Poverenik samostalno odlučuje, u skladu sa zakonom, o prijemu lica u radni odnos u stručnu službu, rukovođen potrebom profesionalnog i delotvornog vršenja svoje nadležnosti.

Na prava i dužnosti zaposlenih u stručnoj službi Poverenika primenjuju se propisi koji uređuju prava i dužnosti državnih službenika i nameštenika.

Sredstva za rad Poverenika i stručne službe obezbeđuju ce u budžetu Republike Srbije.”.

Član 22.

U članu 35. stav 1. tačka 4) reči: „državnim organima” zamenjuju se rečima: „organima vlasti”.

Posle tačke 6) dodaje se nova tačka 6a) koja glasi:

„6a) daje mišljenje na nacрте zakona i predloge drugih propisa, kao i dokumenata javnih politika, ako se njima uređuju pitanja koja su od značaja za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja;”.

U stavu 2. posle reči: „opštih akata” dodaju reči: „kojima se uređuju pitanja od značaja za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja.”.

Član 23.

U nazivu iznad člana 38. reči: „i zaštita izvora informacije od javnog značaja” brišu se.

Član 38. menja se i glasi:

„Član 38.

Rukovodilac organa vlasti može da odredi jednog ili više zaposlenih (u daljem tekstu: ovlašćeno lice) za postupanje po zahtevu za slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

Organi jedinice lokalne samouprave odnosno gradske opštine mogu da odrede zajedničko ovlašćeno lice za postupanje po zahtevima upućenim tim organima. Više javnih beležnika ili javnih izvršitelja može da odredi zajedničko ovlašćeno lice za postupanje po zahtevima, iz reda zaposlenih kod tih javnih beležnika, odnosno javnih izvršitelja.

Ovlašćeno lice:

1) obaveštava tražioca o posedovanju informacija i obezbeđuje uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno dostavlja informaciju na odgovarajući način, odbija zahtev rešenjem, pruža tražiocima neophodnu pomoć za ostvarivanje njihovih prava utvrđenih ovim zakonom;

2) preuzima mere za unapređenje prakse postupanja sa nosačima informacija, prakse održavanja nosača informacija, kao i prakse njihovog čuvanja i obezbeđenja;

3) preuzima mere potrebne za upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima na pristup informacijama od javnog značaja, radi delotvorne primene ovog zakona.

Svi zaposleni u organu vlasti dužni su da ovlašćenom licu pruže svu neophodnu pomoć i dostave potpune i tačne informacije neophodne za postupanje po zahtevu.

Ako ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana nije određeno, za postupanje po zahtevu i preduzimanje mera iz stava 3. tač. 2) i 3) ovog člana nadležan je rukovodilac organa vlasti.”.

Član 24.

Član 39. menja se i glasi:

„Član 39.

Organ vlasti iz člana 3. tač. 1) do 7) ovog zakona izrađuje informator o svom radu, koji sadrži naročito:

- 1) osnovne podatke o organu i informatoru (uključujući radno vreme i informaciju o pristupačnosti osobama sa invaliditetom objekata koje koristi organ);
- 2) organizacionu strukturu (organigram);
- 3) imena, podatke za kontakt i opis funkcija rukovodilaca organizacionih jedinica;
- 4) opis pravila u vezi sa javnošću rada;
- 5) opis nadležnosti, ovlašćenja i obaveza;
- 6) opis postupanja u okviru nadležnosti, ovlašćenja i obaveza;
- 7) za kolegijalne organe, podatke o održanim sednicama i opis načina donošenja odluka;
- 8) navođenje propisa koje organ primenjuje u svom radu i propisa za čije donošenje je nadležan;
- 9) navođenje strategija, programa, planova i izveštaja koje je doneo organ;
- 10) navođenje akata iz tač. 8) i 9) ovog stava koji su u postupku pripreme od strane organa;
- 11) spisak usluga koje organ pruža zainteresovanim licima;
- 12) postupak radi pružanja usluga iz tačke 11) ovog stava;
- 13) pregled podataka o pruženim uslugama iz tačke 11) ovog stava;
- 14) finansijske podatke (podatke o budžetu, odnosno finansijskom planu i izvorima prihoda);
- 15) podatke o javnim nabavkama, uključujući plan javnih nabavki i spisak zaključenih ugovora o nabavkama dobara, usluga, radova i nepokretnosti, sa vrednostima zaključenih ugovora, datumom zaključenja i rokom trajanja;
- 16) podatke o državnoj pomoći (sa podacima o subjektima subvencija i donacija i njihovim iznosima);
- 17) podatke o izvršenim inspekcijama i revizijama poslovanja organa;
- 18) podatke o isplaćenim platama, zaradama i drugim primanjima, uključujući podatke o platama organa rukovođenja, odnosno upravljanja i rukovodilaca organizacionih jedinica;
- 19) podatke o sredstvima rada i objektima koje organ poseduje, odnosno koristi;
- 20) čuvanje nosača informacija;

21) vrste informacija u posedu, uključujući sadržaj baza podataka i registara kojima rukuje organ;

22) vrste informacija kojima organ vlasti omogućava pristup;

23) spisak najčešće traženih informacija od javnog značaja;

24) informacije o podnošenju zahteva, sa adresama za prijem pošte i elektronske pošte i podacima o rokovima za postupanje po zahtevu, pravu na pravno sredstvo i licu nadležnom za postupanje po zahtevu.

Informator se izrađuje u elektronskom i mašinski čitljivom obliku, a objavljuje se putem jedinstvenog informacionog sistema informatora o radu, koji vodi i održava Poverenik, u skladu sa uputstvom Poverenika iz člana 40. ovog zakona.

Mašinski čitljiv oblik je oblik elektronski memorisanog zapisa strukturiran tako da ga programska aplikacija može lako identifikovati, prepoznati i iz njega izdvojiti određene podatke, uključujući pojedinačne podatke i njihovu unutrašnju strukturu.

Organ vlasti redovno vrši proveru tačnosti i potpunosti podataka objavljenih u informatoru i, najkasnije 30 dana od nastanka promene, ažurira informator vršenjem odgovarajućih promena.

U slučaju da organ vlasti propusti da izradi i ažurira informator o svom radu, u skladu sa odredbama ovog zakona, Poverenik je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj iz člana 46. stav 1. tačka 6) ovog zakona.”.

Član 25.

U čl. 40. i 42. reči: „državni organ” u određenom padežu zamenjuju se rečima: „organ vlasti” u odgovarajućem padežu.

Član 26.

U članu 43. stav 1. reči: „državni organ” zamenjuju se rečima: „organ vlasti”, a broj: „20.” zamenjuje se brojem: „31.”.

U tački 4) reč: „objavljivanja” zamenjuje se rečima: „izrade i ažuriranja”.

U tački 6) tačka na kraju teksta se zamenjuje tačkom i zapetom.

Posle tačke 6) dodaju se nove tač. 6a)–6g) koje glase:

„6a) rukovodiocu organa vlasti i ovlašćenom licu;

6b) broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o zdravlju stanovništva ili zaštiti životne sredine iz člana 16. stav 2. ovog zakona;

6v) broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o raspolaganju javnim sredstvima;

6g) broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije iz nadležnosti tog organa vlasti.”.

U stavu 2. posle reči: „udruženja” reč: „građana” briše se.

Posle stava 2. dodaju se st. 3. i 4. koji glase:

„Poverenik bliže propisuje obrazac i način dostavljanja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

U slučaju da organ vlasti propusti da Povereniku podnese godišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana, Poverenik je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj iz člana 46. stav 1. tačka 9) ovog zakona.”.

Član 27.

Član 46. menja se i glasi:

„Član 46.

Novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj rukovodilac organa vlasti ako organ vlasti:

- 1) ne saopšti, odnosno ne omogući uvid u istinitu i potpunu informaciju, a osporava istinitost i potpunost objavljene informacije (član 11);
- 2) odbije da primi zahtev tražioca (član 15. stav 1);
- 3) ne vodi posebnu evidenciju usmenih zahteva (član 15. stav 7);
- 4) ne omogući Povereniku pristup nosaču informacije (član 26. stav 2);
- 5) ne postupi po rešenju Poverenika (član 28. stav 1);
- 6) propusti da izradi i ažurira informator o svom radu (član 39);
- 7) ne održava nosač informacije u skladu sa ovim zakonom (član 41);
- 8) ne sprovodi obuku zaposlenih i upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima utvrđenim ovim zakonom (član 42);
- 9) propusti da podnese godišnji izveštaj Povereniku o radnjama tog organa, preduzetim u cilju primene ovog zakona, sa propisanim podacima (član 43);
- 10) spreči upravnog inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora i ne izvrši rešenje upravnog inspektora (član 45. stav 2).

Novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj ovlašćeno lice organa vlasti ako:

- 1) pristup informacijama uslovljava dokazivanjem opravdanog ili drugog interesa (član 4);
- 2) postupi protivno načelu jednakosti (član 6);
- 3) diskriminiše novinara ili javno glasilo (član 7);
- 4) ne označi nosač informacije, gde je i kada tražena informacija objavljena (član 10. stav 2);
- 5) po zahtevu dostavi nepotpune ili netačne informacije (član 16);
- 6) pristup informacijama uslovljava uplatom troškova u iznosu većem od propisanog (član 17);
- 7) ne izda informaciju u traženom obliku, a ima tehničkih mogućnosti za to (član 18. st. 2. i 3);
- 8) neosnovano odbije da izda kopiju dokumenta sa informacijom na jeziku na kojem je podnet zahtev (član 18. stav 4);
- 9) na bilo koji drugi način, suprotno odredbama ovog zakona, onemogućava ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja (član 22. stav 1. tačka 6).

Novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj zaposleni u organu vlasti ako ovlašćenom licu ne dostavi informacije neophodne za postupanje po zahtevu, odnosno ako mu dostavi nepotpune ili netačne informacije (član 38. stav 4).

Nije odgovorno za prekršaj ovlašćeno lice koje je postupalo po nalogu rukovodioca organa vlasti i preduzelo sve radnje koje je na osnovu zakona, drugog propisa ili akta bilo dužno da preduzme da bi sprečilo izvršenje prekršaja.

Ako ovlašćeno lice nije određeno, za prekršaje iz stava 2. ovog člana odgovoran je rukovodilac organa vlasti.”.

Član 28.

Član 47. menja se i glasi:

„Član 47.

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000 dinara kazniće se za prekršaj ovlašćeno lice, odnosno rukovodilac organa, ako ne postupi po zahtevu u skladu sa rokovima iz člana 16. ovog zakona (ćutanje uprave).”.

Član 29.

Član 48. briše se.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Postupci za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja započeti pre početka primene ovog zakona, okončaće se po odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10).

Član 31.

Poverenik će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izdati nov priručnik iz člana 37. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10) i novo uputstvo za izradu i objavljivanje informatora iz člana 40. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10), kao i propisati i objaviti obrazac izveštaja iz člana 26. ovog zakona (izmenjeni i dopunjeni član 43. Zakona).

Član 32.

Organi vlasti koji u skladu sa članom 24. ovog zakona (izmenjeni član 39. Zakona) imaju obavezu izrađivanja informatora o radu, dužni su da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izrade informatore u skladu sa odredbama tog člana 24.

Godišnji izveštaj za 2021. godinu organi vlasti iz člana 2. ovog zakona (izmenjeni član 3. Zakona) podneće u skladu sa odredbama člana 43. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10).

Član 33.

Poverenik i zamenik Poverenika koji su izabrani u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10) nastavljaju da vrše dužnost do isteka mandata na koje su izabrani.

Član 34.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a počinje da se primenjuje po isteku tri meseca od dana stupanja na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja sadržan je u članu 51. stav 2. Ustava Republike Srbije prema kome svako ima pravo na pristup podacima koji su u posedu državnih organa i organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja, u skladu sa zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (u daljem tekstu: Zakon) je od svog donošenja 2004. godine do danas tri puta menjan, pri čemu su izmene bile usmerene ka usklađivanju sa novim Ustavom proglašenim 2006. godine (propisivanje kvalifikovane većine za izbor i prestanak dužnosti Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i zamenika Poverenika) ili na otklanjanje uočenih problema u njegovoj dotadašnjoj primeni (izvršenje odluka Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, promene nadležnog ministarstva za vršenje nadzora, izmene određenih procesnih i kaznenih odredaba). Prilikom navedenih izmena, izostajali su zahvati koji su neophodni ne samo u svrhu usklađivanja sa zakonima koji su u međuvremenu donošeni a od značaja su za ostvarivanje prava javnosti da zna (npr. Zakon o tajnosti podataka i Zakon o zaštiti podataka o ličnosti), već i sa stanovišta razvoja ljudskih prava i primene međunarodnih dokumenata i prakse većine zemalja Evropske unije.

Takođe, primena u praksi je ukazala na potrebu da se Zakon inovira i razvija, budući da se pokazalo da neka pitanja nisu uređena ili su uređena na neadekvatan način, zbog čega se i predlažu odgovarajuće izmene i dopune Zakona. To se, pre svega, odnosi na pitanja: proaktivnog objavljivanja informacija od strane organa vlasti na njihovim veb prezentacijama, unapređenje i povećanje transparentnosti podataka koje se objavljuju u informatoru o radu, proširenje kruga lica na koja se zakon odnosi, preciziranje postupka izbora i prestanka dužnosti Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (u daljem tekstu: Poverenik), upravno izvršenje rešenja Poverenika, kao i druge izmene koje sveobuhvatno unapređuju ostvarivanje prava javnosti na pristup informacijama od javnog značaja u Republici Srbiji.

Iako je Zakon još od samog njegovog donošenja dobijao najviše ocene kvaliteta njime uspostavljenih standarda u ovoj oblasti, na potrebu njegovog poboljšavanja u interesu prava javnosti da zna i jačanja demokratskog i otvorenog društva, ukazivao je i sam Poverenik od 2012. godine.

Jedna od ključnih slabosti u primeni Zakona je „ćutanje” organa javne vlasti, odnosno ignorisanje dobijenih zahteva za pristup informacijama, što za posledicu ima obraćanje tražilaca informacija Povereniku. Prema godišnjim izveštajima o radu Poverenika, najveći broj žalbi Povereniku izjavljuje se zbog nepostupanja po zahtevima tražilaca informacija, kao i zbog dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja obrazloženih rešenja o razlozima odbijanja i sa poukom o pravnom sredstvu. Tako je Poverenik u 2019. godini rešio 5.188 žalbi, od čega je njih 4.604 ili 88,74% izjavljeno upravo zbog ignorisanja zahteva tražilaca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora. Prema Izveštaju Poverenika za 2020. godinu, procenat ovih žalbi u toj godini bio je 53,23% (1.908 u odnosu na ukupan broj od 3.584 žalbe).

Takođe, prema izveštajima Poverenika, u primeni Zakona sa aspekta ostvarivanja njegovih nadležnosti evidentirano je da postoje teškoće u upravnim izvršenjima njegovih rešenja, neadekvatna odgovornost i otežano sprovođenje ovlašćenja Poverenika.

Osim navedenog, primena Zakona je ukazala na određenu pojavu koja se može podvesti pod zloupotrebu prava iz Zakona od strane tražilaca informacija (što se konstatuje i u Izveštaju Poverenika za 2020. godinu). Naime, veliki je broj zahteva tražilaca informacija za pokretanje prekršajnih postupaka zbog prekršaja predviđenih Zakonom, bez prethodnog podnošenja žalbi Povereniku, što bi predstavljalo logičan put ka dobijanju traženih informacija. Ovakvo postupanje izaziva sumnju da podnošenje zahteva za pristup informacijama nije imalo svoju zakonom pretpostavljenu svrhu, a to je informisanje o radu organa vlasti, već da je predstavljalo način da se kroz prekršajni postupak ostvari pravo na naknadu troškova pokretanja i učešća u postupku.

U skladu sa navedenim, predložene izmene zakona imaju svrhu uspostavljanja mehanizama, koji treba da dovedu do toga da organi vlasti postupaju u skladu sa svojim zakonskim obavezama (pre svega, da odgovaraju na primljene zahteve), kao i da tražioci informacija svoja prava iz Zakona ostvaruju isključivo u svrhu koja je predviđena Zakonom, a to je dostupnost informacija o radu organa vlasti. Ti mehanizmi su, pre svega, oličeni u odredbama o upravnom izvršenju rešenja Poverenika, ovlašćenju Poverenika da podnosi zahteve za pokretanje prekršajnih postupaka i uvođenje prekršajnog naloga.

Na planu opšteg unapređenja pristupa javnosti informacijama o radu organa i organizacija koje su direktno ili indirektno (kroz finansiranje) povezani sa državom, predloženim izmenama odnosno dopunama Zakona se predviđa proširenje kruga subjekata koji podležu obavezama iz Zakona, kao i unapređenje sistema izrade i objavljivanja informatora o radu organa vlasti, u skladu sa principom proaktivne—transparentnosti koji podrazumeva objavljivanje što većeg broja informacija o radu organa vlasti.

Povećanje kruga subjekata na koje se Zakon odnosi i njihovo izjednačavanje u sveobuhvatnosti ispunjavanja zakonskih obaveza, imaće izuzetno veliki uticaj na podizanje nivoa informisanosti o radu javnog sektora. Imajući u vidu predložene izmene člana 3. Zakona, kao i reformu informatora i sadržaja godišnjih izveštaja koji se podnose Povereniku, korpus dostupnih informacija o radu javne uprave će biti u značajnoj meri povećan.

Donošenje izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja predviđeno je revidiranim Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 23 u postupku pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji, iz jula 2020. godine (Aktivnost 2.2.5.2).

Takođe, Akcionim planom za sprovođenje nove Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period 2021-2025. godina predviđene su izmene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, radi unapređenja odgovornosti i transparentnosti u radu organa javne vlasti.

Izmene ovog zakona su predviđene i Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za period 2020-2022. godina.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

- **ČLAN 1.**

Članom 1. Predloga zakona se, kroz dopune člana 1. Zakona, načelno određuje da svi organi javne vlasti treba da javno objavljuju i time javnosti učine dostupnim sve informacije o svom radu. Uvođenjem ove opšte klauzule želi se dati prednost proaktivnom objavljivanju kao primarnom kanalu za stavljanje svih informacija od javnog značaja na raspolaganje javnosti, sa ciljem da se na ovaj način ubuduće utiče na smanjivanje broja podnetih zahteva organima vlasti. Istim članom se uvodi i upotreba rodno osetljivog jezika u ovaj zakon.

- **ČLAN 2.**

Ovim članom je jasnije definisan pojam organa javne vlasti iz člana 3. Zakona, proširen je krug lica kojima se utvrđuje ovaj status, polazeći od realne situacije da postoje ili su ustanovljene nove kategorije lica, poput javnih beležnika i sl. koja imaju značajna javna ovlašćenja, a na koje se Zakon nije odnosio ili druga lica kojima nije zakonom povereno vršenje javnih ovlašćenja, ali ih faktički imaju na osnovu ugovora, osnivačkih ili drugih akata organa vlasti (npr. komunalne delatnosti).

Osim toga, aktuelni tekst Zakona prilikom određivanja kruga lica koja se smatraju organom vlasti pravi dve kategorije takvih organa, pri čemu za jednu od njih („državni organ”) određuje veći broj obaveza (npr. izrada informatora i podnošenje izveštaja Povereniku). Pokazalo se da je ovakva razlika neopravdana u mnogim slučajevima i da bi je trebalo otkloniti jer sužava obim ostvarivanja prava. Pored toga, značaj pojedinih organa javne vlasti koji nisu obuhvaćeni pojmom „državni organ” može biti daleko veći od pojedinih „državnih organa”.

Predlogom zakona je predviđeno da se u organe vlasti, uz jedinice lokalne samouprave (opštine, gradove i grad Beograd) uvrste i organi gradskih opština, s obzirom na značaj i obim informacija kojima raspolažu, da bi se rasteretile centralne gradske uprave i da bi se ubrzao proces dobijanja informacija povodom podnetih zahteva.

Posebno se precizira dosadašnja definicija „pravnog lica koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ”, tako što se navodi da pod organe vlasti spadaju i javna preduzeća, ustanove, organizacije i druga pravna lica, koja su osnovana propisom ili odlukom organa Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, uključujući tu i gradske opštine.

Dalje, zakonom se precizira da u krug organa javne vlasti spadaju i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu, pod kojim se podrazumeva većinsko vlasništvo bilo kog od ranije navedenih organa vlasti, pojedinačno ili u zbiru. Međutim, bitna novina u odnosu na dosadašnji zakon jeste proširenje kruga obveznika zakona i na tzv. „čerke firme”, odnosno na privredna društva koja su u većinskom vlasništvu ili pod upravljačkom kontrolom pomenutih privrednih društava ali i drugih organa vlasti, zajedno ili pojedinačno, kao i na druga pravna lica koja su osnovana od strane svih navedenih privrednih društava.

Takođe, Predlogom zakona se precizira pitanje obima informacija koje bi trebalo da pružaju ona pravna lica koja obavljaju neke delatnosti od opšteg interesa, imaju javna ovlašćenja ili koja su finansirana od strane organa javne vlasti. Reč je o pravnim licima ili preduzetnicima koji obavljaju delatnosti od opšteg interesa, u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, subjektima koji imaju javna ovlašćenja ili udruženjima, koja, pored informacija koje su nesumnjivo od javnog značaja, raspolažu i mnogim informacijama koje ni na koji način nisu u vezi sa

obavljanjem javnog posla ili finansiranjem iz javnih izvora. Za takva pravna lica predviđeno je da imaju svojstvo organa javne vlasti i obaveze u odnosu na one informacije koje se odnose na obavljanje javnog posla ili finansiranje iz javnog izvora, a ne i za sve informacije koje su u njihovom posedu.

Ovim članom se predlaže da iz kruga obveznika zakona izuzmu crkve i verske zajednice, imajući u vidu da bi u ovim slučajevima bilo praktično nemoguće utvrditi da li je u određenoj godini finansiranje bilo pretežno iz javnih ili drugih izvora, što je osnov za utvrđivanje podložnosti odredbama ovog zakona.

- **ČLAN 3.**

Predloženim novim članom 9. osnovnog zakona vrši se preciziranje nekoliko značajnih izuzetaka u kojima je moguće uskraćivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, u cilju otklanjanja nejasnoća u pogledu domašaja postojećih odredbi člana 9. Zakona.

Uvodna rečenica je izmenjena u cilju preciziranja da izuzeci od ostvarivanja prava nisu apsolutni, čime bi se ova odredba uskladila sa članom 8. Zakona koji uređuje ograničenja prava u skladu sa Ustavom Republike Srbije i Konvencijom o osnovnim ljudskim pravima. Na taj način omogućava se primena načela srazmernosti ograničavanja prava, čak i u slučajevima kada bi interes prava bio suprotstavljen interesu zaštite života nekog lica, budući da nužno ne bi morao da u celosti isključi ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

U tački 2) se, uz uvođenje zaštite i postupaka pred Komisijom za zaštitu konkurencije, usled njihove osetljivosti, precizira da su informacije iz pravno uređenih postupaka zaštićene samo dok ti postupci traju. U okviru tačke 3) uvodi se i izuzetak vezan za obaveze Republike Srbije u međunarodnim arbitražnim sporovima, s obzirom na to da ti arbitražni postupci od početka, pa i nakon donošenja presude nose oznaku poverljivosti i podležu posebnim pravilima u pogledu njihovog objavljivanja.

Takođe, preciziraju se i izuzeci koji se odnose na zaštitu ekonomskih interesa Republike Srbije, ili ugrožavanje sprovođenja monetarne, devizne i fiskalne politike, finansijske stabilnosti, upravljanja deviznim rezervama, nadzora nad finansijskim institucijama ili izdavanja novčanica i kovanog novca (tačka 4), zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara (tačka 6), kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija, na način da se tražiocu dostavi kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Predloženim dopunama otklanjaju se česte dileme kod postupanja organa vlasti po zahtevima koji se odnose na ove vrste informacija.

U tački 5) se vrši, pre svega, terminološko usklađivanje sa Zakonom o tajnosti podataka („Službeni glasnik RS”, broj 104/09), koji je donet pet godina nakon donošenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, tako što se uvodi generički pojam „tajni podatak”, umesto nabravanja oznaka tajnosti koje stavljaju državni organi. Predlaže se da se u krug podataka koji se zaštićuju ovom tačkom uvrste i podaci kojima raspolaže Državno pravobranilaštvo o zastupanim subjektima u postupku za sporazumno rešavanje spora, odnosno u sudskom, upravnom ili drugom postupku.

Međutim, tačku 5) treba posmatrati i sistemski tumačiti zajedno sa odgovarajućim odredbama iz predloženog izmenjenog člana 16, prema kojima se postupanje po zahtevu za pristup informacijama od javnog značaja koji se odnosi na tajni podatak razlikuje u odnosu na to da li je zahtev podnet organu koji je odredio tajnost podatka, ili organu koji je samo u posedu tog podatka. U istom smislu treba

posmatrati i odredbe izmenjenog člana 16, kojima je propisan način postupanja organa koji je odredio tajnost podatka i sadržaj obrazloženja rešenja kojim je odbijen pristup tajnom podatku.

Takođe, izmenama ovog člana pružena je zaštita prirodnim dobrima i zaštiti životne sredine. Ova odredba je uneta u cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Republike Srbije sa Direktivom 2003/4/EC o dostupnosti javnosti informacija o životnoj sredini (Directive 2003/4/EC of the European parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC) i Zakonom o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija i učešća javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, broj 38/09), i to u domenu definisanja izuzetaka od izdavanja informacija o životnoj sredini i usklađivanja sa članom 4. stav 2. tačka h) Direktive. Predložena izmena važna je i sa aspekta sprovođenja obaveza iz međunarodnih ugovora kao što su Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore i Konvencija o biološkoj raznovrsnosti u pogledu zaštite i očuvanja divljih vrsta odnosno prirodnih dobara. Odavanje određenih informacija o divljim vrstama, poput lokacija na kojima se primerci nalaze, može ugroziti njihov opstanak u prirodi zbog potencijalnog krivolova i ilegalnog sakupljanja, ili u slučaju primeraka koji se drže u zatočeništvu, krađe ili ubijanja istih radi ilegalne trgovine i sl. S tim u vezi, određenim podacima koji se odnose na zaštićene divlje vrste mora se pružiti odgovarajuća zaštita i kroz predloženo zakonsko definisanje izuzetka od slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja.

U skladu sa svim navedenim, usaglašen je i naziv člana 9. Zakona sa predloženim izmenama, odnosno dopunama.

- **ČLAN 4.**

Predloženim izmenama u članu 10. vrši se samo sintaksičko poboljšanje postojećeg teksta, bez intervencija u njegov smisao i domašaj, kako bi se naglasak stavio na okolnost da li je tražena informacija već objavljena i time učinjena dostupnom javnosti, bez obzira na to gde je i na koji način objavljena.

- **ČLAN 5.**

Izmenama člana 12. zakona proširuje se njegov domašaj, odnosno način postupanja organa vlasti, tako što se dosadašnji termin „uvid“ zamenjuje terminom „pristup“, koji ima širi obuhvat od uvida, tako da će se ubuduće obaveza razdvajanja informacija odnositi i na dobijanje kopije dokumenta, pod uslovom da postoji neki na zakonu zasnovan razlog zbog kojeg organ vlasti ne može tražiocu da dozvoli pristup celom dokumentu, odnosno svim u njemu sadržanim informacijama.

- **ČLAN 6.**

Način na koji postojeći član 13. Zakona, pokušavajući da definiše zloupotrebu prava na pristup informacijama od javnog značaja kroz navođenje mogućih vidova ponašanja koji bi ukazivali na tu zloupotrebu, ne predstavlja adekvatan pristup za eliminisanje negativnih primera u ostvarivanju prava javnosti da zna. Često podnošenje zahteva, pa i zahtevanje velikog broja informacija ne može se smatrati samo po sebi zloupotrebom. Imajući u vidu da pravo na pristup

informacijama pripada svakome, eventualno odbijanje da se zahtevu udovolji samo zato što je isto lice već tražilo neke druge informacije, nema nikakvog praktičnog smisla, jer te informacije umesto tražioca može formalno zatražiti neko drugi. Sam čin ponovnog podnošenja zahteva za istim informacijama takođe ne može biti dovoljan razlog za odbijanje zahteva, jer je moguće da organ vlasti nije po prvom zahtevu dao odgovor ili ga nije dao na način na koji je tražen (dozvolio uvid ali ne i kopiju dokumenta ili je dostavio transkripte, ali ne i audio snimak). Takođe, ni traženje obimnih informacija ne može biti dovoljan razlog da se takav zahtev odbije, jer podleže subjektivnoj oceni organa vlasti. U slučajevima kada se od organa vlasti traži veliki broj informacija, već postoji zakonska mogućnost da se odredi duži rok za postupanje, pa to ne može biti valjan razlog za odbijanje zahteva sa pozivanjem na eventualnu zloupotrebu prava. Osim toga, u vremenu brzog razvoja nauke i tehnologije i elektronske komunikacije, veličina dokumenta, odnosno obim traženih informacija, ne bi trebalo da predstavlja problem u postupanju većine organa vlasti.

U skladu sa navedenim, predlaže se brisanje člana 13. Zakona.

- **ČLAN 7.**

Član 14. Zakona odnosi se na privatnost i druga prava ličnosti. Ovim izmenama je predviđeno i pravo na zaštitu podataka o ličnosti ustanovljeno Ustavom Republike Srbije i Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, kao poseban mogući razlog ograničenja prava javnosti da zna. Izmene su unete radi poboljšanja teksta u pravnotehničkom slislu, a izbrisano je iz stava 2. tačka 3) da se ponašanje lica naročito odnosi na privatni život, imajući u vidu da je ovakvo isticanje nepotrebno. Takođe, predlaže se da se postojeći termin „nosilac državne i političke funkcije“ terminološki precizira, pa i proširi, tako da se odnosi na sve javne funkcionere koji su kao takvi definisani Zakonom o sprečavanju korupcije.

Predlaže se i dodavanje novog stava, kojim bi se preciziralo da organ vlasti treba da omogući pristup traženoj informaciji, ako je u mogućnosti da istovremeno obezbedi pravo javnosti da zna i opravdane i na zakonu zasnovane interese svakog fizičkog lica da zaštiti svoju privatnost.

- **ČLAN 8.**

Predloženim dopunama trenutno važećeg člana 15. uvodi se rok (od osam dana) u kojem je organ vlasti dužan da pouči tražioca informacije kako da otkloni eventualne nedostatke zahteva, odnosno da dostavi tražiocu uputstvo o dopuni zahteva, a sve u cilju unapređenja postupka pristupa informacijama od javnog značaja. U cilju zaštite interesa tražioca informacije, predlaže se i preciziranje roka koji organ vlasti može da ostavi tražiocu da uredi svoj zahtev, tako što taj rok ne bi mogao biti kraći od osam dana, niti duži od 15 dana.

Druga izmena ovog člana u stavu 6. predstavlja usklađivanje sa odredbama novog Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik RS“, br. 18/16 i 95/18 – autentično tumačenje), koji se primenjuje od 2017. godine i prema kojem se upravni postupak više ne obustavlja zaključkom, već rešenjem.

Takođe, u stavu 1. je uneta dopuna koja se odnosi na pravno lice kao tražioca informacije.

- **ČLAN 9.**

Ključne izmene, tačnije dopune postojećeg člana 16. Zakona odnose se na postupanje po zahtevima koji se odnose na informacije koje su označene kao tajni podatak, odnosno poslovna ili profesionalna tajna. Predloženim odredbama se, kao što je to već pomenuto prilikom obrazlaganja izmena u članu 9. Zakona, razlikuje postupanje organa vlasti kojem je upućen zahtev za pristup informacijama, u zavisnosti od toga da li je u pitanju organ koji je odredio tajnost podatka, ili je samo u njegovom posedu kao korisnik. Naime, korisnik tajnog podatka neće biti u obavezi da postupi po ovakvom zahtevu, već će biti dužan da ga, u roku od osam dana od prijema, prosledi organu vlasti koji je odredio tajnost podatka i o tome obavesti tražioca informacije. U tom slučaju, organ kojem je zahtev prosleđen će biti dužan da po zahtevu postupi i odgovori u skladu i na način propisan članom 16. Zakona, pri čemu će rok za postupanje tog organa početi da teče od dana kada mu je zahtev prosleđen. Od ovog pravila postoji jedan izuzetak: ako se zahtev odnosi samo na dobijanje saopštenja da li organ vlasti kojem je zahtev upućen poseduje tajni podatak, taj organ vlasti će biti dužan da po tom zahtevu postupi, odnosno tražiocu odgovori o posedovanju traženog podatka.

S druge strane, organ vlasti koji je odredio tajnost podatka treba da, razmatrajući zahtev, proceni da li i dalje postoje razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni i, u zavisnosti od izvršene procene, opozove tajnost i tražiocu omogućiti pristup traženom podatku, ili odbije zahtev, s tim što je u tom slučaju u obavezi da u rešenju o odbijanju zahteva navede razloge zbog kojih je podatak određen kao tajni, odnosno razloge zbog kojih podatak i dalje treba da ostane tajan. Obaveza navođenja razloga zbog kojih tražena informacija predstavlja profesionalnu odnosno poslovnu tajnu postoji i u slučaju donošenja rešenja o odbijanju zahteva za pristup ovim informacijama.

Osim ovih ključnih novina, predlaže se da se u članu 16. st. 1. i 3. precizira da se u slučaju da je organ vlasti naložio uređenje zahteva, rokovi za postupanje po zahtevu, propisani navedenim stavovima, računaju od dana kada je zahtev uređen. Osim toga, u član 16. stav 1. se uvodi izričita obaveza dostavljanja potpunih i tačnih informacija, u svrhu logičkog usklađivanja sa odgovarajućom prekršajnom odredbom kojom je i do sada bilo predviđeno kršenje ove obaveze koja je nesumnjivo postojala, iako nije bila tako definisana.

Takođe, u cilju usklađivanja člana 16. stav 1. sa usvojenom praksom da se na zahteve za pristup informacijama odgovara i elektronskim putem (ukoliko je tražilac tako zahtevao i postoje tehničke mogućnosti), predlaže se preciziranje da se u tom slučaju dan postupanja po zahtevu smatra dan slanja odgovora elektronskom poštom.

U stavu 2. se predlaže dopuna kojom bi se preciziralo da postojanje razloga za hitnost u postupanju po zahtevu u roku od 48 časova organ vlasti utvrđuje na osnovu podataka sadržanih u samom zahtevu, te da nije dužan da postojanje tih razloga utvrđuje po službenoj dužnosti.

Novim stavom 3. se uređuje praktičan problem sa kojim se organi vlasti suočavaju kada su zahtevi tako formulisani da obuhvataju pristup velikom broju dokumenata, što bi opteretilo rad organa vlasti. U tom slučaju bi bilo sasvim primereno i racionalno da se organ vlasti obrati tražiocu informacije, ukaže mu na obuhvat zahteva i teškoće koje iz toga proističu, te mu predloži preciziranje zahteva, u cilju sužavanja obuhvata, ili uvid u traženu dokumentaciju, kako bi se odlučio koji su mu od mnogobrojnih dokumenata zaista potrebni. Na predloženi način se organima vlasti sugerise način prevazilaženja uočenog problema u postupanju po

pojedininim zahtevima, sa pozitivnim implikacijama i na smanjenje troškova postupanja.

U vezi sa mogućnošću produženja roka za postupanje po zahtevu na 40 dana, predlaže se preciziranje obaveze organa vlasti da tražioca informacije obavesti i o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti da po zahtevu postupi u osnovnom roku od 15 dana.

Predlaže se i brisanje dosadašnje odredbe stava 4. (koji propisuje pravo na žalbu Povereniku u slučaju da organ vlasti ne postupi po zahtevu u zakonskom roku), s obzirom na to da, po svojoj pravnoj prirodi, pripada članu 22. u kojem su navedeni svi ostali razlozi za ulaganje žalbe Povereniku.

Na kraju, predlaže se da se od obaveza propisanih članom 16. oslobode pravna lica koja su u godini na koju se odnose tražene informacije ostvarila više od 50% prihoda od jednog ili više organa vlasti iz novog člana 3. tač. 1) do 7) Zakona, ako su sve informacije koje se odnose na aktivnosti finansirane sredstvima organa vlasti dostavile organima koji su finansirali te aktivnosti ili organima vlasti nadležnim za kontrolu tog finansiranja.

• ČLAN 10.

Predloženom izmenom člana 22. stav 1. tačka 2) Zakona želi se jednom normom predvideti pravo žalbe Povereniku u svim slučajevima propuštanja rokova za postupanje po zahtevu, a ne samo u slučaju iz člana 16. stav 2, kako je trenutno propisano. Na predloženi način se odredba člana 16. stav 4. Zakona (čije se brisanje predlaže) prenosi na za to pravno logičnije mesto u članu 22. Zakona.

Posle stava 1. predlaže se dodavanje novog stava 2. kojim bi se preciziralo da i Poverenik spada u krug onih državnih organa protiv čijih rešenja po zahtevima za pristup informacijama, ne postoji mogućnost žalbe. Iako se ova odredba može smatrati suvišnom, s obzirom na to da je članom 27. Zakona već propisano da se protiv rešenja Poverenika može pokrenuti upravni spor, njeno opravdanje se nalazi u činjenici da se u članu 22. stav 2. postojećeg zakona, kojim je definisan krug najviših državnih organa protiv čijih se rešenja po zahtevima ne može izjaviti žalba, ne navodi Poverenik, što može da izazove nedoumice oko toga koja su pravna sredstva na raspolaganju tražiocima koji su informacije zatražili upravo od Poverenika kao organa vlasti.

Izmena trenutno važećeg člana 22. stav 2. je, u prvom delu, terminološkog karaktera, kao posledica promene naziva Vrhovnog suda Srbije u Vrhovni kasacioni sud, dok se drugom izmenom istog stava u krug organa protiv čijih rešenja se ne može izjaviti žalba svrstava i Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS). Naime, članom 95. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da je NBS, kao centralna banka Republike Srbije, samostalna i podleže nadzoru Narodne skupštine kojoj i odgovara za svoj rad. Samostalnost NBS je potvrđena i Zakonom o Narodnoj banci Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 72/03, 55/04, 85/05 - dr. zakon, 44/10, 76/12, 106/12, 14/15, 40/15 – US i 44/18) i drugim zakonima kojim se uređuju nadležnosti NBS.

Samostalnost NBS nije cilj sam po sebi, već je ona, u skladu s međunarodnim standardima centralnog bankarstva, preduslov za ostvarivanje osnovnih ciljeva centralne banke, koji se sastoje u postizanju i održavanju stabilnosti cena i očuvanju i jačanju stabilnosti finansijskog sistema. Ustavom zajamčena samostalnost NBS utvrđena je i članom 86v Zakona o Narodnoj banci Srbije i odredbama posebnih zakona kojim se poveravaju upravna ovlašćenja NBS, prema kojima je na jedinstven način propisano da su rešenja NBS konačna i da se protiv njih može voditi upravni spor (nema dvostepenosti upravnog postupka). Ovaj princip posebno je naglašen u standardima nezavisnosti centralnih banaka utvrđenim u

propisima Evropske Unije, a čiju ispunjenost u procesu pridruživanja Republike Srbije Evropskoj Uniji u pogledu NBS ocenjuje i Evropska komisija. U okviru četiri posebna aspekta nezavisnosti centralne banke (funkcionalni, institucionalni, personalni i finansijski aspekt), posebno se ističe funkcionalna nezavisnost koja podrazumeva da niko osim nezavisnih sudskih organa ne može da preispituje odluke centralne banke, u skladu sa kojom se odluke NBS u oblasti informacija od javnog značaja mogu preispitivati samo od strane sudova.

Praksa je pokazala da se značajan broj informacija traženih od NBS odnosi na informacije tj. dokumentaciju koja je na osnovu odredaba Zakona o Narodnoj banci Srbije, Zakona o bankama, Zakona o osiguranju, Zakona o deviznom poslovanju, Zakona o platnim uslugama, Zakona o zvaničnoj statistici i drugih zakona, određena kao tajni podatak. Ove informacije su u vezi sa upravljanjem deviznim rezervama, pojedinačnim podacima i pokazateljima poslovanja subjekata nad kojima NBS vrši kontrolnu, odnosno nadzornu funkciju, zapisnici o kontroli boniteta i poslovanja pojedinih banaka, podaci o platnom prometu lica koja platni promet ostvaruju preko NBS, podaci koje banke dostavljaju NBS isključivo u statističke svrhe za potrebe izrade platnog prometa, odnosno projekcije i praćenja realizacije monetarne politike i dr. Obelodanjivanjem ovakvih podataka može se prouzrokovati niz negativnih posledica po stabilnost finansijskog sistema, narušavanje poverenja građana u finansijski sistem, izazivanje panike na finansijskom tržištu i, samim tim, otežavanje dostizanja ciljeva ustavom i zakonom proklamovanih kako NBS tako i drugim organima kojima je poverena odgovarajuća uloga u očuvanju finansijske stabilnosti. Međunarodni standardi i uporednopravni propisi, uključujući i propise Evropske unije nameću potrebu da se podaci o finansijskim institucijama čuvaju kao tajni podaci, bez obzira da li se oni prikupljaju u okviru supervizije ili u obavljanju drugih poslova centralnih banaka. Stoga, ocenu o ispunjenosti uslova za poništaj rešenja NBS kojim se odbija zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, iz svih navedenih razloga treba dati isključivo Upravnom sudu, koji inače i ispituje zakonitost drugih upravnih akata iz nadležnosti NBS i koji je u najboljoj poziciji da proceni da li je NBS dokazala da interes očuvanja stabilnosti finansijskog sistema preteže nad interesom javnosti da zna.

- **ČLAN 11.**

U novom članu 24. predlaže se produženje roka u kojem je Poverenik dužan da odluči po žalbi, sa 30 na 60 dana, što je usklađivanje sa rokom iz člana 174. Zakona o opštem upravnom postupku za odlučivanje drugostepenog organa po žalbi. Takođe, na potrebu produženja roka ukazuju i objektivni razlozi iz prakse Poverenika, budući da je u žalbenom postupku i u zadatom roku potrebno preduzeti više procesnih radnji da bi se postupak okončao, a koje zahtevaju protok određenog vremena. Naime, prema informacijama Poverenika, u 2020 godini je od ukupno 3286 žalbi, 1490 bilo izjavljeno od strane žalilaca koji imaju prebivalište ili boravište u Beogradu, a 1796 od strane žalilaca čije je prebivalište ili boravište van Beograda. U istoj godini, 1337 žalbi je izjavljeno protiv organa javne vlasti čije je sedište van Beograda, a 1949 protiv organa vlasti čije je sedište u Beogradu. Iz navedenog proizlazi da je potrebno više vremena za komunikaciju putem pošte sa strankama i organima van Beograda.

Od ovog opšteg roka, novim stavom 2. je predviđen izuzetak kada su u pitanju žalbe povodom zahteva iz člana 16. stav 2. Zakona (zahtevi koji se odnose na informacije za koje se može pretpostaviti da su od značaja za zaštitu života ili slobode nekog lica, odnosno za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine), po kojima su organi vlasti dužni da postupe u roku od 48 časova od prijema zahteva. Naime, predlaže se da rok za odlučivanje o ovim žalbama ostane 30 dana.

Takođe, u postojećem stavu 5. vrši se usklađivanje sa Zakonom o opštem upravnom postupku u pogledu vrste pojedinačnog upravnog akta kojim Poverenik obustavlja postupak po žalbi (rešenje umesto zaključka).

Novim stavom 6. uvodi se pravilo prema kojem Poverenik, u slučaju osnovanosti žalbe podnete zbog nepostupanja (ćutanja) organa vlasti, donosi rešenje kojim će organu vlasti naložiti da u određenom roku postupi po zahtevu. Ovakvo rešenje predstavlja usklađivanje sa odredbama člana 173. Zakona o opštem upravnom postupku, koji uređuje postupanje drugostepenog organa kada prvostepeni organ nije izdao rešenje u zakonom određenom roku. Ova situacija trenutno nije regulisana postojećim zakonom, koji poznaje samo mogućnost da se, u slučaju osnovanosti žalbe, nalaže organu vlasti da dostavi traženu informaciju. U ovom slučaju, međutim, Poverenik ne odlučuje o tome da li organ vlasti treba da omogući pristup traženoj informaciji, već utvrđuje da li subjekt kojem je upućen zahtev propustio da izvrši zakonsku obavezu da odgovori na zahtev, bilo davanjem tražene informacije, bilo donošenjem rešenja o odbijanju zahteva.

Bitnu novinu u odnosu na važeći zakon, predstavlja davanje ovlašćenja Povereniku da, u slučaju da donese rešenje kojim usvaja žalbu zbog nepostupanja organa vlasti, izda prekršajni nalog licu odgovornom za to nepostupanje (stav 10. predloženog novog člana 24). Cilj koji se ovakvim rešenjem želi postići je da se utiče na organe vlasti da ne ignorišu zahteve za pristup informacijama od javnog značaja, što je, kako je već navedeno u razlozima za donošenje ovog zakona, najčešći razlog za izjavljivanje žalbi Povereniku. Osim toga, predloženim rešenjem bi se bitno rasteretili prekršajni sudovi, kojima se više ne bi mogli podnositi zahtevi za pokretanje prekršajnih postupaka po osnovu ovog prekršaja, shodno članu 168. Zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS“, br. 65/13, 13/16, 98/16 - US, 91/19 - dr. zakon i 91/19). Da bi ovakvo rešenje bilo moguće, ovim predlogom zakona se predlaže još jedna novina, odnosno uvođenje novčane kazne u fiksnom iznosu za prekršaj zbog nepostupanja po zahtevu za slobodan pristup informacijama u rokovima utvrđenim članom 16. Zakona.

Novim stavom 7. se predlaže uređenje postupanja Poverenika u postupku po žalbi povodom zahteva za pristup tajnom podatku. Predloženo rešenje predviđa da će Poverenik, u slučaju da oceni da nema više razloga da tražena informacija bude označena stepenom tajnosti, usvojiti žalbu, a organu vlasti naložiti opoziv tajnosti podatka. Ovakvo rešenje se oslanja na član 25. Zakona o tajnosti podataka, kojim je propisano da na osnovu rešenja Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti u postupku po žalbi, ovlašćeno lice organa javne vlasti opoziva tajnost podatka, odnosno dokumenta koji sadrži tajni podatak i omogućava ostvarivanje prava tražiocu, odnosno podnosiocu zahteva. Ovakvo rešenje je svakako pravno logičnije u odnosu na trenutno važeće rešenje. Naime, prema važećim zakonskim odredbama, Poverenik u postupku po žalbi ne razmatra da li je tajni podatak pravilno označen kao tajni, već samo procenjuje da li u konkretnom slučaju interes javnosti da zna preteže nad mogućim nastupanjem teških posledica po zakonom zaštićene interese. To, dalje, praktično znači da će Poverenik, prema važećem članu 24. stav 4. Zakona, ako oceni da je žalba osnovana, organu vlasti naložiti da omogući pristup tajnom podatku, ali bez ulaženja u pitanje opoziva njegove tajnosti, iako njegovo rešenje, u smislu pomenutog člana 25. Zakona o tajnosti podataka, upravo ima dejstvo naloga za opoziv tajnosti. Predloženim rešenjem se, stoga, otklanja navedena nelogičnost važećeg zakona.

U vezi sa postupkom po žalbi povodom zahteva za pristup tajnom podatku je i predloženi novi stav 8, koji Povereniku nalaže obavezu da, pre odlučivanja po žalbi, utvrdi sve odlučne činjenice, te da u tu svrhu mora da izvrši i uvid u spise predmeta.

- **ČLAN 12.**

Imajući u vidu da se Predlogom zakona predlažu značajno veća ovlašćenja Poverenika od sadašnjih, postoji potreba da se član 26. važećeg zakona izmeni tako što će se propisati obaveza organa vlasti da Povereniku pružaju sve podatke koji su mu neophodni za donošenje rešenja po žalbama, odnosno u vezi sa merama za unapređenje javnosti rada, kao i za izdavanje prekršajnih naloga i zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka koji proističu iz rešenja Poverenika donetih u žalbenim postupcima. U skladu s tim se predlaže i izmena člana 26. stav 2, kojom se precizira da je organ vlasti dužan da Povereniku omogući ne samo uvid, već kompletan pristup potrebnom dokumentu, što podrazumeva i dostavljanje njegove kopije.

- **ČLAN 13.**

Izmenom naziva iznad člana 27. i člana 27. vrši se usklađivanje sa Zakonom o opštem upravnom postupku, tako što se briše zaključak kao vrsta pojedinačnog upravnog akta kojim Poverenik odlučuje u postupcima koje vodi.

- **ČL. 14. i 15.**

Predložene izmene u članu 28. predstavljaju terminološko usklađivanje odredaba o izvršenju rešenja Poverenika sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku (umesto administrativnog, uvedeno je upravno izvršenje nenovčanih obaveza), ali i predviđaju odstupanje od režima izvršenja posrednom prinudom (putem novčanih kazni), koje je regulisano odredbama novog člana 28a.

U skladu sa problemima koji su nastali u praksi sprovođenja upravnog izvršenja Poverenikovih rešenja, kao i izricanja i naplate kazni od strane Poverenika zbog neizvršenja njegovih rešenja prema odredbama novog Zakona o opštem upravnom postupku, utvrđena je neophodnost zakonskog regulisanja ovog postupka na poseban način kojim će biti omogućeno nesmetano i efikasno regulisanje ovih sistemskih nedostataka. Predlog zakona u novom članu 28a omogućava prinudno izvršenje Poverenikovih rešenja, a nove odredbe uvedene su upravo iz razloga nemogućnosti primene člana 198. Zakona o opštem upravnom postupku, odnosno zbog nemogućnosti određivanja iznosa kazne koju neki organ mora da plati. Prema navedenom članu Zakona o opštem upravnom postupku, novčana kazna se pravnom licu određuje u rasponu od polovine njegovih mesečnih prihoda, do deset procenata njegovih godišnjih prihoda koje je ostvario u Republici Srbiji u prethodnoj godini. Imajući u vidu da organi državne uprave nemaju status pravnog lica, već da u tim slučajevima jedini pravni subjektivitet ima sama Republika Srbija, jasno je da se kazne državnim organima ne mogu određivati u iznosima koji bi se određivali na osnovu celokupnog budžeta Republike. Novim članom 28a se upravo izjednačavaju sva pravna lica u sistemu, odnosno njegovom primenom će se državni organi dovesti u potpuno jednak položaj sa ostalim pravnim licima.

Rešenja iz novog člana 28a se oslanjaju na odredbe o prinudnom izvršenju iz prethodnog Zakona o opštem upravnom postupku, te se predviđa: da Poverenik vrši posrednu prinudu novčanom kaznom; da se kazna izriče rešenjem; da se kazna izriče u rasponu od 20.000 do 100.000 dinara i da može da bude izrečena više puta; da se izvršenje novčane kazne sprovodi u skladu sa zakonom kojim se reguliše izvršenje i obezbeđenje.

Bitne novine sadržane su u predloženom novom članu 28b.

Kao prvo, Povereniku se daje ovlašćenje za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka, kada u žalbenim postupcima oceni da je učinjen prekršaj predviđen Zakonom.

Sa ovim rešenjem je povezana odredba koja predviđa da se podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka od strane tražioca informacije uslovljava prethodnim podnošenjem žalbe Povereniku, odnosno pokretanjem upravnog spora pred Upravnim sudom, kada žalba Povereniku nije dopuštena. Na ovaj način se želi otkloniti mogućnost zloupotrebe trenutno važećeg zakona, koji je podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka razdvojio od žalbenog postupka, što u praksi dovodi do velikog broja ovih zahteva podnetih od strane tražilaca informacija, i to preko advokata, i bez prethodnog ili istovremenog ulaganja pravnog sredstva protiv odluke, odnosno postupanja organa vlasti. Ovakvo postupanje, odnosno neizjavljivanje žalbe Povereniku uz podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka daje osnova za zaključak da podnošenje zahteva za pristup informaciji nije imalo za svrhu dobijanje informacije već da je predstavljalo samo sredstvo usmereno ka ostvarivanju prava na naknadu advokatskih usluga u postupku pred prekršajnim sudom, što predstavlja klasičan primer zloupotrebe prava. Nema sumnje da put ka dobijanju tražene, odnosno potrebne informacije, u slučaju kada organ vlasti odbija da joj omogući pristup, vodi preko postupka pred Poverenikom, a ne preko postupka pred prekršajnim sudom, u skladu s čim se predlaže pomenuto rešenje da se sa pokretanjem prekršajnog postupka sačeka dok se ne okončaju odgovarajući drugostepeni postupci.

Međutim, predlaže se da se pravo tražioca na podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka uslovi prethodnim obraćanjem Povereniku, odnosno upravnoj inspekciji, u slučaju da je vođen upravni spor, zahtevom da Poverenik, odnosno upravna inspekcija podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, da bi, tek u slučaju da navedeni organi ne postupe po zahtevu tražioca, odnosno ako odustanu od podnetog zahteva, zahtev mogao da podnese sam tražilac informacije.

- **ČLAN 16.**

Dopunama člana 29. uvodi se mogućnost da Poverenik aktom o organizaciji i radu svoje stručne službe obrazuje i uredi obavljanje poslova Poverenika i u kancelarijama van sedišta u Beogradu. Naime, otvaranjem organizacionih jedinica van Beograda olakšalo bi se ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i građanima koji ne žive u glavnom gradu, a što je i u interesu decentralizacije, koja bi na izneti način predstavljala ispunjenje opšteg društvenog interesa. Osim toga, predloženo rešenje će doprineti izvršavanju zakonske obaveze Poverenika da proaktivno deluje i približi građanima prava iz svog delokruga rada.

- **ČLAN 17.**

Predloženim izmenama i dopunama člana 30. Zakona vrše se, pre svega, značajna preciziranja u svrhu unapređenja postupka izbora Poverenika. Postojeći član 30, naime, ne sadrži odredbe o tome kada se i kako pokreće postupak izbora Poverenika, niti u kojim rokovima je nadležni skupštinski odbor dužan da Narodnoj skupštini podnese predlog kandidata za Poverenika. Za razliku od sadašnjeg rešenja, prema kojem kandidata za Poverenika predlaže odbor nadležan za informisanje, predlaže se da tu nadležnost preuzme odbor nadležan za državnu upravu, imajući u vidu i okolnost da je u njegovoj nadležnosti razmatranje godišnjih izveštaja o radu Poverenika. Predlaže se, takođe, da predloge kandidata za Poverenika nadležnom odboru mogu da predlože poslaničke grupe u Narodnoj

skupštini, što je rešenje koje već postoji u Zakonu o Zaštitniku građana. Predlaže se i propisivanje obaveznog javnog razgovora odbora sa kandidatima, kojima treba da bude omogućeno da iznesu svoje stavove o ulozi i načinu ostvarivanja dužnosti Poverenika, što je u skladu i sa odredbom člana 203. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, kojom je predviđeno organizovanje ovakvog razgovora pred skupštinskim odborima nadležnim za predlaganje funkcionera koje bira Narodna skupština. Predlog kandidata Odbor mora da obrazloži, u svrhu obaveštavanja Narodne skupštine o razlozima kojima se Odbor rukovodio prilikom odlučivanja kog od predloženih kandidata će predložiti za dužnost Poverenika.

Bitnu novinu postupka izbora Poverenika predstavlja uvođenje instituta javnog poziva svim zainteresovanim licima da se prijave kao potencijalni kandidati za ovu dužnost. Predlaže se da javni poziv raspiše predsednik Narodne skupštine i da se taj poziv objavi na veb prezentaciji Narodne skupštine i u jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji cele države, jer se smatra da bi na navedeni način javni poziv bio dostupan najširoj javnosti.

Objavljivanje javnog poziva je u društvenom interesu. Javnim pozivom povećava se društveni uticaj i kontrola u postupku izbora Poverenika i omogućava najširem krugu lica da na formalno uređen način izraze svoju zainteresovanost da u postupku učestvuju u svojstvu kandidata za Poverenika. Pored toga, poslaničke grupe će isključivo moći da predlože za kandidata ono lice koje se nalazi na prethodno utvrđenoj listi kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove za izbor. Međutim, ono što je možda najvažnije i što bi trebalo opravdano očekivati uvođenjem instituta javnog poziva u postupku izbora Poverenika, jeste to da će poslaničke grupe prilikom odabira lica sa utvrđene liste, nastojati da odaberu najboljeg kandidata sa liste kako bi javnosti pružili odgovarajuće obrazloženje za učinjen odabir kandidata kojeg će predložiti.

Predlogom zakona se, dakle, želi precizirati i urediti sam tok postupka predlaganja i izbora Poverenika. Važeći zakon ne definiše kako se započinje postupak izbora, niti sadrži odredbe kojim bi se precizirali rokovi za vršenje pojedinih faza izbornog postupka. Zato se Predlogom zakona predviđaju rokovi za objavljivanje javnog poziva, koje praktično predstavlja početak postupka izbora Poverenika, kao i rokovi za nadležni odbor da Narodnoj skupštini predloži kandidata za Poverenika. Posebno je značajno normiranje situacije u kojoj Narodna skupština nije izabrala Poverenika u slučaju da predloženi kandidat nije dobio potreban broj glasova narodnih poslanika, kao i propisivanje roka u kojem, u toj situaciji, treba započeti nov postupak izbora, što trenutno nije regulisano važećim zakonom.

Takođe, bitnu novinu predstavlja i predlog da se trajanje mandata Poverenika sa sadašnjih sedam produži na osam godina, kao i da se mogućnost izbora na dužnost Poverenika ograniči na jedan mandat, za razliku od sadašnjeg rešenja, prema kojem „isto lice može biti birano za Poverenika najviše dva puta“. Ovi predlozi se oslanjaju na istovetna rešenja koja se, u sklopu rada na donošenju novog zakona o Zaštitniku građana, predlažu po pitanju mandata Zaštitnika građana, a koja su u skladu sa načelom iz tačke 11. Principa zaštite i unapređenja institucije ombudsmana Evropske komisije za demokratiju putem prava (tzv. Venecijanski principi). Imajući u vidu značajnu dužinu jednog mandata, predložena rešenja imaju za cilj i sprečavanje tzv. „profesionalizacije“ vršenja dužnosti Poverenika, ukoliko bi ista ličnost bila na toj dužnosti dva puna mandata, odnosno čak 16 godina.

• ČLAN 18.

Predloženim novim članom 31. vrši se usklađivanje osnova za prestanak dužnosti Poverenika sa osnovima koji se predviđaju za prestanak funkcije Zaštitnika građana prema Predlogu zakona o Zaštitniku građana. U istom smislu se vrši i preciziranje

odredbi o postupanju u slučaju postojanja osnova za prestanak dužnosti Poverenika pre isteka vremena na koje je izabran. U odnosu na trenutno važeće rešenje, bitnu novinu predstavlja mogućnost da Poverenik nastavi da obavlja svoju dužnost i u slučaju ispunjenja uslova za starosnu penziju, sve do isteka mandata na koji je izabran. Ovakvo rešenje se predlaže iz razloga celishodnosti, kako bi se Povereniku omogućilo da ostvari svoju funkciju za mandatni period na koji je izabran. Novinu predstavlja i propisivanje prava Poverenika da se obrati narodnim poslanicima na sednici odbora, odnosno Narodne skupštine, na kojoj se razmatra predlog za njegovo razrešenje.

- **ČLAN 19.**

Izmena člana 32. Zakona je terminološkog karaktera u cilju usklađivanja sa promenom naziva Vrhovnog suda Srbije u Vrhovni kasacioni sud.

- **ČLAN 20.**

Izmenama važećeg člana 33. predviđeno je da se izjednače uslovi za izbor zamenika Poverenika sa uslovima za izbor samog Poverenika, s obzirom na značaj njegove dužnosti, posebno u pogledu zamenjivanja Poverenika, odnosno preuzimanja njegovih ovlašćenja u slučaju sprečenosti, odsutnosti ili prestanka dužnosti Poverenika. U istom smislu se predlaže da i mandat zamenika Poverenika traje osam godina, bez mogućnosti ponovnog izbora. Osim toga, predlaže se da se plata zamenika Poverenika zakonski propiše, u iznosu od 90% od plate Poverenika.

- **ČLAN 21.**

Predloženim izmenjenim članom 34. vrši se pravnotehničko osavremenjivanje postojećih odredbi, uključujući i usklađivanje sa terminologijom propisa donetih nakon donošenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Kao i do sada, Poverenik donosi akt o organizaciji i sistematizaciji poslova stručne službe, u okviru sredstava koja su mu za obavljanje funkcije opredeljena u okviru budžeta Republike Srbije. Međutim, za razliku od dosadašnjeg zakonskog rešenja, Predlogom zakona nije propisana obavezna saglasnost Narodne skupštine na pomenuti akt, kako se, u skladu sa međunarodnim standardima, ne bi umanjivala funkcionalna i organizaciona samostalnost i nezavisnost ove institucije ombudsmanskog tipa, već se predviđa obaveza Poverenika da o donetom aktu o organizaciji i sistematizaciji poslova stručne službe obavesti Narodnu skupštinu. Ovu obavezu Poverenik je dužan da izvrši u roku od 15 dana od dana donošenja navedenog akta. Predmetne odredbe se oslanjaju na identična rešenja koja su po ovom pitanju predviđena u Predlogu novog zakona o Zaštitniku građana, na čijoj izradi se radilo paralelno sa izradom ovog predloga zakona.

- **ČLAN 22.**

Uvažavajući značaj institucije Poverenika u pogledu zaštite i promovisanja prava javnosti da zna i dostupnosti informacija o radu organa vlasti, predlaže se, kao nova nadležnost, davanje mišljenja na nacрте zakona i predloge drugih propisa, kao i dokumenata javnih politika, ako se njima uređuju pitanja koja spadaju u delokrug Poverenika.

Predloženom dopunom stava 2. se precizira da se nadležnost za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti zakona i drugih opštih akata odnosi na propise iz oblasti koja je vezana za pristup informacijama od javnog značaja.

- **ČLAN 23.**

Predloženim izmenama i dopunama člana 38. Zakona unapređuje se sprovođenje zakona kroz preciziranje aktivnosti koje obavlja ovlašćeno lice organa vlasti za postupanje po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja (u daljem tekstu: ovlašćeno lice), tako što, pored ostalog, preduzima i mere potrebne za upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima na pristup informacijama od javnog značaja.

Posebno se normira mogućnost da se na nivou jedinica lokalne samouprave, uključujući tu i gradske opštine, iz razloga celishodnosti omogući da jedno lice bude ovlašćeno za više organa jedinice lokalne samouprave, što je u praksi slučaj u određenom broju gradova i opština. Iz istog razloga, navedena mogućnost se predlaže i za javne beležnike i javne izvršitelje, koji se ovim predlogom izričito uvode u krug organa vlasti odnosno obveznika ovog zakona i kojima će postupanje po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja predstavljati značajno opterećenje, za koje mnogi javni beležnici i javni izvršitelji nemaju adekvatne kadrovske kapacitete.

Bitnu novinu u odnosu na postojeći član 38. predstavlja preciziranje termina „odgovorno lice u organu vlasti“ tako što će se zameniti jednoznačnijim terminom „rukovodilac organa vlasti“. Razlog za ovu izmenu se nalazi u potrebi da se precizira razlikovanje rukovodioca organa i ovlašćenog lica, s obzirom na to da je termin „odgovorno lice u organu vlasti“, od njegovog uvođenja izmenama Zakona iz 2009. godine, u praksi prekršajnih sudova tumačen u smislu člana 30. Zakona o prekršajima, kojim je odgovorno lice definisano kao lice kome su u pravnom licu povereni određeni poslovi koji se odnose na upravljanje, poslovanje ili proces rada, kao i lice koje u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave vrši određene dužnosti. Na taj način su prekršajno odgovarala ovlašćena lica, iako je intencija zakonodavca bila da se prekršajna odgovornost usmeri ka rukovodiocu organa vlasti.

U cilju omogućavanja ovlašćenom licu da vrši svoju dužnost u postupanju po zahtevima tražilaca informacija, a imajući u vidu da se kasnijim prekršajnim odredbama predlaže uvođenje prekršajne odgovornosti i ovlašćenog lica u određenim slučajevima, predlaže se dodavanje novog stava kojim bi se normirala obaveza svih zaposlenih u organu vlasti da ovlašćenom licu pruže svu neophodnu pomoć i dostave potpune i tačne informacije neophodne za postupanje po zahtevima.

Kako je stupanjem na snagu Zakona o zaštiti uzbunjivača („Službeni glasnik RS“, broj 128/14) prestala potreba za pružanjem zaštite zaposlenima iz st. 4. do 8. člana 38. važećeg zakona, to se predlaže brisanje ovih odredbi.

- **ČLAN 24.**

Novim odredbama člana 39. na kvalitetniji i precizniji način se uređuje objavljivanje informatora o radu organa vlasti, što doprinosi kvalitetnijem i lakšem ostvarivanju prava javnosti da zna, odnosno promoviše omogućavanje pristupa informacijama na proaktivnoj osnovi. Promene se odnose na uvođenje obaveze izrade informatora u elektronskom, mašinski čitljivom obliku, koji treba da omogući laku pretragu potrebnih informacija. Predlaže se, takođe, uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema koji bi vodio i održavao Poverenik i putem kojeg bi se objavljivali svi informatori. Uspostavljanje ovakvog sistema, za koji je, kako se navodi u Godišnjem izveštaju za 2020. godinu, Poverenik već stvorio odgovarajuće uslove, treba da dovede do većeg stepena transparentnosti i lakšeg praćenja sprovođenja zakonske obaveze organa vlasti da izrađuju informatore o svom radu.

Iako se predloženim izmenama bitno proširuje krug subjekata koji treba da izrade informatore o svom radu, predlaže se da od te obaveze budu isključeni organi vlasti definisani u tač. 8) do 10) predloženog novog člana 3, jer bi im se nametanjem obaveze izrade informatora o radu neosnovano proširile obaveze, imajući u vidu vrstu i obim informacija koje su predviđene propisanom sadržinom informatora.

Trenutno važećom odredbom je definisano da se informator objavljuje jednom godišnje, što bi trebalo da podrazumeva i njegovo ažuriranje. Takođe, trenutno propisan sadržaj informatora ne odgovara u potpunosti vrstama informacija u pogledu kojih postoji najveće interesovanje javnosti. Nove izmene će potpuno urediti ova pitanja na način kojim se postiže najveća efikasnost i transparentnost u postupku, te se predlaže obaveza ažuriranja u roku od 30 dana od nastanka promene podatka sadržanog u informatoru. Predložene izmene su kompatibilne rešenjima koja su već sadržana u Uputstvu za izradu i objavljivanje informatora, čime se otklanjaju prepreke u primeni i obezbeđuje veća transparentnost rada organa javne vlasti i kvalitetnije ostvarivanje i zaštita prava građana, a sve kroz bolju dostupnost ažurnih informacija.

Poslednjim stavom se ovlašćuje Poverenik da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv organa vlasti koji ne izvrši svoju zakonsku obavezu da izradi i ažurira informator o svom radu.

- **ČLAN 25.**

Izmene čl. 40. i 42. se predlažu shodno proširenju kruga obveznika Zakona i isključenju podele na državne i druge organe, odnosno subjekte.

- **ČLAN 26.**

Bitne novine koje se predlažu u članu 43. važećeg zakona predviđene su tač. 6a)-6g), kojima se godišnji izveštaj dopunjuje podacima koji se odnose na rukovodioca organa i ovlašćeno lice i brojeve podnetih zahteva koji se odnose na informacije o zdravlju i zaštiti životne sredine, informacije o raspolaganju javnim sredstvima i informacije iz nadležnosti organa javne vlasti.

U stavu 1. se vrši terminološko usklađivanje shodno proširenju kruga obveznika Zakona, a predlaže se i neznatno produženje roka za podnošenje godišnjeg izveštaja, sa 20. na 31. januar, uvažavajući specifičnu razliku u dinamici rada tokom januara u odnosu na ostali deo godine.

Dodavanjem novih stavova predviđa se ovlašćenje Poverenika da propiše obrazac i način dostavljanja godišnjih izveštaja, kao i da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv organa vlasti koji ne izvrši svoju zakonsku obavezu podnošenja godišnjeg izveštaja.

Sve predložene odredbe su unete radi unapređenja izveštavanja Poverenika i u skladu su sa standardima ustanovljenim u međunarodnim propisima i praksi nastaloj u postupku izveštavanja institucija Evropske unije u ovoj oblasti.

- **ČL. 27, 28. i 29.**

Članom 27. Predloga se menjaju prekršajne odredbe Zakona (čl. 46. do 48), tako što se razdvaja odgovornost rukovodioca organa vlasti od odgovornosti ovlašćenog lica za prekršaje koji su predviđeni postojećim zakonom. Naime, sadašnje prekršajne odredbe Zakona su odgovornost ograničavale isključivo na rukovodioca organa vlasti (koji je, kao što je već pomenuto, označavan terminom „odgovorno lice u organu javne vlasti“), što je u određenom broju prekršaja

podrazumevalo njegovu objektivnu odgovornost u slučaju propusta u postupanju ovlašćenog lica. Suprotno navedenom pristupu, novim članom 46. se odgovornost želi subjektivizovati, tako što bi se jasno razlikovalo koje zakonske obaveze predstavljaju isključivu odgovornost rukovodioca organa, a koje ovlašćenog lica.

U cilju subjektivizacije odgovornosti, predlaže se i uvođenje prekršajne odgovornosti zaposlenog lica u organu vlasti koje, suprotno obavezi koja se normira članom 24. Predloga, ovlašćenom licu ne dostavi informacije neophodne za postupanje po zahtevu, odnosno ako mu dostavi nepotpune i netačne informacije.

S tim u vezi je i uvođenje posebne odredbe da neće postojati prekršajna odgovornost ovlašćenog lica ako je postupalo po nalogima rukovodioca organa i preduzelo sve radnje koje je bilo dužno da preduzme u cilju postupanja po zahtevu za pristup informacijama, što je u skladu sa odredbom člana 30. stav 2. Zakona o prekršajima.

U skladu sa važećim rasponom kazni u Zakonu o prekršajima, a imajući u vidu promene koje su u finansijskom smislu nastupile od poslednje promene zakonskih odredbi, iznosi kazni su određene u rasponu od 20.000 do 100.000 dinara.

Članom 28. se, kroz izmenu postojećeg člana 47. (kojim je predviđen prekršaj koji je premešten u član 46, kao nova tačka 6)) propisuje fiksni iznos kazne u slučaju da ovlašćeno lice (ako je određeno), odnosno rukovodilac organa (ako ovlašćeno lice nije određeno) propuste da na zahtev za pristup informacijama odgovore u skladu sa rokovima propisanim za postupanje po zahtevu. Ovaj prekršaj je u sadašnjem Zakonu propisan u članu 46. tačka 8).

Na ovaj način se, kao što je to već navedeno prilikom obrazlaganja člana 12. Predloga, omogućava izdavanje prekršajnog naloga za navedeni prekršaj, što bi trebalo da doprinese efikasnijem kažnjavanju za ove, najčešće propuste u postupanju organa vlasti po zahtevima za pristup informacijama.

Članom 29. se predlaže brisanje člana 48, s obzirom na to da je njime predviđen prekršaj prenet u član 46. kao nova tačka 9).

- **ČL. 30, 31, 32. i 33.**

Članom 30. se definiše da postupci po zahtevima za pristup informacijama koji budu u toku u trenutku početka primene ovog zakona, treba da se okončaju prema trenutno važećim odredbama Zakona.

Članom 31. se propisuje obaveza Poverenika da, u primerenom roku od 60 dana od stupanja na snagu zakona, izda nov priručnik za ostvarivanje prava uređenih Zakonom i novo uputstvo za izradu i objavljivanje informatora o radu organa vlasti, radi usklađivanja sa odgovarajućim izmenama i dopunama predviđenim ovim predlogom. Istim članom se propisuje i obaveza Poverenika da, u navedenom roku, propiše i objavi obrazac godišnjeg izveštaja o radnjama organa vlasti preduzetim u cilju primene Zakona.

Članom 32. se propisuje da su organi vlasti dužni da svoju obavezu izrade informatora o radu u skladu sa odredbama Predloga zakona izvrše u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona. Takođe, propisuje se da će se godišnji izveštaji o radu za 2021. godinu sačinjavati u skladu sa trenutno važećim odredbama člana 43. Zakona.

Članom 33. se propisuje da aktuelni Poverenik i zamenik Poverenika, koji su prema odredbama važećeg zakona izabrani na mandate od sedam godina, nastavljaju sa radom do isteka vremena na koje su izabrani.

- **ČLAN 34.**

Članom 34. se predviđa stupanje na snagu zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, s tim što se predlaže odlaganje početka njegove primene za tri meseca, kako bi, pre svega, organi vlasti mogli da se upoznaju sa svim značajnim novinama vezanim za njihovo postupanje u skladu sa novim, odnosno proširenim zakonskim obavezama.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u Budžetu Republike Srbije za 2021. godinu, dok će sredstva biti potrebno obezbediti u Budžetu Republike Srbije za 2022. godinu (posle početka njegove primene), kao i u narednim godinama.

Primena ovog zakona, pre svega kroz davanje novih ovlašćenja Povereniku, podrazumeva dodatne troškove, prema sledećim potrebama:

1) **Dodatne institucionalne potrebe**, i to institucionalno jačanje Poverenika, zbog proširenja ovlašćenja i mogućnosti obrazovanja kancelarija van sedišta Poverenika. Najveći deo potrebnih finansijskih sredstava za ovu namenu već je planiran za sprovođenje aktivnosti na kojima je nosilac Poverenik u Akcionom planu za period od 2021. do 2025. godine za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2021-2030 godine, koji je Vlada usvojila 8. aprila 2021. godine.

U okviru Mere 6.5: Unapređenje reaktivne transparentnosti, postupanja po propisima iz delokruga rada nezavisnih državnih organa, odnosno po preporukama nezavisnih državnih organa, između ostalog, planirana su finansijska sredstva za:

- pripremu novog uputstva za izradu i objavljivanje Informatora o radu;
- jačanje kapaciteta Poverenika kroz zapošljavanje dodatnog broja zaposlenih za poslove nadzora nad primenom Zakona o pristupu informacijama od javnog značaja u delu koji vrši Poverenik, kao i obezbeđivanje finansijskih sredstava radi potrebnih obuka za druge organe koji vrše nadzor nad primenom Zakona.

2) **Dodatne administrativne potrebe**, i to:

- dodatni poslovni prostor: odgovarajući broj kancelarija za Poverenika u narednom periodu kad ojačaju dodatno kadrovski kapaciteti Poverenika jer korišćenje postojećeg prostora je, sa brojem izvršilaca po kancelarijama, prešlo optimalni nivo tako da je moguće da Povereniku nedostaje određeni broj kancelarija što bi se rešavalo u okviru raspoloživih mogućnosti;

- dodatna oprema: IT, kancelarijska oprema, kao i druga oprema neophodna za zaposlene, što će svakako zavisiti od kadrovskih potreba i obezbeđenog dodatnog poslovnog prostora. Ova oprema će svakako biti neophodna za kancelarije Poverenika van sedišta;

- minimalno jedno osnovno sredstvo - automobil za potrebe kancelarija van sedišta Poverenika u kojima će se obavljati poslovi kako iz pristupa informacijama od javnog značaja tako i iz oblasti zaštite podataka o ličnosti koja obuhvata i nadzor. Sa ovim vozilom bi se obezbedila i neophodna koordinacija u radu između kancelarija van sedišta poverenika i sedišta Poverenika.

3) **Kadrovske potrebe:**

- veći broj državnih službenika u Stručnoj službi Poverenika, na neodređeno vreme (visoka stručna sprema, diplomiranih pravnika ili eventualno

nekih od fakulteta društvenog smera), od čega bi najveći deo bio u zvanju višeg savetnika, a manji deo bi činili zaposleni sa nižim zvanjima i srednjom stručnom spremom; Osnovna pretpostavka je da je dodatne zaposlene moguće angažovati iz drugih državnih organa, dakle iz reda već zaposlenih državnih službenika koji imaju potrebno radno iskustvo, za koje su već predviđeni rashodi za zaposlene.

4) Troškovi obuke:

Nakon početka primene zakona, neophodno je sprovesti potrebne obuke kako za zaposlene kod Poverenika tako i za organe javne vlasti. Obuke iz ove oblasti permanentno će se sprovoditi i u narednim godinama.

Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje ovog zakona u 2022. i 2023. godini, na razdelu 11 – Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, na izvoru finansiranja 01 – opšti prihodi i primanja iz budžeta, funkcija 160 - opšte javne usluge neklasifikovane na drugom mestu, program 1001 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i sloboda, programska aktivnost 0011 - Dostupnost informacija od javnog značaja i zaštita podataka o ličnosti, biće planirana za sledeće namene:

1) u 2022. godini:

- na ekonomskoj klasifikaciji 411 – Plate, dodaci i naknade zaposlenih (zarade) u iznosu od 26.151.000,00 dinara za jačanje kadrovskih kapaciteta Poverenika imajući u vidu proširenje ovlašćenja Poverenika i obrazovanje kancelarija van sedišta Poverenika;

- na ekonomskoj klasifikaciji 412 – Socijalni doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 4.485.000,00 dinara za jačanje kadrovskih kapaciteta Poverenika;

- na grupi 42 – Korišćenje usluga i roba, u ukupnom iznosu 2.730.000,00 dinara organizovanje obuka kako za zaposlene kod Poverenika tako i za organe javne vlasti koji vrše nadzor nad primenom Zakona, kao i za pripremu novog uputstva za izradu i objavljivanje Informatora o radu i to:

- na ekonomskoj klasifikaciji 422 – troškovi putovanja 300.000,00 dinara;

- na ekonomskoj klasifikaciji 423 – usluge po ugovoru 2.080.000,00 dinara;

- na ekonomskoj klasifikaciji 426 – materijal 350.000,00 dinara;

- na grupi 51 – Osnovna sredstva, na ekonomskoj klasifikaciji 512 – mašine i oprema u ukupnom iznosu 7.385.000,00 dinara i to:

- subanalitički konto 512111 – automobil u iznosu 3.000.000,00 dinara za potrebe kancelarija van sedišta Poverenika u kojima će se obavljati poslovi kako iz oblasti pristupa informacijama od javnog značaja tako i iz oblasti zaštite podataka o ličnosti koja obuhvata i nadzor i kojim bi se obezbedila i neophodna koordinacija u radu između kancelarija van sedišta poverenika i sedišta Poverenika;

- sintetički konto 5122 – administrativna oprema u iznosu 4.385.000,00 dinara koja je neophodna za kancelarije Poverenika van sedišta.

2) u 2023. godini:

- na ekonomskoj klasifikaciji 411 – Plate, dodaci i naknade zaposlenih (zarade) u iznosu od 28.668.000,00 dinara za jačanje kadrovskih kapaciteta Poverenika imajući u vidu proširenje delokruga u delu koji se odnosi na brojne nadležnosti Poverenika i ustanovljenje kancelarija van sedišta Poverenika;

- na ekonomskoj klasifikaciji 412 – Socijalni doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 4.917.000,00 dinara za jačanje kadrovskih kapaciteta Poverenika;

- na grupi 42 – Korišćenje usluga i roba, u ukupnom iznosu 2.130.000,00 dinara organizovanje obuka kako za zaposlene kod Poverenika tako i za organe javne vlasti koji vrše nadzor nad primenom Zakona, kao i za pripremu novog uputstva za izradu i objavljivanje Informatora o radu i to:

- na ekonomskoj klasifikaciji 422 – troškovi putovanja 300.000,00 dinara;

- na ekonomskoj klasifikaciji 423 – usluge po ugovoru 1.480.000,00 dinara;

- na ekonomskoj klasifikaciji 426 – materijal 350.000,00 dinara;

Sredstva za 2022. i 2023. godinu biće opredeljena na razdelu Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, u okviru limita određenog od strane Ministarstva finansija, u skladu sa bilansnim mogućnostima budžeta Republike Srbije.

PREGLED ODREDBA KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se prava na pristup informacijama od javnog značaja kojima raspolažu organi javne vlasti, radi ostvarenja i zaštite interesa javnosti da zna i ostvarenja slobodnog demokratskog poretka i otvorenog društva.

Radi ostvarivanja prava na pristup informacijama od javnog značaja kojima raspolažu organi javne vlasti, ovim zakonom ustanovljava se Poverenik za informacije od javnog značaja (u daljem tekstu: Poverenik), kao samostalan državni organ, nezavisan u vršenju svoje nadležnosti.

U SVRHU OMOGUĆAVANJA OSTVARENJA INTERESA JAVNOSTI DA ZNA, SVI ORGANI JAVNE VLASTI TREBA DA JAVNO OBJAVLJUJU I TIME JAVNOSTI UČINE DOSTUPNIM SVE INFORMACIJE O SVOM RADU KOJE SE, U SKLADU SA ODREDBAMA OVOG ZAKONA, SMATRAJU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA.

SVI POJMOVI KOJI SU U OVOM ZAKONU UPOTREBLJENI U GRAMATIČKOM MUŠKOM RODU PODRAZUMEVAJU PRIRODNI MUŠKI I ŽENSKI ROD LICA NA KOJA SE ODNOSI.

Organ javne vlasti

Član 3.

~~Organ javne vlasti (u daljem tekstu: organ vlasti) u smislu ovog zakona jeste:~~

~~1) državni organ, organ teritorijalne autonomije, organ lokalne samouprave, kao i organizacija kojoj je povereno vršenje javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: državni organ);~~

~~2) pravno lice koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ.~~

ČLAN 3.

ORGAN JAVNE VLASTI (U DALJEM TEKSTU: ORGAN VLASTI) U SMISLU OVOG ZAKONA JESTE:

1) ORGAN REPUBLIKE SRBIJE;

2) ORGAN AUTONOMNE POKRAJINE;

3) ORGAN OPŠTINE, GRADA, GRADSKO OPŠTINE I GRADA BEOGRADA;

4) JAVNO PREDUZEĆE, USTANOVA, ORGANIZACIJA I DRUGO PRAVNO LICE, KOJE JE OSNOVANO PROPISOM ILI ODLUKOM ORGANA IZ TAČ. 1) DO 3) OVOG ČLANA;

5) PRIVREDNO DRUŠTVO ČIJI JE OSNIVAČ ILI ČLAN REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA, JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, ODNOSNO JEDAN ILI VIŠE ORGANA VLASTI IZ TAČ. 1) DO 4) OVOG ČLANA SA 50% ILI VIŠE AKCIJA ILI UDELA U ZBIRU ODNOSNO SA VIŠE OD POLOVINE ČLANOVA ORGANA UPRAVLJANJA;

6) PRIVREDNO DRUŠTVO ČIJI JE OSNIVAČ ILI ČLAN JEDAN ILI VIŠE ORGANA VLASTI IZ TAČ. 1) DO 5) OVOG ČLANA SA 50% ILI VIŠE AKCIJA ILI UDELA U ZBIRU;

7) PRAVNO LICE ČIJI JE OSNIVAČ PRIVREDNO DRUŠTVO IZ TAČ. 5) ILI 6) OVOG ČLANA;

8) PRAVNO LICE ILI PREDUZETNIK KOJI OBAVLJA DELATNOSTI OD OPŠTEG INTERESA, U SMISLU ZAKONA KOJIM SE UREĐUJE POLOŽAJ JAVNIH PREDUZEĆA, U ODNOSU NA INFORMACIJE KOJE SU U VEZI SA OBAVLJANJEM TIH DELATNOSTI;

9) PRAVNO ILI FIZIČKO LICE KOJE IMA JAVNA OVLAŠĆENJA, U ODNOSU NA INFORMACIJE KOJE SU U VEZI SA VRŠENJEM TIH OVLAŠĆENJA;

10) PRAVNO LICE KOJE JE U GODINI NA KOJU SE ODOSE TRAŽENE INFORMACIJE OSTVARILO VIŠE OD 50% PRIHODA OD JEDNOG ILI VIŠE ORGANA VLASTI IZ TAČ. 1) DO 7) OVOG STAVA, U ODNOSU NA INFORMACIJE KOJE SU U VEZI SA AKTIVNOŠĆU KOJA SE FINANSIRA TIM PRIHODIMA, IZUZEV CRKVE I VERSKE ZAJEDNICE.

~~Život, zdravlje, sigurnost, pravosuđe, odbrana zemlje, nacionalna i javna bezbednost, ekonomska dobrobit zemlje i tajna~~

~~Član 9.~~

~~Organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, ako bi time:~~

- ~~1) ugrozio život, zdravlje, sigurnost ili koje drugo važno dobro nekog lica;~~
- ~~2) ugrozio, omeo ili otežao sprečavanje ili otkrivanje krivičnog dela, optuženje za krivično delo, vođenje pretkrivičnog postupka, vođenje sudskog postupka, izvršenje presude ili sprovođenje kazne, ili koji drugi pravno uređeni postupak, ili fer postupanje i pravično suđenje;~~
- ~~3) ozbiljno ugrozio odbranu zemlje, nacionalnu ili javnu bezbednost, ili međunarodne odnose;~~
- ~~4) bitno umanjio sposobnost države da upravlja ekonomskim procesima u zemlji, ili bitno otežao ostvarenje opravdanih ekonomskih interesa;~~
- ~~5) učinio dostupnim informaciju ili dokument za koji je propisima ili službenim aktom zasnovanim na zakonu određeno da se čuva kao državna, službena, poslovna ili druga tajna, odnosno koji je dostupan samo određenom krugu lica, a zbog čijeg bi edavanja mogle nastupiti teške pravne ili druge posledice po interese zaštićene zakonom koji pretežu nad interesom za pristup informaciji.~~

~~ŽIVOT, ZDRAVLJE, LIČNA BEZBEDNOST, PRAVOSUĐE, ODBRANA ZEMLJE, NACIONALNA I JAVNA BEZBEDNOST, EKONOMSKA DOBROBIT ZEMLJE, TAJNA, INTELEKTUALNA I INDUSTRIJSKA SVOJINA, UMETNIČKA, KULTURNA I PRIRODNA DOBRA I ŽIVOTNA SREDINA~~

~~ČLAN 9.~~

~~ORGAN VLASTI MOŽE TRAŽIOCU USKRATITI PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA, AKO BI TIME:~~

- ~~1) UGROZIO ŽIVOT, ZDRAVLJE, BEZBEDNOST ILI KOJE DRUGO VAŽNO DOBRO NEKOG LICA;~~
- ~~2) UGROZIO, OMEO ILI OTEŽAO SPREČAVANJE ILI OTKRIVANJE KRIVIČNOG DELA, OPTUŽENJE ZA KRIVIČNO DELO, VOĐENJE PREDISTRAŽNOG POSTUPKA, VOĐENJE SUDSKOG POSTUPKA, IZVRŠENJE PRESUDE ILI SPROVOĐENJE KAZNE, VOĐENJE POSTUPAKA U SMISLU ZAKONA KOJIM JE UREĐENA ZAŠTITA KONKURENCIJE, ILI KOJI DRUGI PRAVNO UREĐENI POSTUPAK, ILI FER POSTUPANJE I PRAVIČNO SUĐENJE, DO OKONČANJA POSTUPKA;~~
- ~~3) OZBILJNO UGROZIO ODBRANU ZEMLJE, NACIONALNU ILI JAVNU BEZBEDNOST, MEĐUNARODNE ODOSE ILI PREKRŠIO PRAVILA MEĐUNARODNOG ARBITRAŽNOG PRAVA;~~

4) BITNO UMANJIO SPOSOBNOST DRŽAVE DA UPRAVLJA EKONOMSKIM PROCESIMA U ZEMLJI, ILI BITNO OTEŽAO OSTVARENJE OPRAVDANIH EKONOMSKIH INTERESA REPUBLIKE SRBIJE ILI UGROZIO ILI BI MOGAO UGROZITI SPROVOĐENJE MONETARNE, DEVIZNE ILI FISKALNE POLITIKE, FINANSIJSKU STABILNOST, UPRAVLJANJE DEVIZNIM REZERVAMA, NADZOR NAD FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA ILI IZDAVANJE NOVČANICA I KOVANOG NOVACA;

5) UČINIO DOSTUPNIM INFORMACIJU ILI DOKUMENT ZA KOJI JE PROPISIMA ILI SLUŽBENIM AKTOM ZASNOVANIM NA ZAKONU ODREĐENO DA SE ČUVA KAO TAJNI PODATAK ILI PREDSTAVLJA POSLOVNU ILI PROFESIONALNU TAJNU, ILI PODATAK DOBIJEN U POSTUPKU ZASTUPANJA ZA ČIJE OBJAVLJIVANJE ZASTUPANI NIJE DAO ODOBRENJE, U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE RAD PRAVOBRANILAŠTVA, A ZBOG ČIJEG BI ODAVANJA MOGLE NASTUPITI TEŠKE PRAVNE ILI DRUGE POSLEDICE PO INTERESE ZAŠTIĆENE ZAKONOM KOJI PRETEŽU NAD PRAVOM JAVNOSTI DA ZNA;

6) POVREDIO PRAVO INTELEKTUALNE ILI INDUSTRIJSKE SVOJINE, UGROZIO ZAŠTITU UMETNIČKIH, KULTURNIH I PRIRODNIH DOBARA;

7) UGROZIO ŽIVOTNU SREDINU ILI RETKE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE.

Informacija od javnog značaja u posedu organa vlasti koja je već dostupna javnosti

Član 10.

Organ vlasti ne mora tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, ako se radi o informaciji koja je već objavljena i JAVNO dostupna u zemlji ili na internetu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, organ vlasti će u odgovoru na zahtev označiti nosač informacije (broj službenog glasila, naziv publikacije i sl.), gde je i kada tražena informacija objavljena, osim ako je to opštepoznato.

Razdvajanje informacija

Član 12.

~~Ako tražena informacija od javnog značaja može da se izdvoji od ostalih informacija u dokumentu u koje organ vlasti nije dužan tražiocu da omogući uvid, organ vlasti omogućiće tražiocu uvid u deo dokumenta koji sadrži samo izdvojenu informaciju, i obavestiće ga da ostala sadržina dokumenta nije dostupna.~~

ČLAN 12.

AKO TRAŽENA INFORMACIJA OD JAVNOG ZNAČAJA MOŽE DA SE IZDVOJI OD OSTALIH INFORMACIJA U DOKUMENTU KOJIMA ORGAN VLASTI NIJE DUŽAN TRAŽIOCU DA OMOGUĆI PRISTUP, ORGAN VLASTI ĆE TRAŽIOCU OMOGUĆITI PRISTUP DELU DOKUMENTA KOJI SADRŽI SAMO IZDVOJENU INFORMACIJU, I OBAVESTIĆE GA DA OSTALA SADRŽINA DOKUMENTA NIJE DOSTUPNA, U SKLADU SA ZAKONOM.

Zloupotreba slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja

Član 13.

~~Organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja ako tražilac zloupotrebljava prava na pristup informacijama od javnog značaja, naročito ako je traženje nerazumno, često, kada se~~

~~ponavlja zahtev za istim ili već dobijenim informacijama ili kada se traži preveliki broj informacija.~~

Privatnost i druga prava ličnosti

Član 14.

~~Organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja ako bi time povredio pravo na privatnost, pravo na ugled ili koje drugo pravo lica na koje se tražena informacija lično odnosi, osim:~~

- ~~1) ako je lice na to pristalo;~~
- ~~2) ako se radi o ličnosti, pojavi ili događaju od interesa za javnost, a naročito ako se radi o nosiocu državne i političke funkcije i ako je informacija važna s obzirom na funkciju koju to lice vrši;~~
- ~~3) ako se radi o licu koje je svojim ponašanjem, naročito u vezi sa privatnim životom, dalo povoda za traženje informacije.~~

ČLAN 14.

ORGAN VLASTI MOŽE TRAŽIOCU OGRANIČITI OSTVARIVANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA AKO BI TIME POVREDIO PRAVO NA PRIVATNOST, PRAVO NA ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI, PRAVO NA UGLED ILI KOJE DRUGO PRAVO LICA NA KOJE SE TRAŽENA INFORMACIJA LIČNO ODNOSI, OSIM:

- 1) AKO JE LICE NA TO PRISTALO;
- 2) AKO SE RADI O LIČNOSTI, POJAVI ILI DOGAĐAJU OD INTERESA ZA JAVNOST, A NAROČITO AKO SE RADI O JAVNOM FUNKCIONERU U SMISLU ZAKONA KOJIM SE UREĐUJE SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA PRI OBAVLJANJU JAVNIH FUNKCIJA I AKO JE INFORMACIJA VEZANA ZA VRŠENJE NJEGOVE JAVNE FUNKCIJE;
- 3) AKO SE RADI O LICU KOJE JE SVOJIM PONAŠANJEM DALO POVODA ZA TRAŽENJE INFORMACIJE.

INFORMACIJE OD JAVNOG ZNAČAJA IZ DOKUMENTA KOJI SADRŽI PODATKE O LIČNOSTI MOGU BITI UČINJENE DOSTUPNIM TRAŽIOCU NA NAČIN KOJIM SE OBEZBEĐUJE DA SE PRAVO JAVNOSTI DA ZNA I PRAVO NA ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI MOGU OSTVARITI ZAJEDNO, U MERI PROPISANOJ ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE ZAŠTITA PODATAKA O LIČNOSTI I OVIM ZAKONOM.

Zahtev za obaveštenje, uvid, izdavanje kopije i upućivanje

Član 15.

Tražilac podnosi pismeni zahtev organu vlasti za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja (u daljem tekstu: zahtev).

Zahtev mora sadržati naziv organa vlasti, ime, prezime, ODNOSNO NAZIV i adresu tražioca, kao i što precizniji opis informacije koja se traži.

Zahtev može sadržati i druge podatke koji olakšavaju pronalaženje tražene informacije.

Tražilac ne mora navesti razloge za zahtev.

Ako zahtev ne sadrži podatke iz stava 2. ovog člana, odnosno ako zahtev nije uredan, ovlašćeno lice organa vlasti dužno je da, NAJKASNIJE U ROKU OD OSAM DANA OD DANA PRIJEMA ZAHTEVA, bez nadoknade, pouči tražioca kako da te nedostatke otkloni, odnosno da dostavi tražiocu uputstvo o dopuni.

Ako tražilac ne otkloni nedostatke ~~u određenom roku, odnosno u roku od 15 dana~~ U ROKU KOJI MU ODREDI ORGAN VLASTI, A KOJI NE MOŽE BITI KRAĆI

OD OSAM NI DUŽI OD 15 DANA od dana prijema uputstva o dopuni, a nedostaci su takvi da se po zahtevu ne može postupati, organ vlasti doneće zaključak REŠENJE o odbacivanju zahteva kao neurednog.

Pristup informacijama organ vlasti dužan je da omogući i na osnovu usmenog zahteva tražioca koji se saopštava u zapisnik, pri čemu se takav zahtev unosi u posebnu evidenciju i primenjuju se rokovi kao da je zahtev podnet pismeno.

Organ vlasti može propisati obrazac za podnošenje zahteva, ali mora razmotriti i zahtev koji nije sačinjen na tom obrascu.

Postupanje po zahtevu

Član 16.

~~Organ vlasti dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, tražioca obavesti o posedovanju informacije, stavi mu na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno izda mu ili uputi kopiju tog dokumenta. Kopija dokumenta je upućena tražiocu danom napuštanja pisarnice organa vlasti od koga je informacija tražena.~~

~~Ako se zahtev odnosi na informaciju za koju se može pretpostaviti da je od značaja za zaštitu života ili slobode nekog lica, odnosno za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine, organ vlasti mora da obavesti tražioca o posedovanju te informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno da mu izda kopiju tog dokumenta najkasnije u roku od 48 sati od prijema zahteva.~~

~~Ako organ vlasti nije u mogućnosti, iz opravdanih razloga, da u roku iz stava 1. ovog člana obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da o tome, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema zahteva, obavesti tražioca i odredi naknadni rok, koji ne može biti duži od 40 dana od dana prijema zahteva, u kome će tražioca obavestiti o posedovanju informacije, staviti mu na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, izda mu, odnosno uputi kopiju tog dokumenta.~~

~~Ako organ vlasti na zahtev ne odgovori u roku, tražilac može uložiti žalbu Povereniku, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.~~

~~Organ vlasti će zajedno sa obaveštenjem o tome da će tražiocu staviti na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno izdati mu kopiju tog dokumenta, saopštiti tražiocu vreme, mesto i način na koji će mu informacija biti stavljena na uvid, iznos nužnih troškova izrade kopije dokumenta, a u slučaju da ne raspolaže tehničkim sredstvima za izradu kopije, upoznaće tražioca sa mogućnošću da upotrebom svoje opreme izradi kopiju.~~

~~Uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju vrši se u službenim prostorijama organa vlasti.~~

~~Tražilac može iz opravdanih razloga tražiti da uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju izvrši u drugo vreme od vremena koje mu je odredio organ od koga je informacija tražena.~~

~~Licu koje nije u stanju da bez pratioca izvrši uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju, omogućiće se da to učini uz pomoć pratioca.~~

~~Ako uovolji zahtevu, organ vlasti neće izdati posebno rešenje, nego će o tome sačiniti službenu belešku.~~

~~Ako organ vlasti odbije da u celini ili delimično obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahteva, donese rešenje o odbijanju zahteva i da to rešenje pismeno obrazloži, kao i da u rešenju uputi tražioca na pravna sredstva koja može izjaviti protiv takvog rešenja.~~

ČLAN 16.

ORGAN VLASTI JE DUŽAN DA BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE U ROKU OD 15 DANA OD DANA PRIJEMA ZAHTEVA, ODNOSNO UREĐENOG ZAHTEVA, TRAŽIOCA OBAVESTI O POSEDOVANJU INFORMACIJE, STAVI MU NA UVID DOKUMENT KOJI SADRŽI POTPUNU I TAČNU TRAŽENU INFORMACIJU, ODNOSNO IZDA MU ILI UPUTI KOPIJU TOG DOKUMENTA. KOPIJA DOKUMENTA JE UPUĆENA TRAŽIOCU DANOM NAPUŠTANJA PISARNICE ORGANA VLASTI OD KOGA JE INFORMACIJA TRAŽENA ODNOSNO DANOM UPUĆIVANJA ELEKTRONSKE POŠTE.

AKO SE ZAHTEV ODNOSI NA INFORMACIJU ZA KOJU SE, NA OSNOVU PODATAKA KOJI SU NAVEDENI U ZAHTEVU, MOŽE PRETPOSTAVITI DA JE OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTA ILI SLOBODE NEKOG LICA, ODNOSNO ZA UGROŽAVANJE ILI ZAŠTITU ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA ILI ŽIVOTNE SREDINE, ORGAN VLASTI MORA DA OBAVESTI TRAŽIOCA O POSEDOVANJU TE INFORMACIJE, DA MU STAVI NA UVID DOKUMENT KOJI SADRŽI POTPUNU I TAČNU TRAŽENU INFORMACIJU, ODNOSNO DA MU IZDA KOPIJU TOG DOKUMENTA NAJKASNIJE U ROKU OD 48 SATI OD PRIJEMA ZAHTEVA.

AKO ORGAN VLASTI UTVRDI DA SE ZAHTEV ODNOSI NA INFORMACIJE KOJE SU SADRŽANE U VELIKOM BROJU DOKUMENATA, USLED ČEGA BI POSTUPANJE ORGANA U ROKU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA BILO OTEŽANO, MOŽE, U ROKU OD SEDAM DANA OD DANA PRIJEMA UREĐNOG ZAHTEVA, OBAVESTITI TRAŽIOCA O TOME I PONUDITI MU DA ZAHTEV PRECIZIRA ILI DA OSTVARI UVID U DOKUMENTE PRE NEGO ŠTO ODREDI KOJE SU MU KOPIJE DOKUMENATA POTREBNE.

AKO ORGAN VLASTI NIJE U MOGUĆNOSTI, IZ OPRAVDANIH RAZLOGA, DA U ROKU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OBAVESTI TRAŽIOCA O POSEDOVANJU INFORMACIJE, DA MU STAVI NA UVID DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU, DA MU IZDA, ODNOSNO UPUTI KOPIJU TOG DOKUMENTA, DUŽAN JE DA, NAJKASNIJE U ROKU OD SEDAM DANA OD DANA PRIJEMA UREĐNOG ZAHTEVA, TRAŽIOCU DOSTAVI OBAVEŠTENJE O RAZLOZIMA ZBOG KOJIH NIJE U MOGUĆNOSTI DA PO ZAHTEVU POSTUPI U ROKU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA I ODREDI NAKNADNI ROK, KOJI NE MOŽE BITI DUŽI OD 40 DANA OD DANA PRIJEMA UREĐNOG ZAHTEVA, U KOJEM ĆE POSTUPITI PO ZAHTEVU.

AKO SE ZAHTEV ODNOSI NA UVID, ODNOSNO DOBIJANJE KOPIJE DOKUMENTA KOJI SADRŽI INFORMACIJU KOJA PREDSTAVLJA TAJNI PODATAK ODREĐEN OD STRANE DRUGOG ORGANA VLASTI, ORGAN VLASTI ĆE U ROKU OD OSAM DANA OD DANA PRIJEMA, ZAHTEV DOSTAVITI ORGANU VLASTI KOJI JE ODREDIO TAJNOST PODATKA NA POSTUPANJE PO ZAHTEVU I O TOME OBAVESTITI PODNOSIOCA ZAHTEVA. ROK IZ OVOG ČLANA ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU OD STRANE ORGANA VLASTI KOJI JE ODREDIO TAJNOST PODATKA POČINJE DA TEČE OD DANA DOSTAVLJANJA.

AKO SE ZAHTEV ODNOSI NA INFORMACIJU KOJA PREDSTAVLJA TAJNI PODATAK ČIJU TAJNOST JE ODREDIO ORGAN VLASTI KOJI ODLUČUJE O ZAHTEVU I AKO ORGAN VLASTI UTVRDI DA SU PRESTALI RAZLOZI ZBOG KOJIH JE PODATAK ODREĐEN KAO TAJNI, DONEĆE ODLUKU O PRESTANKU TAJNOSTI PODATKA, U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM JE UREĐENO ODREĐIVANJE I ZAŠTITA TAJNIH PODATAKA, I PODNOSIOCU ZAHTEVA OMOGUĆITI PRISTUP TRAŽENOJ INFORMACIJI.

ORGAN VLASTI ĆE ZAJEDNO SA OBAVEŠTENJEM O TOME DA ĆE TRAŽIOCU STAVITI NA UVID DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU, ODNOSNO IZDATI MU KOPIJU TOG DOKUMENTA, SAOPŠTITI TRAŽIOCU VREME, MESTO I NAČIN NA KOJI ĆE MU INFORMACIJA BITI STAVLJENA NA UVID, IZNOS NUŽNIH TROŠKOVA IZRADE KOPIJE

DOKUMENTA, A U SLUČAJU DA NE RASPOLAŽE TEHNIČKIM SREDSTVIMA ZA IZRADU KOPIJE, UPOZNAĆE TRAŽIOCA SA MOGUĆNOŠĆU DA UPOTREBOM SVOJE OPREME IZRADI KOPIJU.

UVID U DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU VRŠI SE U SLUŽBENIM PROSTORIJAMA ORGANA VLASTI.

TRAŽILAC MOŽE IZ OPRAVDANIH RAZLOGA TRAŽITI DA UVID U DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU IZVRŠI U DRUGO VREME OD VREMENA KOJE MU JE ODREDIO ORGAN OD KOGA JE INFORMACIJA TRAŽENA.

LICU KOJE NIJE U STANJU DA BEZ PRATIOCA IZVRŠI UVID U DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU, OMOGUĆIĆE SE DA TO UČINI UZ POMOĆ PRATIOCA.

AKO UDOVOLJI ZAHTEVU, ORGAN VLASTI NEĆE IZDATI POSEBNO REŠENJE, NEGO ĆE O TOME SAČINITI SLUŽBENU BELEŠKU.

AKO ORGAN VLASTI ODBIJE DA U CELINI ILI DELIMIČNO OBAVESTI TRAŽIOCA O POSEDOVANJU INFORMACIJE, DA MU STAVI NA UVID DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU, DA MU IZDA, ODNOSNO UPUTI KOPIJU TOG DOKUMENTA, DUŽAN JE DA BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE U ROKU OD 15 DANA OD PRIJEMA ZAHTEVA, DONESE REŠENJE O ODBIJANJU ZAHTEVA I DA TO REŠENJE PISMENO OBRAZLOŽI, KAO I DA U REŠENJU UPUTI TRAŽIOCA NA PRAVNA SREDSTVA KOJA MOŽE IZJAVITI PROTIV TAKVOG REŠENJA.

AKO SE ZAHTEV ODNOSI NA INFORMACIJU KOJA PREDSTAVLJA TAJNI PODATAK ČIJU TAJNOST JE ODREDIO ORGAN VLASTI KOJI ODLUČUJE O ZAHTEVU, ILI INFORMACIJA PREDSTAVLJA POSLOVNU ILI PROFESIONALNU TAJNU, U OBRAZLOŽENJU REŠENJA IZ STAVA 12. OVOG ČLANA NAVODE CE I RAZLOZI ZA ODREĐIVANJE TAJNOSTI I RAZLOZI ZBOG KOJIH PODATAK I DALJE TREBA DA SE ČUVA KAO TAJNI, ODNOSNO RAZLOZI ZBOG KOJIH JE PODATAK ODREĐEN KAO POSLOVNA ILI PROFESIONALNA TAJNA.

OD OBAVEZA POSTUPANJA U SKLADU SA ODREDBAMA OVOG ČLANA OSLOBOĐENO JE PRAVNO LICE IZ ČLANA 3. TAČKA 10) OVOG ZAKONA KOJE JE SVE INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA AKTIVNOSTI FINANSIRANE SREDSTVIMA ORGANA VLASTI IZ ČLANA 3. TAČ. 1) DO 7) OVOG ZAKONA DOSTAVILO ORGANU KOJI JE FINANSIRAO TE AKTIVNOSTI ILI ORGANU VLASTI NADLEŽNOM ZA KONTROLU TOG FINANSIRANJA.

Pravo na žalbu

Član 22.

Tražilac može izjaviti žalbu Povereniku, ako:

- 1) organ vlasti odbaci ili odbije zahtev tražioca, u roku od 15 dana od dana kada mu je dostavljeno rešenje ili drugi akt;
- 2) organ vlasti, suprotno članu 16. ~~stav 2.~~ ST. 1. DO 3. ovog zakona, ne odgovori u propisanom roku na zahtev tražioca;
- 3) organ vlasti, suprotno članu 17. stav 2. ovog zakona, uslovi izdavanje kopije dokumenta koji sadrži traženu informaciju uplatom naknade koja prevazilazi iznos nužnih troškova izrade te kopije;
- 4) organ vlasti ne stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju na način predviđen članom 18. stav 1. ovog zakona;
- 5) organ vlasti ne stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno ne izda kopiju tog dokumenta na način predviđen članom 18. stav 4. ovog zakona ili
- 6) organ vlasti na drugi način otežava ili onemogućava tražiocu ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja, suprotno odredbama ovog zakona.

PROTIV REŠENJA POVERENIKA KOJIM SE ODLUČUJE O ZAHTEVU KOJI JE PODNET POVERENIKU KAO ORGANU VLASTI, NE MOŽE SE IZJAVITI ŽALBA.

Protiv rešenja Narodne skupštine, predsednika Republike, Vlade Republike Srbije, ~~Vrhovnog suda Srbije~~ VRHOVNOG KASACIONOG SUDA, Ustavnog suda, NARODNE BANKE SRBIJE i Republičkog javnog tužioca ne može se izjaviti žalba.

Protiv rešenja iz stava 2. ST. 2. I 3. ovog člana može se pokrenuti upravni spor, u skladu sa zakonom, ~~o čemu sud po službenoj dužnosti obaveštava Poverenika.~~

O POKRETANJU UPRAVNOG SPORA PROTIV REŠENJA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA SUD PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI OBAVEŠTAVA POVERENIKA.

Član 24.

~~Poverenik donosi rešenje bez odlaganja, a najdavnije u roku od 30 dana od dana predaje žalbe, pošto omogućći organu vlasti da se pismeno izjasni, a po potrebi i tražiocu.~~

~~Poverenik odbacuje žalbu koja je nedopuštena, neblagovremena i izjavljena od strane neovlašćenog lica.~~

~~Organ vlasti dokazuje da je postupao u skladu sa svojim obavezama predviđenim ovim zakonom.~~

~~Poverenik će rešenjem naložiti organu vlasti da tražiocu omogućći slobodan pristup informacijama od javnog značaja, kada utvrdi da je žalba osnovana.~~

~~Ako organ vlasti, nakon izjavljene žalbe zbog nepostupanja po zahtevu, a pre donošenja odluke po žalbi, tražiocu omogućći pristup informacijama ili po zahtevu odluči, Poverenik će doneti zaključak i obustaviti postupak po žalbi. Postupak po žalbi se obustavlja i kada tražilac odustane od žalbe.~~

ČLAN 24.

POVERENIK DONOSI REŠENJE BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE U ROKU OD 60 DANA OD DANA PRIJEMA ŽALBE, POŠTO OMOGUĆI ORGANU VLASTI DA SE PISMENO IZJASNI, A PO POTREBI I TRAŽIOCU.

IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, PO ŽALBI ZBOG NEPOSTUPANJA ORGANA VLASTI U SKLADU SA ČLANOM 16. STAV 2. OVOG ZAKONA, POVERENIK DONOSI REŠENJE U ROKU OD 30 DANA OD DANA PRIJEMA ŽALBE.

POVERENIK ODBACUJE ŽALBU KOJA JE NEDOPUŠTENA, NEBLAGOVREMENA I IZJAVLJENA OD STRANE NEOVLAŠĆENOG LICA.

ORGAN VLASTI DOKAZUJE DA JE POSTUPAO U SKLADU SA SVOJIM OBAVEZAMA PREDVIĐENIM OVIM ZAKONOM.

KADA UTVRDI DA JE ŽALBA OSNOVANA, POVERENIK ĆE REŠENJEM NALOŽITI ORGANU VLASTI DA TRAŽIOCU OMOGUĆI SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA.

KADA POVODOM ŽALBE ZBOG NEPOSTUPANJA PO ZAHTEVU (ĆUTANJE UPRAVE) UTVRDI DA JE ŽALBA OSNOVANA, POVERENIK ĆE REŠENJEM NALOŽITI ORGANU VLASTI DA U ODREĐENOM ROKU POSTUPI PO ZAHTEVU.

AKO U POSTUPKU PO ŽALBI PROTIV REŠENJA O ODBIJANJU ZAHTEVA KOJI SE ODNOSI NA TAJNI PODATAK IZ ČLANA 9. TAČKA 5. OVOG ZAKONA POVERENIK UTVRDI DA SU PRESTALI RAZLOZI ZBOG KOJIH JE PODATAK ODREĐEN KAO TAJNI, ODNOSNO DA PODATAK NIJE ODREĐEN KAO TAJNI U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM JE UREĐENO ODREĐIVANJE I ZAŠTITA TAJNIH PODATAKA, DONEĆE REŠENJE KOJIM SE ŽALBA USVAJA, A ORGANU VLASTI NALAŽE DA OPOZOVE TAJNOST TRAŽENOG PODATKA I PODNOSIOCU ZAHTEVA OMOGUĆI PRISTUP TOM PODATKU.

U POSTUPKU PO ŽALBI IZ STAVA 7. OVOG ČLANA, POVERENIK JE DUŽAN DA IZVRŠI UVID U SPISE PREDMETA NA KOJI SE ŽALBA ODNOSI RADI POTPUNOG UTVRĐIVANJA ČINJENIČNOG STANJA NEOPHODNOG ZA REŠAVANJE PO ŽALBI.

AKO ORGAN VLASTI, NAKON IZJAVLJENE ŽALBE ZBOG NEPOSTUPANJA PO ZAHTEVU, A PRE DONOŠENJA ODLUKE PO ŽALBI, TRAŽIOCU OMOGUĆI PRISTUP INFORMACIJAMA ILI PO ZAHTEVU NA DRUGI NAČIN POSTUPI, POVERENIK ĆE DONETI REŠENJE I OBUSTAVITI POSTUPAK PO ŽALBI. POSTUPAK PO ŽALBI SE OBUSTAVLJA I KADA TRAŽILAC ODUSTANE OD ŽALBE.

U SLUČAJU DONOŠENJA REŠENJA IZ STAVA 6. OVOG ČLANA ZBOG NEPOSTUPANJA PO ZAHTEVU, POVERENIK, U SKLADU SA ZAKONOM KOJI REGULIŠE PREKRŠAJNI POSTUPAK, IZDAJE PREKRŠAJNI NALOG ZBOG PREKRŠAJA IZ ČLANA 47. OVOG ZAKONA.

Utvrđivanje činjeničnog stanja od strane Poverenika

Član 26.

~~Poverenik preduzima radnje za utvrđivanje činjeničnog stanja koje su neophodne radi donošenja rešenja iz čl. 24. i 25. ovog zakona.~~

~~Povereniku će, radi utvrđivanja činjeničnog stanja iz stava 1. ovog člana, biti omogućen uvid u svaki nosač informacije na koji se ovaj zakon primenjuje.~~

ČLAN 26.

ORGANI VLASTI SU DUŽNI DA POVERENIKU, NA NJEGOV ZAHTEV I U ROKU KOJI ON ODREDI, DOSTAVE SVE PODATKE NEOPHODNE ZA UTVRĐIVANJE ČINJENIČNOG STANJA OD ZNAČAJA ZA DONOŠENJE REŠENJA IZ ČL. 24. I 25. OVOG ZAKONA, KAO I ZA ODLUČIVANJE O PODNOŠENJU ZAHTEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNIH POSTUPAKA KOJI SU U VEZI SA TIM REŠENJIMA.

POVERENIKU ĆE, RADI UTVRĐIVANJA ČINJENIČNOG STANJA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, BITI OMOGUĆEN PRISTUP SVAKOM NOSAČU INFORMACIJE NA KOJI SE OVAJ ZAKON PRIMENJUJE.

ORGAN NADLEŽAN ZA VOĐENJE EVIDENCIJA O PREBIVALIŠTU I BORAVIŠTU GRAĐANA I JEDINSTVENOM MATIČNOM BROJU GRAĐANA DUŽAN JE DA POVERENIKU, NA NJEGOV ZAHTEV, DOSTAVI PODATKE IZ TIH EVIDENCIJA KOJI SU NEOPHODNI ZA IZRICANJE PREKRŠAJNOG NALOGA I PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA.

Pravni lek protiv rešenja i zaključka Poverenika

Član 27.

~~Protiv rešenja i zaključka Poverenika može se pokrenuti upravni spor.~~

~~Upravni spor povodom ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja je hitan.~~

Obaveznost i izvršenje rešenja Poverenika

Član 28.

Rešenja Poverenika su obavezujuća, konačna i izvršna.

~~Administrativno~~ UPRAVNO izvršenje rešenja Poverenika sprovodi Poverenik prinudom (prinudnom merom, odnosno novčanom kaznom), u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, OSIM AKO JE OVIM ZAKONOM DRUGAČIJE ODREĐENO.

U postupku ~~administrativnog~~ UPRAVNOG izvršenja rešenja Poverenika ne može se izjaviti žalba koja se odnosi na izvršenje.

Ako Poverenik ne može sprovesti svoje rešenje na način iz stava 2. ovog člana, Vlada mu na njegov zahtev pruža pomoć u postupku ~~administrativnog~~ UPRAVNOG izvršenja tog rešenja - primenom mera iz svoje nadležnosti, odnosno obezbeđivanjem izvršenja rešenja Poverenika neposrednom prinudom.

ČLAN 28A

POVERENIK ĆE PRINUDITI IZVRŠENIKA – ORGAN VLASTI DA ISPUNI OBAVEZE IZ REŠENJA POVERENIKA POSREDNOM PRINUDOM, IZRICANJEM NOVČANIH KAZNI.

NOVČANA KAZNA SE IZRIČE REŠENJEM.

NOVČANA KAZNA SE IZRIČE U RASPONU OD 20.000 DO 100.000 DINARA I MOŽE BITI IZREČENA VIŠE PUTA.

IZREČENU NOVČANU KAZNU IZVRŠAVA SUD U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE REGULIŠE IZVRŠENJE I OBEZBEĐENJE.

IZREČENE NOVČANE KAZNE PREDSTAVLJAJU PRIHOD BUDŽETA REPUBLIKE SRBIJE.

ČLAN 28B

POVERENIK JE OVLAŠĆEN DA PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA ZA PREKRŠAJE PREDVIĐENE OVIM ZAKONOM, KADA U POSTUPKU PO ŽALBI OCENI DA POSTOJI PREKRŠAJ.

TRAŽILAC INFORMACIJE NE MOŽE DA PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA PROTIV ORGANA VLASTI PRE OKONČANJA POSTUPKA PO ŽALBI PRED POVERENIKOM, ODNOSNO PRE OKONČANJA UPRAVNOG SPORA AKO ŽALBA POVERENIKU NIJE DOPUŠTENA.

U SLUČAJU IZ STAVA 2. OVOG ČLANA, TRAŽILAC INFORMACIJE JE DUŽAN DA SE PRETHODNO OBRATI POVERENIKU ZAHTEVOM DA POVERENIK PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA, ODNOSNO UPRAVNOJ INSPEKCIJI, AKO JE VOĐEN UPRAVNI SPOR.

AKO POVERENIK, ODNOSNO UPRAVNA INSPEKCIJA U ROKU OD OSAM DANA NE ODGOVORI TRAŽIOCU INFORMACIJE NA ZAHTEV IZ STAVA 3. OVOG ČLANA ILI MU ODGOVORI DA NEMA OSNOVA ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA, TRAŽILAC INFORMACIJE JE OVLAŠĆEN DA SAM PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA.

AKO POVERENIK, ODNOSNO UPRAVNA INSPEKCIJA PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA, NA ZAHTEV TRAŽIOCA INFORMACIJE ILI NA SOPSTVENU INICIJATIVU, DUŽAN JE DA O EVENTUALNOM ODUSTAJANJU OD TOG ZAHTEVA OBAVESTI TRAŽIOCA INFORMACIJE, U ROKU OD OSAM DANA OD DANA ODUSTAJANJA OD ZAHTEVA, DA BI TRAŽILAC INFORMACIJE MOGAO DA NASTAVI POSTUPAK.

Sedište Poverenika

Član 29.

Sedište Poverenika je u Beogradu.

POVERENIK MOŽE OBRAZOVATI KANCELARIJE I VAN SVOG SEDIŠTA.

AKTOM O ORGANIZACIJI I SISTEMATIZACIJI POSLOVA STRUČNE SLUŽBE POVERENIKA UREĐUJE SE OBAVLJANJE POSLOVA U KANCELARIJAMA.

Izbor

Član 30.

~~Narodna skupština Republike Srbije (u daljem tekstu: Narodna skupština), većinom glasova svih narodnih poslanika, bira Poverenika na predlog odbora Narodne skupštine nadležnog za informisanje.~~

~~Za Poverenika se bira lice s priznatim ugledom i stručnošću u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih prava.~~

~~Poverenik može biti lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima, koje je završilo pravni fakultet i ima najmanje deset godina radnog iskustva.~~

~~Poverenik ne može biti lice koje obavlja funkciju ili je zaposleno u drugom državnom organu ili političkoj stranci.~~

~~Poverenik se bira za vreme od sedam godina.~~

~~Isto lice može biti birano za Poverenika najviše dva puta.~~

ČLAN 30.

NARODNA SKUPŠTINA BIRA POVERENIKA VEĆINOM GLASOVA SVIH NARODNIH POSLANIKA, NA PREDLOG ODBORA NADLEŽNOG ZA DRŽAVNU UPRAVU (U DALJEM TEKSTU: ODBOR).

POVERENIK SE BIRA ZA VREME OD OSAM GODINA, BEZ MOGUĆNOSTI PONOVOG IZBORA NA OVU DUŽNOST.

PREDSEDNIK NARODNE SKUPŠTINE RASPISUJE JAVNI POZIV SVIM ZAINTERESOVANIM LICIMA DA SE PRIJAVE ZA KANDIDATA ZA POVERENIKA (U DALJEM TEKSTU: JAVNI POZIV).

JAVNI POZIV SE, ISTOG DANA, OBJAVLJUJE NA VEB PREZENTACIJI NARODNE SKUPŠTINE I U NAJMANJE JEDNOM DNEVNOM LISTU KOJI SE DISTRIBUIRA NA CELOJ TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE, NAJKASNIJE 180 DANA PRE ISTEKA MANDATA PRETHODNOG POVERENIKA, ODNOSNO NAJKASNIJE 30 DANA PO PRESTANKU DUŽNOSTI POVERENIKA U SMISLU ČLANA 31. OVOG ZAKONA.

PRIJAVA NA JAVNI POZIV DOSTAVLJA SE U PISMENOM OBLIKU I MORA DA SADRŽI LIČNO IME, ADRESU PREBIVALIŠTA, BROJ TELEFONA ZA KONTAKT, ADRESU ZA PRIJEM ELEKTRONSKE POŠTE I POTPIS ZAINTERESOVANOG LICA, A UZ PRIJAVU SE DOSTAVLJAJU BIOGRAFIJA I DOKAZI O ISPUNJENOSTI PROPISANIH USLOVA ZA IZBOR ZA POVERENIKA.

ROK ZA PRIJAVLJIVANJE NA JAVNI POZIV TRAJE 30 DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA JAVNOG POZIVA.

U ROKU OD 15 DANA OD ISTEKA ROKA ZA PRIJAVLJIVANJE NA JAVNI POZIV, ODBOR UTVRĐUJE I NA VEB PREZENTACIJI NARODNE SKUPŠTINE OBJAVLJUJE SPISAK PRIJAVLJENIH LICA KOJI ISPUNJAVAJU USLOVE ZA IZBOR ZA POVERENIKA, SA NJIHOVIM BIOGRAFIJAMA.

U ROKU IZ STAVA 7. OVOG ČLANA, ODBOR DOSTAVLJA POZIV POSLANIČKIM GRUPAMA U NARODNOJ SKUPŠTINI DA SA SPISKA PRIJAVLJENIH LICA KOJI ISPUNJAVAJU USLOVE ZA IZBOR ZA POVERENIKA PREDLOŽE KANDIDATA ZA POVERENIKA.

KANDIDATA ZA POVERENIKA ODBORU IMA PRAVO DA PREDLOŽI SVAKA POSLANIČKA GRUPA U NARODNOJ SKUPŠTINI.

POSLANIČKA GRUPA MOŽE DA PREDLOŽI KANDIDATA ZA POVERENIKA TEK PO ISTEKU 15 DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA SPISKA PRIJAVLJENIH LICA KOJI ISPUNJAVAJU USLOVE ZA IZBOR ZA POVERENIKA.

VIŠE POSLANIČKIH GRUPA MOGU DA PREDLOŽE ZAJEDNIČKOG KANDIDATA ZA POVERENIKA.

PRE UTVRĐIVANJE PREDLOGA ZA IZBOR POVERENIKA, ODBOR SA KANDIDATIMA KOJE SU PREDLOŽILE POSLANIČKE GRUPE OBAVLJA JAVNI

RAZGOVOR NA KOJEM SE KANDIDATIMA OMOGUĆUJE DA IZNESU SVOJE STAVOVE O ULOZI I NAČINU OSTVARIVANJA DUŽNOSTI POVERENIKA.

PREDLOG ZA IZBOR POVERENIKA UTVRĐUJE SE VEĆINOM GLASOVA OD UKUPNOG BROJA ČLANOVA ODBORA.

OBRAZLOŽENI PREDLOG ZA IZBOR POVERENIKA ODBOR PODNOSI NARODNOJ SKUPŠTINI NAJKASNIJE 60 DANA PRE ISTEKA MANDATA PRETHODNOG POVERENIKA, ODNOSNO U ROKU OD 90 DANA OD DANA DONOŠENJA ODLUKE O RAZREŠENJU, ODNOSNO O UTVRĐIVANJU DANA PRESTANKA DUŽNOSTI POVERENIKA.

ZA POVERENIKA SE BIRA LICE S PRIZNATIM UGLEDOM I STRUČNOŠĆU U OBLASTI ZAŠTITE I UNAPREĐENJA LJUDSKIH PRAVA.

POVERENIK MOŽE BITI LICE KOJE ISPUNJAVA USLOVE ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA, KOJE JE ZAVRŠILO PRAVNI FAKULTET I IMA NAJMANJE DESET GODINA RADNOG ISKUSTVA.

POVERENIK NE MOŽE DA OBAVLJA DRUGU JAVNU FUNKCIJU ILI PROFESIONALNU DELATNOST, KAO I DRUGU DUŽNOST ILI POSAO KOJI BI MOGAO UTICATI NA NJEGOVU SAMOSTALNOST I NEZAVISNOST.

POVERENIK NE MOŽE BITI ČLAN POLITIČKE STRANKE.

AKO PREDLOŽENI KANDIDAT ZA POVERENIKA NE DOBIJE POTREBNU VEĆINU GLASOVA SVIH NARODNIH POSLANIKA, NOVI POSTUPAK IZBORA SE POKREĆE U ROKU OD 15 DANA OD DANA KADA NARODNA SKUPŠTINA NIJE IZABRALA POVERENIKA.

Prestanak mandata

Član 31.

~~Povereniku dužnost prestaje istekom mandata, na lični zahtev, kad navrší šezdeset pet godina života i razrešenjem.~~

~~Odluku o prestanku dužnosti Poverenika donosi, većinom glasova svih narodnih poslanika, Narodna skupština.~~

~~Poverenik se razrešava dužnosti ako bude osuđen za krivično delo na kaznu zatvora, ako trajno izgubi radnu sposobnost, ako obavlja funkciju ili je zaposlen u drugom državnom organu ili političkoj stranci, ako izgubi državljanstvo Republike Srbije ili ako nestručno i nesavesno obavlja posao.~~

~~Postupak za razrešenje Poverenika pokreće se na inicijativu jedne trećine narodnih poslanika.~~

~~Odbor Narodne skupštine nadležan za informisanje utvrđuje da li postoje razlozi za razrešenje i o tome obaveštava Narodnu skupštinu.~~

~~Odbor Narodne skupštine nadležan za informisanje obaveštava Narodnu skupštinu i o zahtevu Poverenika da mu prestane dužnost, kao i o ispunjenju uslova za prestanak dužnosti zbog godina života.~~

~~Ako o zahtevu za prestanak dužnosti Narodna skupština ne odluči u roku od 60 dana, smatra se da je istekom tog roka Povereniku prestala dužnost.~~

~~U ostalim slučajevima Povereniku dužnost prestaje onog dana koji Narodna skupština navede u svojoj odluci.~~

ČLAN 31.

POVERENIKU DUŽNOST PRESTAJE:

- 1) ISTEKOM MANDATA;
- 2) SMRĆU;
- 3) NA LIČNI ZAHTEV;
- 4) GUBITKOM DRŽAVLJANSTVA;
- 5) AKO MU PRAVNASNAŽNOM SUDSKOM ODLUKOM BUDE OGRANIČENA POSLOVNA SPOSOBNOST;

6) AKO PRAVOSNAŽNO BUDE OSUĐEN NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD NAJMANJE ŠEST MESECI;

7) RAZREŠENJEM.

POVERENIKU KOJI U TOKU MANDATA ISPUNI USLOVE ZA STAROSNU PENZIJU U SKLADU SA ZAKONOM, DUŽNOST PRESTAJE ISTEKOM MANDATA.

U SLUČAJU PRESTANKA DUŽNOSTI POVERENIKA IZ RAZLOGA NAVEDENIH U STAVU 1. TAČ. 2) DO 6) OVOG ČLANA, NARODNA SKUPŠTINA, BEZ RASPRAVE, VEĆINOM GLASOVA SVIH NARODNIH POSLANIKA DONOSI ODLUKU KOJOM UTVRĐUJE DAN PRESTANKA DUŽNOSTI POVERENIKA.

POVERENIK SE RAZREŠAVA:

1) AKO NESTRUČNO ILI NESAVESNO OBAVLJA SVOJU DUŽNOST;

2) AKO BUDE IZABRAN, POSTAVLJEN ILI IMENOVAN NA DRUGU JAVNU FUNKCIJU;

3) AKO ZAPOČNE OBAVLJANJE DUŽNOSTI, RADNJE ILI PROFESIONALNE DELATNOSTI BEZ SAGLASNOSTI DRŽAVNOG ORGANA NADLEŽNOG ZA ODLUČIVANJE O SUKOBU INTERESA PRI VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA;

4) AKO POSTANE ČLAN POLITIČKE STRANKE.

POSTUPAK ZA RAZREŠENJE POVERENIKA POKREĆE SE NA OBRAZLOŽENI PREDLOG JEDNE TREĆINE NARODNIH POSLANIKA.

ODBOR UTVRĐUJE DA LI POSTOJE RAZLOZI ZA RAZREŠENJE. AKO UTVRDI DA NEMA RAZLOGA ZA RAZREŠENJE, ODBOR O TOME OBAVEŠTAVA NARODNU SKUPŠTINU. AKO UTVRDI DA IMA RAZLOGA ZA RAZREŠENJE, ODBOR PODNOSI PREDLOG ODLUKE O RAZREŠENJU NARODNOJ SKUPŠTINI.

POVERENIK IMA PRAVO DA SE NA SEDNICI ODBORA I NARODNE SKUPŠTINE, NA KOJOJ SE RAZMATRA PREDLOG ZA NJEGOVO RAZREŠENJE, OBRATI NARODNIM POSLANICIMA.

Položaj Poverenika

Član 32.

Poverenik je samostalan i nezavisan u vršenju svoje nadležnosti.

U vršenju svoje nadležnosti Poverenik neće tražiti, niti primati naloge i uputstva od državnih organa i drugih lica.

Poverenik ima pravo na platu jednaku plati sudije ~~Vrhovnog suda~~ VRHOVNOG KASACIONOG SUDA, kao i druga prava po osnovu rada, u skladu sa zakonom, i pravo na naknadu troškova nastalih u vezi sa vršenjem svoje nadležnosti.

Poverenik se ne može pozvati na odgovornost za mišljenje koje je izneo ili predlog koji je dao u vršenju svoje nadležnosti, a u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju svoje nadležnosti ne može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine.

Zamenik Poverenika

Član 33.

~~Poverenik ima zamenika, koga bira Narodna skupština, većinom glasova svih narodnih poslanika, na predlog Poverenika.~~

~~Poverenik predlaže za svoga zamenika lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima.~~

~~Zamenik Poverenika bira se za vreme od sedam godina.~~

~~Isto lice može biti birano za zamenika Poverenika najviše dva puta.~~

~~Zamenik Poverenika obavlja dužnosti Poverenika u slučaju njegovog odsustva, smrti, isteka mandata, razrešenja, kao i privremene ili trajne sprečenosti Poverenika da vrši svoje nadležnosti.~~

~~Zameniku Poverenika prestaje dužnost na način predviđen za prestanak dužnosti Poverenika.~~

~~Postupak za razrešenje zamenika Poverenika pokreće se i na inicijativu Poverenika.~~

ČLAN 33.

POVERENIK IMA ZAMENIKA ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA, KOGA BIRA NARODNA SKUPŠTINA, VEĆINOM GLASOVA SVIH NARODNIH POSLANIKA, NA PREDLOG POVERENIKA.

ZA ZAMENIKA POVERENIKA MOŽE BITI IZABRANO LICE KOJE ISPUNJAVA USLOVE PROPISANE OVIM ZAKONOM ZA IZBOR POVERENIKA.

ZAMENIK POVERENIKA BIRA SE ZA VREME OD OSAM GODINA, BEZ MOGUĆNOSTI PONOVOG IZBORA NA OVU DUŽNOST.

ZAMENIK POVERENIKA OBAVLJA DUŽNOSTI POVERENIKA U SLUČAJU NJEGOVOG ODSUSTVA ILI SPREČENOSTI, KAO I U SLUČAJU PRESTANKA DUŽNOSTI IZ RAZLOGA NAVEDENIH U ČLANU 31. OVOG ZAKONA.

ZAMENIKU POVERENIKA PRESTAJE DUŽNOST NA NAČIN PREDVIĐEN ZA PRESTANAK DUŽNOSTI POVERENIKA.

POSTUPAK ZA RAZREŠENJE ZAMENIKA POVERENIKA POKREĆE SE I NA INICIJATIVU POVERENIKA.

ZAMENIK POVERENIKA IMA PRAVO NA PLATU U VISINI OD 90% OD PLATE POVERENIKA.

Stručna služba Poverenika

~~Član 34.~~

~~Poverenik ima stručnu službu koja mu pomaže u vršenju njegovih nadležnosti.~~

~~Poverenik donosi akt, za koji saglasnost daje Administrativni odbor Narodne skupštine, kojim uređuje rad svoje stručne službe. Poverenik samostalno odlučuje, u skladu sa zakonom, o prijemu lica u radni odnos u stručnu službu, rukovođen potrebom profesionalnog i delotvornog vršenja svoje nadležnosti.~~

~~Na zaposlene u stručnoj službi Poverenika shodno se primenjuju propisi o radnim odnosima u državnim organima.~~

~~Finansijska sredstva za rad Poverenika i njegove stručne službe obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.~~

ČLAN 34.

POVERENIK IMA STRUČNU SLUŽBU KOJA MU POMAŽE U VRŠENJU NJEGOVIH NADLEŽNOSTI.

POVERENIK DONOSI OPŠTI AKT O ORGANIZACIJI I SISTEMATIZACIJI POSLOVA STRUČNE SLUŽBE U SKLADU SA BUDŽETSKIM SREDSTVIMA OPREDELJENIM ZA NJEGOV RAD.

O DONOŠENJU OPŠTEG AKTA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA POVERENIK OBAVEŠTAVA NARODNU SKUPŠTINU, U ROKU OD 15 DANA OD DANA NJEGOVOG DONOŠENJA.

POVERENIK SAMOSTALNO ODLUČUJE, U SKLADU SA ZAKONOM, O PRIJEMU LICA U RADNI ODNOS U STRUČNU SLUŽBU, RUKOVOĐEN POTREBOM PROFESIONALNOG I DELOTVORNOG VRŠENJA SVOJE NADLEŽNOSTI.

NA PRAVA I DUŽNOSTI ZAPOSLENIH U STRUČNOJ SLUŽBI POVERENIKA PRIMENJUJU SE PROPISI KOJI UREĐUJU PRAVA I DUŽNOSTI DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMEŠTENIKA.

SREDSTVA ZA RAD POVERENIKA I STRUČNE SLUŽBE OBEZBEĐUJU CE U BUDŽETU REPUBLIKE SRBIJE.

Nadležnost Poverenika

Član 35.

Poverenik:

1) prati poštovanje obaveza organa vlasti utvrđenih ovim zakonom i izveštava javnost i Narodnu skupštinu o tome;

2) daje inicijativu za donošenje ili izmene propisa radi sprovođenja i unapređenja prava na pristup informacijama od javnog značaja;

3) predlaže organima vlasti preduzimanje mera u cilju unapređivanja njihovog rada uređenog ovim zakonom;

4) preduzima mere potrebne za obuku zaposlenih u državnim organima ORGANIMA VLASTI i upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima na pristup informacijama od javnog značaja, radi delotvorne primene ovog zakona;

5) rešava po žalbi protiv rešenja organa vlasti kojima su povređena prava uređena ovim zakonom;

6) obaveštava javnost o sadržini ovog zakona, kao i o pravima uređenim ovim zakonom;

6A) DAJE MIŠLJENJE NA NACRTE ZAKONA I PREDLOGE DRUGIH PROPISA KAO I DOKUMENATA JAVNIH POLITIKA, AKO SE NJIMA UREĐUJU PITANJA KOJA SU OD ZNAČAJA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA;

7) obavlja i druge poslove određene ovim zakonom i drugim zakonima.

Poverenik može da pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti zakona i drugih opštih akata KOJIMA SE UREĐUJU PITANJA OD ZNAČAJA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA.

Ovlašćeno lice organa vlasti i zaštita izvora informacije od javnog značaja

Član 38.

~~Odgovorno lice u organu vlasti određuje jedno ili više službenih lica (u daljem tekstu: ovlašćeno lice) za postupanje po zahtevu za slobodan pristup informacijama od javnog značaja.~~

~~Ovlašćeno lice:~~

~~1) prima zahteve, obaveštava tražioca o posedovanju informacija i obezbeđuje uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju, odnosno dostavlja informaciju na odgovarajući način, odbija zahtev rešenjem, pruža tražiocima neophodnu pomoć za ostvarivanje njihovih prava utvrđenih ovim zakonom;~~

~~2) preduzima mere za unapređenje prakse postupanja sa nosačima informacija, prakse održavanja nosača informacija, kao i prakse njihovog čuvanja i obezbeđenja.~~

~~Ako ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana nije određeno, za postupanje po zahtevu nadležno je odgovorno lice u organu vlasti.~~

~~Zaposleni u organu vlasti koji omogući pristup informaciji od javnog značaja za koju se ne može ograničiti pristup na osnovu čl. 9. i 14. ovog zakona, kao i informaciji za koju je organ vlasti već omogućio pristup na osnovu ovog zakona, ne može se zbog toga pozvati na odgovornost, niti trpeti štetne posledice, pod uslovom da informacija ukazuje na postojanje korupcije, prekoračenje ovlašćenja, neracionalno raspolaganje javnim sredstvima i nezakoniti akt ili postupanje organa vlasti.~~

~~Pravo na zaštitu iz stava 4. ovog člana ima zaposleni pod uslovom da je imao razloga da veruje u tačnost informacije, da nije tražio niti primio neku korist u vezi sa omogućavanjem pristupa informaciji, kao i da je pre nego što je omogućio pristup informaciji, obavestio o nepravilnostima nadležno lice u organu vlasti, koje nije preduzelo mere za rešavanje nepravilnosti.~~

~~Zaposleni koji suprotno odredbama st. 4. i 5. ovog člana bude pozvan na odgovornost ili pretrpi kakvu štetu, ima pravo na naknadu štete od organa vlasti u kojem je zaposlen.~~

~~Zaposleni koji omogućí pristup informaciji od javnog značaja u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, može biti nagrađen od strane organa vlasti u kojem je zaposlen.~~

~~Odredbe st. 4. do 7. ovog člana shodno se primenjuju i na funkcionere organa vlasti, na lica koja u organu vlasti ili za organ vlasti obavljaju poslove po osnovu ugovora, kao i na lica kojima organ vlasti pruža usluge ili imaju svojstvo stranke u postupku pred organom vlasti.~~

ČLAN 38.

RUKOVODILAC ORGANA VLASTI MOŽE DA ODREDI JEDNOG ILI VIŠE ZAPOSLENIH (U DALJEM TEKSTU: OVLAŠĆENO LICE) ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA.

ORGANI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE ODNOSNO GRADSKJE OPŠTINE MOGU DA ODREDE ZAJEDNIČKO OVLAŠĆENO LICE ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVIMA ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA UPUĆENIM TIM ORGANIMA. VIŠE JAVNIH BELEŽNIKA ILI JAVNIH IZVRŠITELJA MOŽE DA ODREDI ZAJEDNIČKO OVLAŠĆENO LICE ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVIMA, IZ REDA ZAPOSLENIH KOD TIH JAVNIH BELEŽNIKA, ODNOSNO JAVNIH IZVRŠITELJA.

OVLAŠĆENO LICE:

1) OBAVEŠTAVA TRAŽIOCA O POSEDOVANJU INFORMACIJA I OBEZBEĐUJE UVID U DOKUMENT KOJI SADRŽI TRAŽENU INFORMACIJU, ODNOSNO DOSTAVLJA INFORMACIJU NA ODGOVARAJUĆI NAČIN, ODBIJA ZAHTEV REŠENJEM, PRUŽA TRAŽIOCIMA NEOPHODNU POMOĆ ZA OSTVARIVANJE NJIHOVIH PRAVA UTVRĐENIH OVIM ZAKONOM;

2) PREDUZIMA MERE ZA UNAPREĐENJE PRAKSE POSTUPANJA SA NOSAČIMA INFORMACIJA, PRAKSE ODRŽAVANJA NOSAČA INFORMACIJA, KAO I PRAKSE NJIHOVOG ČUVANJA I OBEZBEĐENJA;

3) PREDUZIMA MERE POTREBNE ZA UPOZNAVANJE ZAPOSLENIH SA NJIHOVIM OBAVEZAMA U VEZI SA PRAVIMA NA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA, RADI DELOTVORNE PRIMENE OVOG ZAKONA.

SVI ZAPOSLENI U ORGANU VLASTI DUŽNI SU DA OVLAŠĆENOM LICU PRUŽE SVU NEOPHODNU POMOĆ I DOSTAVE POTPUNE I TAČNE INFORMACIJE NEOPHODNE ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU.

AKO OVLAŠĆENO LICE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA NIJE ODREĐENO, ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU I PREDUZIMANJE MERA IZ STAVA 3. TAČ. 2) I 3) OVOG ČLANA NADLEŽAN JE RUKOVODILAC ORGANA VLASTI.

Obaveza objavljivanja informatora

Član 39.

~~Državni organ, najmanje jednom godišnje, izrađuje informator sa osnovnim podacima o svom radu, koji sadrži naročito:~~

- ~~1) opis ovlašćenja, obaveza i organizacione strukture;~~
- ~~2) podatke o budžetu i sredstvima rada;~~
- ~~3) podatke u pogledu vrsta usluga koje neposredno pruža zainteresovanim licima;~~
- ~~4) postupak podnošenja zahteva državnom organu, odnosno ulaganja žalbi protiv njegovih odluka, radnji ili propusta;~~
- ~~5) pregled zahteva, žalbi i drugih neposrednih mera preduzetih od strane zainteresovanih lica, kao i odluka državnog organa povodom podnetih zahteva i~~

~~uloženih žalbi, odnosno odgovora na druge neposredne mere preduzete od strane zainteresovanih lica;~~

~~6) podatke o načinu i mestu čuvanja nosača informacija, vrsti informacija koje poseduje, vrsti informacija koje stavlja na uvid, kao i opis postupka podnošenja zahteva;~~

~~7) imena starešina državnog organa i opis njihovih ovlašćenja i dužnosti, kao i postupaka po kojima oni donose odluke;~~

~~8) pravila i odluke državnog organa koji se tiču javnosti rada tog organa (radno vreme, adresa, kontakt telefoni, identifikaciona obeležja, pristupačnost licima sa posebnim potrebama, pristup sednicama, dopuštenost audio i video snimanja i sl.), kao i svako autentično tumačenje tih odluka;~~

~~9) pravila i odluke o isključenju i ograničenju javnosti rada državnog organa, kao i njihovo obrazloženje.~~

~~Državni organ će zainteresovanom licu, bez naknade, omogućiti uvid u informator, odnosno dati mu primerak informatora, uz naknadu nužnih troškova.~~

ČLAN 39.

ORGAN VLASTI IZ ČLANA 3. TAČ. 1) DO 7) OVOG ZAKONA IZRAĐUJE INFORMATOR O SVOM RADU, KOJI SADRŽI NAROČITO:

1) OSNOVNE PODATKE O ORGANU I INFORMATORU (UKLJUČUJUĆI RADNO VREME I INFORMACIJU O PRISTUPAČNOSTI OSOBAMA SA INVALIDITETOM OBJEKATA KOJE KORISTI ORGAN);

2) ORGANIZACIONU STRUKTURU (ORGANIGRAM);

3) IMENA, PODATKE ZA KONTAKT I OPIS FUNKCIJA RUKOVODILACA ORGANIZACIONIH JEDINICA;

4) OPIS PRAVILA U VEZI SA JAVNOŠĆU RADA;

5) OPIS NADLEŽNOSTI, OVLAŠĆENJA I OBAVEZA;

6) OPIS POSTUPANJA U OKVIRU NADLEŽNOSTI, OVLAŠĆENJA I OBAVEZA;

7) ZA KOLEGIJALNE ORGANE, PODATKE O ODRŽANIM SEDNICAMA I OPIS NAČINA DONOŠENJA ODLUKA;

8) NAVOĐENJE PROPISA KOJE ORGAN PRIMENJUJE U SVOM RADU I PROPISA ZA ČIJE DONOŠENJE JE NADLEŽAN;

9) NAVOĐENJE STRATEGIJA, PROGRAMA, PLANOVA I IZVEŠTAJA KOJE JE DONEO ORGAN;

10) NAVOĐENJE AKATA IZ TAČ. 8) I 9) OVOG STAVA KOJI SU U POSTUPKU PRIPREME OD STRANE ORGANA;

11) SPISAK USLUGA KOJE ORGAN PRUŽA ZAINTERESOVANIM LICIMA;

12) POSTUPAK RADI PRUŽANJA USLUGA IZ TAČKE 11) OVOG STAVA;

13) PREGLED PODATAKA O PRUŽENIM USLUGAMA IZ TAČKE 11) OVOG STAVA;

14) FINANSIJSKE PODATKE (PODATKE O BUDŽETU, ODNOSNO FINANSIJSKOM PLANU I IZVORIMA PRIHODA);

15) PODATKE O JAVNIM NABAVKAMA, UKLJUČUJUĆI PLAN JAVNIH NABAVKI I SPISAK ZAKLJUČENIH UGOVORA O NABAVKAMA DOBARA, USLUGA, RADOVA I NEPOKRETNOSTI, SA VREDNOSTIMA ZAKLJUČENIH UGOVORA, DATUMOM ZAKLJUČENJA I ROKOM TRAJANJA;

16) PODATKE O DRŽAVNOJ POMOĆI (SA PODACIMA O SUBJEKTIMA SUBVENCIJA I DONACIJA I NJIHOVIM IZNOSIMA);

17) PODATKE O IZVRŠENIM INSPEKCIJAMA I REVIZIJAMA POSLOVANJA ORGANA;

18) PODATKE O ISPLAĆENIM PLATAMA, ZARADAMA I DRUGIM PRIMANJIMA, UKLJUČUJUĆI PODATKE O PLATAMA ORGANA RUKOVOĐENJA, ODNOSNO UPRAVLJANJA I RUKOVODILACA ORGANIZACIONIH JEDINICA;

19) PODATKE O SREDSTVIMA RADA I OBJEKTIMA KOJE ORGAN POSEDUJE, ODNOSNO KORISTI;

20) ČUVANJE NOSAČA INFORMACIJA;

21) VRSTE INFORMACIJA U POSEDU, UKLJUČUJUĆI SADRŽAJ BAZA PODATAKA I REGISTARA KOJIMA RUKUJE ORGAN;

22) VRSTE INFORMACIJA KOJIMA ORGAN VLASTI OMOGUĆAVA PRISTUP;

23) SPISAK NAJČEŠĆE TRAŽENIH INFORMACIJA OD JAVNOG ZNAČAJA;

24) INFORMACIJE O PODNOŠENJU ZAHTEVA, SA ADRESAMA ZA PRIJEM POŠTE I ELEKTRONSKE POŠTE I PODACIMA O ROKOVIMA ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU, PRAVU NA PRAVNO SREDSTVO I LICU NADLEŽNOM ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU.

INFORMATOR SE IZRAĐUJE U ELEKTRONSKOM I MAŠINSKI ČITLJIVOM OBLIKU, A OBJAVLJUJE SE PUTEV JEDINSTVENOG INFORMACIONOG SISTEMA INFORMATORA O RADU, KOJI VODI I ODRŽAVA POVERENIK, U SKLADU SA UPUTSTVOM POVERENIKA IZ ČLANA 40. OVOG ZAKONA.

MAŠINSKI ČITLJIV OBLIK JE OBLIK ELEKTRONSKI MEMORISANOG ZAPISA STRUKTURIRAN TAKO DA GA PROGRAMSKA APLIKACIJA MOŽE LAKO IDENTIFIKOVATI, PREPOZNATI I IZ NJEGA IZDOJITI ODREĐENE PODATKE, UKLJUČUJUĆI POJEDINAČNE PODATKE I NJIHOVU UNUTRAŠNJU STRUKTURU.

ORGAN VLASTI REDOVNO VRŠI PROVERU TAČNOSTI I POTPUNOSTI PODATAKA OBJAVLJENIH U INFORMATORU I, NAJKASNIJE 30 DANA OD NASTANKA PROMENE, AŽURIRA INFORMATOR VRŠENJEM ODGOVARAJUĆIH PROMENA.

U SLUČAJU DA ORGAN VLASTI PROPUSTI DA IZRADI I AŽURIRA INFORMATOR O SVOM RADU, U SKLADU SA ODREDBAMA OVOG ZAKONA, POVERENIK JE OVLAŠĆEN DA PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA ZA PREKRŠAJ IZ ČLANA 46. STAV 1. TAČKA 6) OVOG ZAKONA.

Uputstvo za izradu i objavljivanje informatora

Član 40.

Poverenik izdaje uputstvo po kojem se izrađuje i objavljuje informator iz člana 39. ovog zakona i pruža savete, na zahtev ~~državnog organa~~ ORGANA VLASTI, u cilju pravilnog, potpunog i blagovremenog ispunjenja obaveze objavljivanja informatora.

Obuka zaposlenih

Član 42.

Radi delotvorne primene ovog zakona, ~~državni organ~~ ORGANA VLASTI sprovodi obuku zaposlenih i upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima uređenim ovim zakonom.

Obuka zaposlenih iz stava 1. ovog člana, obuhvatiće naročito: sadržinu, obim i značaj prava na pristup informacijama od javnog značaja, postupak ostvarivanja ovih prava, postupanje sa nosačima informacija, njihovo održavanje i čuvanje, kao i vrste podataka koje je ~~državni organ~~ ORGANA VLASTI dužan da objavljuje.

Podnošenje izveštaja Povereniku

Član 43.

Državni organ ORGAN VLASTI, do 20. 31. januara tekuće godine, za prethodnu godinu, podnosi godišnji izveštaj Povereniku o radnjama tog organa, preduzetim u cilju primene ovog zakona, koji sadrži podatke o:

1) broju podnetih zahteva, broju potpuno ili delimično usvojenih zahteva, kao i o broju odbačenih i odbijenih zahteva;

2) broju i sadržini žalbi protiv rešenja kojima se odbacuje ili odbija zahtev;

3) ukupnom iznosu naplaćenih naknada za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja;

4) merama preduzetim u vezi sa obavezom objavljivanja IZRADE I AŽURIRANJA informatora;

5) merama preduzetim u vezi sa održavanjem nosača informacije;

6) merama preduzetim u vezi sa obukom zaposlenih;

6a) RUKOVODIOCU ORGANA VLASTI I OVLAŠĆENOM LICU;

6b) BROJU PODNETIH ZAHTEVA KOJI SE ODOSE NA INFORMACIJE O ZDRAVLJU STANOVNIŠTVA ILI ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE IZ ČLANA 16. STAV 2. OVOG ZAKONA;

6v) BROJU PODNETIH ZAHTEVA KOJI SE ODOSE NA INFORMACIJE O RASPOLAGANJU JAVNIM SREDSTVIMA;

6g) BROJU PODNETIH ZAHTEVA KOJI SE NE ODOSE NA INFORMACIJE IZ NADLEŽNOSTI TOG ORGANA VLASTI.

Podaci iz stava 1. tač. 1) do 3) ovog člana iskazuju se ukupno i posebno za tražioce u kategoriji: građana, javnih glasila, udruženja građana, političkih stranaka, organa vlasti i drugih tražioca.

POVERENIK BLIŽE PROPISUJE OBRAZAC I NAČIN DOSTAVLJANJA IZVEŠTAJA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA.

U SLUČAJU DA ORGAN VLASTI PROPUSTI DA POVERENIKU PODNESE GODIŠNJI IZVEŠTAJ IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, POVERENIK JE OVLAŠĆEN DA PODNESE ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA ZA PREKRŠAJ IZ ČLANA 46. STAV 1. TAČKA 9) OVOG ZAKONA.

Član 46.

~~Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu javne vlasti, ako organ javne vlasti:~~

~~1) pristup informacijama uslovljava dokazivanjem opravdanog ili drugog interesa (član 4);~~

~~2) postupi protivno načelu jednakosti (član 6);~~

~~3) diskriminiše novinara ili javno glasilo (član 7);~~

~~4) ne označi nosač informacije, gde je i kada tražena informacija objavljena (član 10. stav 2);~~

~~5) ne saopšti, odnosno ne omogući uvid u istinitu i potpunu informaciju, a osporava istinitost i potpunost objavljene informacije (član 11);~~

~~6) odbije da primi zahtev tražioca (član 15. stav 1);~~

~~7) ne vodi posebnu evidenciju (član 15. stav 7);~~

~~8) ne postupi po zahtevu za pristup informacijama u skladu sa ovim zakonom, odnosno dostavi nepotpune ili netačne informacije (član 16);~~

~~9) pristup informacijama uslovljava uplatom troškova u iznosu većem od propisanog (član 17);~~

~~10) ne izda informaciju u traženom obliku, a ima tehničkih mogućnosti za to (član 18. st. 2. i 3);~~

~~11) neosnovano odbije da izda kopiju dokumenta sa informacijom na jeziku na kojem je podnet zahtev (član 18. stav 4);~~

~~12) na bilo koji drugi način, suprotno odredbama ovog zakona, onemogućava ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja (član 22. stav 1. tačka 6);~~

~~13) ne omogući Povereniku uvid u nosač informacije (član 26. stav 2);~~

~~14) ne postupi po rešenju Poverenika (član 28. stav 1);~~

~~15) ne održava nosač informacije u skladu sa ovim zakonom (član 41);~~

~~16) ne sprovodi obuku zaposlenih i upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima utvrđenim ovim zakonom (član 42);~~

~~17) spreči upravnog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora i ne izvrši rešenje upravnog inspektora (član 45. stav 2).~~

ČLAN 46.

NOVČANOM KAZNOM OD 20.000 DO 100.000 DINARA KAZNIĆE SE ZA PREKRŠAJ RUKOVODILAC ORGANA VLASTI AKO ORGAN VLASTI:

1) NE SAOPŠTI, ODNOSNO NE OMOGUĆI UVID U ISTINITU I POTPUNU INFORMACIJU, A OSPORAVA ISTINITOST I POTPUNOST OBJAVLJENE INFORMACIJE (ČLAN 11);

2) ODBIJE DA PRIMI ZAHTEV TRAŽIOCA (ČLAN 15. STAV 1);

3) NE VODI POSEBNU EVIDENCIJU USMENIH ZAHTEVA (ČLAN 15. STAV 7);

4) NE OMOGUĆI POVERENIKU PRISTUP NOSAČU INFORMACIJE (ČLAN 26. STAV 2);

5) NE POSTUPI PO REŠENJU POVERENIKA (ČLAN 28. STAV 1);

6) PROPUSTI DA IZRADI I AŽURIRA INFORMATOR O SVOM RADU (ČLAN 39);

7) NE ODRŽAVA NOSAČ INFORMACIJE U SKLADU SA OVIM ZAKONOM (ČLAN 41);

8) NE SPROVODI OBUKU ZAPOSLENIH I UPOZNAVANJE ZAPOSLENIH SA NJIHOVIM OBAVEZAMA U VEZI SA PRAVIMA UTVRĐENIM OVIM ZAKONOM (ČLAN 42);

9) PROPUSTI DA PODNESE GODIŠNJI IZVEŠTAJ POVERENIKU O RADNjAMA TOG ORGANA, PREDUZETIM U CILJU PRIMENE OVOG ZAKONA, SA PROPISANIM PODACIMA (ČLAN 43);

10) SPREČI UPRAVNOG INSPEKTORA U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA I NE IZVRŠI REŠENJE UPRAVNOG INSPEKTORA (ČLAN 45. STAV 2).

NOVČANOM KAZNOM OD 20.000 DO 100.000 DINARA KAZNIĆE SE ZA PREKRŠAJ OVLAŠĆENO LICE ORGANA VLASTI AKO:

1) PRISTUP INFORMACIJAMA USLOVLJAVA DOKAZIVANJEM OPRAVDANOG ILI DRUGOG INTERESA (ČLAN 4);

2) POSTUPI PROTIVNO NAČELU JEDNAKOSTI (ČLAN 6);

3) DISKRIMINIŠE NOVINARA ILI JAVNO GLASILO (ČLAN 7);

4) NE OZNAČI NOSAČ INFORMACIJE, GDE JE I KADA TRAŽENA INFORMACIJA OBJAVLJENA (ČLAN 10. STAV 2);

5) PO ZAHTEVU ZA PRISTUP INFORMACIJAMA DOSTAVI NEPOTPUNE ILI NETAČNE INFORMACIJE (ČLAN 16);

6) PRISTUP INFORMACIJAMA USLOVLJAVA UPLATOM TROŠKOVA U IZNOSU VEĆEM OD PROPISANOG (ČLAN 17);

7) NE IZDA INFORMACIJU U TRAŽENOM OBLIKU, A IMA TEHNIČKIH MOGUĆNOSTI ZA TO (ČLAN 18. ST. 2. I 3);

8) NEOSNOVANO ODBIJE DA IZDA KOPIJU DOKUMENTA SA INFORMACIJOM NA JEZIKU NA KOJEM JE PODNET ZAHTEV (ČLAN 18. STAV 4);

9) NA BILO KOJI DRUGI NAČIN, SUPROTNO ODREDBAMA OVOG ZAKONA, ONEMOGUĆAVA OSTVARIVANJE PRAVA NA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA (ČLAN 22. STAV 1. TAČKA 6).

NOVČANOM KAZNOM OD 20.000 DO 100.000 DINARA KAZNIĆE SE ZA PREKRŠAJ ZAPOSLENI U ORGANU VLASTI AKO OVLAŠĆENOM LICU NE DOSTAVI INFORMACIJE NEOPHODNE ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVU, ODNOSNO AKO MU DOSTAVI NEPOTPUNE ILI NETAČNE INFORMACIJE (ČLAN 38. STAV 4).

NIJE ODGOVORNO ZA PREKRŠAJ OVLAŠĆENO LICE KOJE JE POSTUPALO PO NALOGU RUKOVODIOCA ORGANA VLASTI I PREDUZELO SVE RADNJE KOJE JE NA OSNOVU ZAKONA, DRUGOG PROPISA ILI AKTA BILO DUŽNO DA PREDUZME DA BI SPREČILO IZVRŠENJE PREKRŠAJA.

AKO OVLAŠĆENO LICE NIJE ODREĐENO, ZA PREKRŠAJE IZ STAVA 2. OVOG ČLANA ODGOVORAN JE RUKOVODILAC ORGANA VLASTI.

Član 47.

~~Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 10.000 DO 100.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ORGANU VLASTI ako državni organ propusti da izradi informator sa propisanim podacima o svom radu (član 39).~~

ČLAN 47.

NOVČANOM KAZNOM U IZNOSU OD 30.000 DINARA KAZNIĆE SE ZA PREKRŠAJ OVLAŠĆENO LICE, ODNOSNO RUKOVODILAC ORGANA, AKO NE POSTUPI PO ZAHTEVU ZA PRISTUP INFORMACIJAMA U SKLADU SA ROKOVIMA IZ ČLANA 16. OVOG ZAKONA (ČUTANJE UPRAVE).

Član 48.

~~Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ako propusti da podnese godišnji izveštaj Povereniku o radnjama tog organa, preduzetim u cilju primene ovog zakona, sa propisanim podacima (član 43).~~

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLAN 30.

POSTUPCI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA ZAPOČETI PRE POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA, OKONČAĆE SE PO ODREDBAMA ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA („SLUŽBENI GLASNIK RS“, BR. 120/04, 54/07, 104/09 I 36/10).

ČLAN 31.

POVERENIK ĆE U ROKU OD 60 DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA IZDATI NOV PRIRUČNIK IZ ČLANA 37. ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA („SLUŽBENI GLASNIK RS“, BR. 120/04, 54/07, 104/09 I 36/10) I NOVO UPUTSTVO ZA IZRADU I OBJAVLJIVANJE INFORMATORA IZ ČLANA 40. ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA („SLUŽBENI GLASNIK RS“, BR. 120/04, 54/07, 104/09 I 36/10), KAO I PROPISATI I OBJAVITI OBRAZAC IZVEŠTAJA IZ ČLANA 26. OVOG ZAKONA (IZMENJENI I DOPUNJENI ČLAN 43. ZAKONA).

ČLAN 32.

ORGANI VLASTI KOJI U SKLADU SA ČLANOM 24. OVOG ZAKONA (IZMENJENI ČLAN 39. ZAKONA) IMAJU OBAVEZU IZRAĐIVANJA INFORMATORA O RADU, DUŽNI SU DA U ROKU OD GODINU DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA IZRADE INFORMATORE U SKLADU SA ODREDBAMA TOG ČLANA 24.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2021. GODINU ORGANI VLASTI IZ ČLANA 2. OVOG ZAKONA (IZMENJENI ČLAN 3. ZAKONA) PODNEĆE U SKLADU SA ODREDBAMA ČLANA 43. ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 120/04, 54/07, 104/09 I 36/10).

ČLAN 33.

POVERENIK I ZAMENIK POVERENIKA KOJI SU IZABRANI U SKLADU SA ZAKONOM O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 120/04, 54/07, 104/09 I 36/10) NASTAVLJAJU DA VRŠE DUŽNOST DO ISTEKA MANDATA NA KOJE SU IZABRANI.

ČLAN 34.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”, A POČINJE DA SE PRIMENJUJE PO ISTEKU TRI MESECA OD DANA STUPANJA NA SNAGU.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Prilog 2:

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU POSTOJEĆEG STANJA I PRAVILNO DEFINISANJE PROMENE KOJA SE PREDLAŽE

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja u članu 35. određeno je da Poverenik za informacije od javnog značaja (u daljem tekstu: Poverenik) prati poštovanje obaveza organa vlasti utvrđenih ovim zakonom i izveštava javnost i Narodnu skupštinu o tome, a članom 36. propisano je da u roku od tri meseca od okončanja fiskalne godine, Poverenik podnosi Narodnoj skupštini godišnji izveštaj o radnjama preduzetim od strane organa vlasti u primeni ovog zakona, kao i o svojim radnjama i izdacima. Poverenikovi godišnji izveštaji predstavljaju dokumente koji sadrže sveobuhvatne informacije i pokazatelje u ovoj oblasti i koji na vrlo precizan, analitički predstavljen način prikazuju trendove primene Zakona i celokupnog stanja u oblasti pristupa informacijama od javnog značaja u Republici Srbiji. Navedeni godišnji izveštaji Poverenika analiziraju stanje i utvrđuju prepreke u ostvarivanju prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja, iznose karakteristične slučajeve za svaku posebnu temu, precizno navode aktivnosti Poverenika, saradnju sa organizacijama civilnog društva, medijima, regionalnim i međunarodnim institucijama, iznose podatke o aktivnostima službe Poverenika, a na osnovu svega izvode predloge i preporuke za rešavanje problema i unapređenje ostvarenja ovog prava.

U Poverenikovom godišnjem izveštaju za 2016. godinu navodi se da je prvi put došlo do smanjenja iz godine u godinu rastućeg procenta uspešnih intervencija Poverenika, i on je sa 96% u prethodnoj smanjen na 92%, te da se još uvek može govoriti o relativno visokom procentu uspešnosti, ali da je pad od 4% u toku jedne godine definitivno zabrinjavajući.

Posebno je zabrinjavajući trend u vezi sa formalnim rešenjima kojima Poverenik nalaže davanje informacija. Naime, nakon intervencije Poverenika po primljenoj žalbi, postupci se u velikom broju slučajeva (61%) okončavaju obustavom, jer organ i bez formalnog rešenja Poverenika daje prethodno uskraćenu informaciju. Međutim, u slučajevima kada je bilo nužno donositi formalna rešenja, u 2016. godini procenat njihovog izvršenja u odnosu na prethodnu godinu (skoro 85%), smanjen je za 10,1% i iznosi samo 73,6%. U godišnjem izveštaju za 2017. godinu navodi se da je procenat uspešnih intervencija Poverenika bio preko 93%, a navodi se da je posebno zabrinjavajuće stanje u vezi sa formalnim rešenjima kojima Poverenik nalaže davanje informacija. Naime, nakon što Poverenik po primljenoj žalbi zatraži od prvostepenog organa izjašnjenje, postupci se u velikom broju slučajeva, preko 61% okončavaju obustavom, jer organ i bez formalnog rešenja Poverenika daje prethodno uskraćenu informaciju, a u slučajevima kada je bilo nužno donositi formalna rešenja, procenat izvršenja tih rešenja oko 78%, što je objektivno veoma zabrinjavajuće jer govori o potpuno svesnom, namernom ignorisanju zakonskih obaveza od strane organa vlasti. Prema godišnjem izveštaju Poverenika za 2018. godinu pravo na slobodan pristup informacijama od javnog značaja u Srbiji se koristi u velikoj meri, ali se i dalje u velikom obimu teško ostvaruje bez intervencije Poverenika o čemu svedoči veliki broj izjavljenih žalbi i drugih obraćanja građana (4.842). Istovremeno se povećava broj slučajeva u kojima informacije ostaju uskraćene čak i nakon izjavljivanja žalbe i donošenja obavezujuće odluke Poverenika. U slučajevima u kojima su rešavane žalbe izjavljene Povereniku (3.974), uspešnost intervencija merena stepenom dobijanja informacija u odnosu na

osnovane žalbe, je bila relativno visoka (oko 89%). Ipak, taj procenat se, počev od 2015. godine, smanjuje i potvrđuje nastavak negativnih trendova u ostvarivanju prava javnosti da zna. Ustaljena je praksa prisutna i u 2018. godini da, nakon što Poverenik po primljenoj žalbi zatraži od prvostepenog organa izjašnjenje, postupci kod Poverenika se u velikom broju slučajeva završe obustavom, jer organi i bez formalnog rešenja Poverenika daju prethodno uskraćenu informaciju, pa do žalbe nije ni trebalo doći.

Stepen izvršenja rešenja Poverenika se poslednjih nekoliko godina vidno smanjuje i u 2018. godini je bio najniži od početka rada (oko 70%). Nazadovanjem u ostvarivanju prava na pristup informacijama u poslednje tri godine, prekinut je raniji kontinuirani napredak u ovoj oblasti, a glavni uzrok tome jeste odsustvo podrške koju su Povereniku bili dužni da pruže drugi državni organi, odsustvo odgovornosti i nefunkcionisanja mehanizma izvršenja odluka Poverenika.

Takođe, jedan od relevantnih podataka o sprovođenju zakona je postupanje Upravnog suda po tužbi i Vrhovnog kasacionog suda po zahtevu za preispitivanje sudske odluke. Sudska zaštita prava na slobodu pred Upravnim sudom u upravnom sporu, obezbeđena je u pogledu zakonitosti odluka Poverenika i odluka šest organa protiv kojih nije dozvoljena žalba Povereniku i koji su izuzeti od zaštite pred Poverenikom (Narodna skupština, predsednik Republike Srbije, Vlada Republike Srbije, Vrhovni kasacioni sud Srbije, Ustavni sud i Republički javni tužilac). U 2016. godini upućenih tužbi Upravnom sudu je bilo 111, od toga 69 od strane privatno-pravnih subjekata, 15 od strane tužilaštva i 27 od organa javne vlasti; u 2017. godini ukupno 57 tužbi, od toga 31 od strane privatno-pravnih subjekata, 4 od strane tužilaštva i 22 od organa javne vlasti; u 2018. godini ukupno 101 tužba, od toga 52 od strane privatno-pravnih subjekata, 22 od strane tužilaštva i 27 od organa javne vlasti. U 2016. godini Vrhovni kasacioni sud je u jednom slučaju doneo rešenje kojim je odbačen zahtev za preispitivanje presude Upravnog suda, u 2017. godini Poverenik nije raspolagao ovom informacijom, dok je u 2018. godini podneto 6 zahteva za preispitivanje odluke Upravnog suda od kojih su 2 zahteva odbačena, a 4 zahteva su odbijena. Iz iznetog se vidi da ishod tužbi protiv odluka Poverenika potvrđuje visok stepen zakonitosti i pravilnosti donetih odluka Poverenika, i da sudska zaštita predstavlja sredstvo koje se aktivno upotrebljava u postupku ostvarenja ovog prava.

U oblasti slobode pristupa informacijama, Poverenik je u 2019. godini imao u radu 9.637 predmeta u vezi sa zaštitom i unapređenjem prava. Od toga, 2.877 predmeta je preneto iz 2018. godine, a 6.760 predmeta je primljeno u 2019. godini. Poverenik je rešio 6.547 predmeta a ostalo je u radu 3.090 predmeta po kojima nije okončao postupak i koji su preneti u 2020. godinu.

Najzastupljeniji deo aktivnosti Poverenika u ovoj oblasti jeste rešavanje po žalbama građana, novinara i drugih tražilaca informacija od javnog značaja zbog nepostupanja organa vlasti po zahtevima za pristup informacijama ili nedobijanja informacija.

Druge aktivnosti Poverenika u oblasti slobode pristupa informacijama su se odnosile na: pomoć građanima u ostvarivanju ovog prava putem pisanih mišljenja i pojašnjenja za postupanje kao i na pomoć organima vlasti u primeni zakona, naročito kroz mišljenja i sprovođenje obuka; na praćenje sprovođenja zakonske obaveze organa u pogledu proaktivnog objavljivanja informacija odnosno informatora o radu i preduzimanje mera u vezi sa tim; davanje mišljenja u vezi sa donošenjem propisa i drugih zakonskih inicijativa; mere u vezi sa upravnim izvršenjem rešenja; izradu publikacija i druge načine objavljivanja stavova iz prakse Poverenika; učešće na konferencijama i drugim stručnim skupovima; na komunikaciju u vezi sa zahtevima tražilaca informacija podnetim ili prosleđenim Povereniku i drugo. Poverenik je

postupao i po zahtevima za pristup informacijama kojima su građani i predstavnici medija tražili informacije od javnog značaja nastale u radu Poverenika. Takođe, odgovarao je i na predstavke na postupanje drugih organa i problematiku koja u najvećoj meri i nije u nadležnosti Poverenika.

U 2019. godini je primljeno najviše žalbi od početka primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama i taj broj iznosi 5.275, što je za 1.929 žalbi ili 57,6% više u odnosu na 2018. godinu. Uz to, 2.877 žalbi je preneto iz 2018. godine po kojima nije završen postupak.

Poverenik je u 2019. godini rešio 5.188 žalbi, što je za 1.214 žalbi ili 30,55% više nego u 2018. godini. Najveći broj žalbi, njih 4.604 ili 88,74% izjavljeno je zbog potpunog ignorisanja zahteva tražioca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja rešenja sa razlozima odbijanja zahteva i poukom o pravnom leku, kako zakon nalaže. Takvo postupanje je bilo za gotovo 6% (5,98) zastupljenije u odnosu na 2018. godinu. Svega 584 žalbe ili 11,26% od ukupnog broja rešenih žalbi, izjavljene su protiv rešenja organa vlasti kojim se zahtev tražioca odbija kao neosnovan uz obrazloženje.

Žalbe su u velikom broju bile osnovane, tačnije 4.321 žalba ili 83,29% od ukupnog broja rešenih žalbi (5.188). Od 2.155 rešenja koje je Poverenik doneo po žalbama tražilaca informacija kojima je organima vlasti naložio da im informacije učine dostupnim, organi nisu postupili u 334 slučaja ili 15,5%, što znači da stepen izvršenja odluka Poverenika u proseku iznosi 84,5%.

Ovaj podatak pokazuje da je stepen postupanja po rešenjima Poverenika u proseku povećan u 2019. godini u odnosu na prethodnu godinu za 14,2%, ali isti treba uzeti sa rezervom. Ovo iz razloga što se skoro polovina rešenja Poverenika sa nalozima da se informacije učine dostupnim (1.149) odnosilo na osnovne škole koje su dobile istovetne zahteve istih podnosilaca i očitio zbog ranijih iskustava i posledica u slučaju nepostupanja po zahtevima, škole su, osim u 26 slučajeva, postupile po rešenju. Bez ovog neuobičajenog slučaja sa školama, stepen izvršenja rešenja Poverenika donetih u 2019. godini je mnogo manji i iznosi 69,38%, približno onom u 2018. godini.

Pravo na podnošenje tužbe Upravnom sudu ima stranka koja je nezadovoljna odlukom i Republički javni tužilac, kada je odlukom povređen javni interes. U 2019. godini, Upravnom sudu su protiv organa vlasti podnete 22 tužbe od kojih je samo jedna rešena. Tužbe su podnete protiv: 18 protiv Vlade Republike Srbije, od čega 17 zbog tzv. "ćutanja uprave", tri protiv Vrhovnog kasacionog suda i jedna protiv Narodne skupštine.

Upravni sud je u 2019. godini rešio 21 tužbu (jedna podneta u 2019. godini i 20 iz ranijeg perioda) na sledeći način: uvažio 6 tužbi izjavljenih protiv Vlade; odbio 6 tužbi, od kojih je 5 podneta protiv Vlade, a jedna protiv Narodne skupštine; odbacio 9 tužbi, od kojih je 8 podneta protiv Vlade, a jedna protiv Predsednika Republike.

Protiv pravosnažne odluke Upravnog suda stranka i nadležni javni tužilac mogu da podnesu Vrhovnom kasacionom sudu zahtev za preispitivanje sudske odluke. U 2019. godini, Vrhovnom kasacionom sudu je podneta 20 zahteva za preispitivanje odluka Upravnog suda od kojih je rešeno 10 tako što su četiri zahteva odbačena, a šest zahteva je odbijeno.

Ustavnom sudu su u 2019. godini podnete četiri ustavne žalbe protiv odluka Poverenika, po kojima Sud još nije doneo odluku.

Navedeni podaci pokazuju da je od početka rada Poverenika, u sudskim postupcima preispitivanja zakonitosti njegovih odluka, u 936 rešenih predmeta od

ukupno 1.037 podnetih tužbi, 94,13% ili 881 odluka Poverenika potvrđena od strane suda.

U 2020. godini¹ je primljeno 3.286 žalbi, dok su 2.783 žalbe prenete iz prethodne godine po kojima nije završen postupak. Poverenik je u 2020. godini rešio 3.584 žalbe. Najveći broj žalbi -1.908 ili 53,23% izjavljeno je zbog potpunog ignorisanja zahteva tražilaca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja rešenja sa razlozima odbijanja zahteva i poukom o pravnom leku, kako zakon nalaže. Svega 787 žalbi ili 21,96% od ukupnog broja rešenih žalbi, izjavljene su protiv rešenja organa vlasti kojim se zahtev tražioca odbija kao neosnovan uz obrazloženje. U 889 slučajeva, organi vlasti su nepotpuno odgovorili na zahteve tražilaca informacija, odnosno u 24,8% od ukupnog broja rešenih žalbi u 2020.godini.

Žalbe su u velikom broju bile osnovane, tačnije 2.996 žalbi ili 83,59% od ukupnog broja rešenih žalbi (3.584).

I u 2020. godini, kao i prethodnih godina, nastavljen je trend da u velikom broju osnovanih žalbi, postupak po žalbi Poverenik završava obustavom postupka, u 1.357 predmeta (37,86%) nakon što organi vlasti postupe po zahtevu tražioca u međuvremenu, po saznanju za žalbu i zahtevanom izjašnjenju od strane Poverenika, a pre donošenja odluke po žalbi, pri čemu su u 655 slučajeva stranke i formalno odustale od žalbe. To i dalje potvrđuje loš odnos i odsustvo odgovornosti organa vlasti prema građanima, nepoštovanje zakona i neracionalno odnosno nepotrebno angažovanje zaposlenih i trošenje javnog novca, budući da pravog razloga za prvobitno uskraćivanje informacija, pre izjavljivanja žalbe, zapravo i nije bilo.

Prema podacima onih organa koji su dostavili izveštaj Povereniku, utvrđuje se da je tim organima u 2020. godini podneto ukupno 19.387 zahteva za ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

U 2020. godini Poverenik je s naročitom pažnjom i hitnošću postupao po žalbama u vezi sa informacijama o virusu Sars Cov 2 i bolesti Covid-19, imajući u vidu pandemijsku situaciju i značaj tih informacija. Poverenik je tokom 2020. godine primio 214 takvih žalbi, a najveći broj tih žalbi je izjavljen zbog tzv. „ćutanja uprave“, čak 149.

U 2020. godini, rešeno je 135 žalbi na ovu temu, a u čak 75 slučajeva Poverenik je rešenjem morao da naloži organima vlasti da dostave prethodno uskraćene informacije. U 43 slučaja obustavljen je postupak jer su organi naknadno postupili po zahtevu nakon intervencije Poverenika (od toga u 15 slučajeva su žalioци i formalno odustali od žalbe). U tri slučaja odluka prvostepenog organa je poništena i predmet je vraćen na ponovno odlučivanje, pet žalbi je odbačeno iz formalnih razloga, a devet žalbi je odbijeno kao neosnovano.

Tražene informacije odnosile su se u najvećem broju slučajeva (177) na ugrožavanje i zaštitu ljudi, zatim na trošenje budžetskih sredstava (23), postupke organa vlasti (9), kao i na javne nabavke i donacije za vreme pandemije virusa korona (5).

U strukturi žalbi rešenih u 2020. godini, najveći broj, tačnije 1.354 žalbe ili 37,78% čine žalbe protiv republičkih državnih i drugih organa i organizacija, a od toga su 723 žalbe (53,4%) protiv ministarstava i organa u njihovom sastavu.

Povećan broj žalbi zabeležen je protiv javnih preduzeća i to za 11,6%, a blagi porast broja žalbi u odnosu na 2019. zabeležen je i kod organa pravosuđa.

¹ RELEVANTNOST PODATAKA ZA 2020. GODINU SE MORA UZETI SA REZERVOM S OBZIROM NA ORGANIZACIJU PROCESA RADA ZA VREME TRAJANJA PANDEMIJE VIRUSA COVID – 19 (SARS COV 2)

Smanjenje broja žalbi evidentirano je kod organa lokalne samouprave, republičkih organa i organizacija kao i kod pokrajinskih organa.

Iz prikazanog se vidi da su pokazatelji iz Poverenikovih godišnjih izveštaja najrelevantniji skup informacija koji opisuje postojeće stanje i iznosi negativne ili pozitivne trendove u ovoj oblasti, te da su njihovim konstatnim praćenjem i analizom ustanovljeni mnogi delovi pravnog okvira koji se moraju unaprediti. Dakle, primena u praksi je ukazala na potrebu da se Zakon inovira i razvija, budući da se pokazalo da neka pitanja nisu uređena ili su uređena na neadekvatan način, zbog čega se i predlažu odgovarajuće izmene i dopune Zakona. To se, pre svega, odnosi na pitanja: proaktivnog objavljivanja informacija od strane organa vlasti na njihovim veb prezentacijama, unapređenje i povećanje transparentnosti podataka koje se objavljuju u informatoru o radu, proširenje kruga lica na koja se zakon odnosi, preciziranje postupka izbora i prestanka dužnosti Poverenika upravno izvršenje rešenja Poverenika, unapređenje izveštavanja poverenika, kažnjavanje za nepostupanje po zahtvu za pristup informacijama od javnog značaja („čutanje uprave“), povećanje iznosa kazni, kao i druge izmene koje sveobuhvatno unapređuju ostvarivanje prava javnosti na pristup informacijama od javnog značaja u Republici Srbiji.

- 2) **Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultata sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.**
- 3) **Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?**

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja je prvi put usvojen 2004. godine, a do danas više puta menjan (2007, 2009 i 2010), pri čemu su izmene bile usmerene na unapređenje teksta u cilju poboljšane primene, kao na primer u vezi sa izvršenjem odluka Poverenika, promene nadležnog ministarstva za vršenje nadzora (usled promene zakona o ministarstvima), izmenom kaznenih odredaba, ali su izostali zahvati koji su nužni sa stanovišta razvoja ljudskih prava, međunarodnih dokumenata i prakse većine zemalja EU, kao i iz razloga što su u međuvremenu doneti drugi nacionalni propisi od značaja za ostvarivanje prava javnosti da zna. Iako je zakon ocenjen kao jedan od najboljih na svetu u ovoj oblasti od strane eminentnih međunarodnih nevladinih organizacija (visoko pozicioniran na vrlo preciznoj, statistički obrađenoj listi RTI-RAITINGA² listi najboljih zakona o slobodnom pristupu informacijama na svetu, čiju su metodologiju i ocenjivanje izvršili eminentni eksperti iz preko 60 svetskih država), praksa je pokazala da postoji potreba da se Zakon razvija i u drugim pravcima, budući da neka pitanja nisu uređena na adekvatan način ili nisu uopšte uređena. To se pre svega odnosi na pitanje proaktivnog objavljivanja informacija od strane organa vlasti, unapređenje i povećanje transparentnosti podataka koje se objavljuju u informatoru o radu, proširenje kruga lica na koja se zakon odnosi, preciziranje postupka izbora i razrešenja Poverenika, upravno izvršenje, kao i druge izmene koje sveobuhvatno unapređuju primenu prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Izmene i dopune ovog zakona predviđene su prvobitno strateškim dokumentima – Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23, Akcionim planom za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2018 – 2020. godine i Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstva za otvorenu upravu (OGP) za 2016. i 2017. godinu, ponovljene kao obavezujuće:

² <https://www.rti-rating.org/>

- revidiranim Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 23 u postupku pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji (Aktivnost 2.2.5.2);
- Akcionim planom za sprovođenje nove Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period 2021-2025. godine u okviru mere 6.5, Unapređenje reaktivne transparentnosti, postupanja po propisima iz delokruga rada nezavisnih državnih organa, odnosno po preporukama nezavisnih državnih organa, predviđena je aktivnost broj 1. Izmene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja radi unapređenja odgovornosti i transparentnosti u radu organa javne vlasti;
- Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za period 2020-2022. godina (Obaveza 8) kojom je predviđena potreba izmena i dopuna Zakon o slobodnom pristupu informacijama radi obezbeđenja unapređenja poštovanja prava na pristup informacijama, kao i zakonom propisanih rokova. Ujedno, treba unaprediti obavezu proaktivnog objavljivanja informacija – putem elektronskog informatora o radu.

Uvažavajući društveni značaj oblasti koju uređuje ovaj zakon, a radi čije izrade je neophodno bilo potrebno razmotriti stavove nadležnih organa, prakse, EU i drugih međunarodnih institucija, kao i samog Poverenika, kao polaznu osnovu za izradu Predloga zakona, uzet je predlog zakonskog teksta Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti za izmene i dopune zakona iz 2012. godine, Analiza eksperata SIGMA (SIGMA - Support for Improvement in Governance and Management) iz 2016. godine i Analiza primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja sa preporukama za njegovu izmenu koju je, u skladu sa svojim obavezama iz AP za poglavlje 23 Ministarstvo pravde izradilo februara 2018. godine. Nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija i javne rasprave, te razmatranja dobijenih mišljenja nadležnih organa u poslovničkom postupku, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je septembra 2019. godine objavio izrađeni Predlog zakona, ali dalji postupak razmatranja istog na Vladi je izostao zbog predstojećih izbora, te nastupanja pandemije COVID 19. Rad na izradi izmena i dopuna ovog zakona je nastavljen nakon formiranja nove Vlade RS 2020. godine, a kao osnova je uzet Predlog zakona iz 2019. godine, kao i u međuvremenu dobijeni stavovi eksperata SIGMA.

Značaj navedenih dokumenata se ogleda u povećanju transparentnosti rada organa javne vlasti u Republici Srbiji. Reforma javne uprave koja je uveliko u toku ne podrazumeva samo usvajanje brojnih zakona i drugih propisa i javnih politika, već i njihovo sprovođenje, a predstavlja i bitan deo harmonizacije postojećeg zakonodavstva sa propisima Evropske unije. Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja uređeno je pravo na informacije od javnog značaja kojima raspolažu organi javne vlasti, radi ostvarenja i zaštite interesa javnosti da zna i ostvarenja slobodnog demokratskog poretka i otvorenog društva. Da bi javna uprava mogla efikasno, delotvorno i stručno da odgovori na potrebe građana i pruži kvalitetne javne usluge u skladu sa principima i standardima "dobrog upravljanja", unapređenjem pravnog okvira koji uređuje pristup informacijama od javnog značaja povećava se sveobuhvatno i transparentnost njenog rada, a time i nivo celokupne obaveštenosti javnosti. Takođe, zalaganje za bolju javnu upravu i borbu protiv korupcije nužno podrazumeva transparentan rad organa vlasti, koji se izmenama Zakona pospešuje pre svega povećavanjem kruga lica na koji se zakon odnosi, kao i povećavanjem obima informacija koje objavljuju organi javne vlasti.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice promena.

Analizirajući probleme koje bi ovaj zakon trebalo da reši, koji su načelno definisani u Strategiji za reformu javne uprave u Republici Srbiji za period 2021-2025, Poseban cilj 6: UNAPREĐEN NIVO ODGOVORNOSTI I TRANSPARENTNOSTI NA SVIM NIVOIMA VLASTI a tiču se nezavisnosti institucije Poverenika, proširenja kruga zakonskih obveznika, unapređenja postupka, unapređenja proaktivne transparentnosti kroz unapređenje informatora o radu, jačanje kapaciteta Poverenika i Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za period 2020-2022. godina, mera 8. tačka 8. ističe da izmene i dopune Zakona omogućavaju da se podigne nivo ostvarivanja slobode pristupa informacijama, istinsko zalaganje za bolju javnu upravu i borbu protiv korupcije kroz transparentan rad organa vlasti.

Takođe, kroz praksu organa vlasti koji sprovode Zakon, kao i praksu institucije Poverenika, kao drugostepenog organa u ovoj upravnoj stvari, u procesu usaglašavanja sa pozitivnopravnim propisima domaćeg zakonodavstva i opšteprihvaćenim međunarodnim standardima, potrebno je istaći sledeće nedostatke koje treba ispraviti kroz izmene i dopune Zakona:

- **Proširenje kruga zakonskih obveznika (organa vlasti) –** u dosadašnjoj primeni Zakona ustanovljeno je da je podela subjekata koji ovaj zakon primenjuju, na državne organe, koji primenjuju u potpunosti Zakon i ostale iz člana 3. Zakona, koji nemaju obavezu izveštavanja Poverenika (član 43.) i izradu informatora o radu (član 39.), potpuno neopravdana. Naime, polazeći od toga da bi informacije, koje su u posedu zakonskih obveznika, trebalo da budu jednako dostupne svima, te da se na taj način faktički neopravdano sužavao obim ostvarivanja ovog prava, koji je u praksi značio i povećan broj zahteva koji su dostavljani onim zakonskim obveznicima koji nisu imali obavezu objavljivanja informatora o radu i obaveštavanja Poverenika, jasno se pokazala potreba za potpunim izjednačavanjem svih zakonskih obveznika. Drugo, proširenje kruga lica koja primenjuju Zakon je potrebno uvesti i iz praktičnih razloga uvođenja istog principa uvrštenja u Zakon svih vršioaca javnih ovlašćenja i na nova pravna lica koja su u proteklom periodu uvedena u pozitivno pravo Republike Srbije (javni beležnici i javni izvršitelji). Takođe, proširenje je potrebno uvesti iz razloga efektivnosti i prakse, s obzirom da je veliki broj zahteva bio formalno upućivan gradovima kao jedinicama lokalne samouprave, dok su se isti zapravo odnosili na njihove uže unutrašnje jedinice, odnosno gradske opštine, što je produžavalo rok pristupa informacijama i otežavalo rad samih gradskih uprava, te se ukazala potreba da se gradske opštine prepoznaju kao posebni zakonski obveznici. Ovaj princip se posebno odnosio na Grad Beograd i njegove gradske opštine, koje s obzirom na broj stanovnika i obim informacija kojim raspolažu predstavljaju bitnog zakonskog korisnika koji mora biti posebno naveden u Zakonu. Takođe, primenom zakona je uočeno da su određena privredna društva u kojima država ima većinu u upravljačkoj strukturi, kao i pravna lica koja budu osnovana od strane svih privrednih društava koja su organi vlasti prema ovom zakonu, neopravdano izuzeta iz primene, a da svakako imaju obavezu, imajući u vidu da koriste sredstva iz državnog budžeta. Shodno ovome su ova privredna društva i pravna lica uvrštena u ove izmene i dopuna Zakona kao organi vlasti.

- **neefikasan postupak po zahtevu za pristup informacijama od javnog značaja –** mnoga pitanja na koja je uputila praksa organa kao prvostepenih i Poverenika kao drugostepenog organa u ovom postupku su prepoznata kao hitna za rešavanje – oročavanje postupanja organa u slučaju neurednog i nepotpunog

zahteva stranke, navođenje razloga zbog kojih je informacija određena kao tajni podatak, odnosno poslovna ili profesionalna tajna, osim ukoliko je oznaka tajnosti određena od strane drugog organa u obrazloženju rešenja prvostepenog organa, postupanje Poverenika kao drugostepenog organa, omogućavanje izrade kopije dokumenta koji sadrži informaciju Povereniku u slučaju utvrđivanja činjeničnog stanja koje su neophodne radi donošenja rešenja, Svi navedeni nedostaci postupka su učinili dostupnost ovog prava umanjenim u proteklom periodu i bili su u postupku analiziranja stanja u ovoj oblasti preispitani i notirani kao obavezni predmet predstojećih zakonskih izmena.

1. nesprovodivost upravnog izvršenja – problem prinudnog upravnog izvršenja u postupku slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja se odnosi na faktičko rešavanje dva problema - nemogućnost određivanja kazne u nominalnom iznosu i nenadležnost sudova i drugih organa za sprovođenje izvršenja. Prvi problem nastao je početkom primene novog Zakona o opštem upravnom postupku 2017. godine na koji upućuje ovaj Zakon i kojim je u članu 198. propisano da se kazna za pravna lica izriče u visini od pola mesečnih prihoda do deset procenata godišnjih prihoda organa, što nije moguće primeniti u praksi. Doslovna primena navedene odredbe ZUP-a, odnosno ako bi se termin „prihod“ tumačio kao budžet organa bi dovela do nerealno visokih iznosa ovih kazni, što bi u praksi u velikoj meri otežalo normalan rad organa, ako ne i potpunu nemogućnost obavljanja redovnih aktivnosti. Drugi problem je nadležnost za izvršenje Poverenikovih rešenja koja su obavezujuća, konačna i izvršna. U primeni odredaba člana 28. Zakona došlo je do nekonstantnosti odnosno u različitom tumačenju nadležnosti osnovnih sudova u ovim slučajevima. U navedenom slučaju svoju nenadležnost su argumentovali određeni sudovi osnovne nadležnosti, Prekršajni sud i Narodna banka Srbije. U 2017. i 2018. godini značajno je smanjen procenat dobrovoljnog plaćanja kazni u odnosu na prethodnu godinu, sa 73,5% na svega 27,1%, odnosno 17,4% dok podaci za 2019. i 2020. godinu ne postoje, kao posledica činjenice da njihova prinudna naplata nije moguća, iz razloga što je novim Zakonom o opštem upravnom postupku propisano da se pravnom licu kazna izriče u rasponu od polovine njegovih mesečnih prihoda do 10% njegovih godišnjih prihoda koje je ostvario u RS u prethodnoj godini, te je bilo potrebno sa nadležnim organima, pre svega Ministarstvom finansija, utvrditi šta su mesečni odnosno godišnji prihodi koje organi javne vlasti ostvare u Republici Srbiji. Kako Poverenik nije uspeo da od nadležnih organa pribavi potrebne podatke radi izvršenja prinudom, to je odgovor zašto praktično prinudna naplata nije moguća.

- Imajući u vidu da ovakvo stanje u velikoj meri onemogućava nesmetan rad Poverenika i da kazne koje nisu plaćene dobrovoljno, više nije moguće naplatiti, te shodno navedenom izostaju pozitivni efekti kažnjavanja što bitno smanjuje stepen izvršenja rešenja Poverenika, a time i opšti nivo pristupa informacijama od javnog značaja u Srbiji.

- **nepreciznost (neusklađenost) zakonskog skraćivanja ili ograničavanja ostvarivanja prava na pristup informacijama od javnog značaja – u skladu sa određenim međunarodnim standardima, kao i potrebama na koje je ukazala praksa,** neophodno je precizirati nekoliko izuzetaka koji se odnose na zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara, poslovnih interesa fizičkih i pravnih lica, određenih ekonomskih i finansijskih kategorija i oblasti, kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija na način da se

tražiocu dostavi informacija odnosno kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Dosadašnjom primenom člana 9. Zakona bilo je moguće isključenje slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja, samo iz razloga postojanja opasnosti odnosno ugrožavanja života, zdravlja, sigurnosti, pravosuđa, odbrane zemlje, nacionalne i javne bezbednosti, ekonomske dobrobiti zemlje, tajne, što se u praksi pokazalo neopravdano, s obzirom da se informacije apriori isključuju iz kruga onih informacija koje moraju biti dostupne javnosti, ili se pak pristup informacijama ograničava na neki drugi način, tako što se određene informacije unapred proglašavaju tajnim, ili se pristup informacijama uslovljava posebnim statusom ili pravim interesom tražioca informacija, suprotno osnovnom zakonskom načelu jednakosti i zakonskoj pretpostavci postojanja prava javnosti da zna. Imajući ovo u vidu Predlogom je uvedena mogućnost, a ne obaveza ograničenja ovog prava u predviđenim izuzecima. Novim rešenjima se precizira da su informacije iz pravno uređenih postupaka zaštićene samo dok ti postupci traju (tačka 3). U okviru iste tačke kao novi izuzetak predviđeno je vođenje postupka ispitivanja povrede konkurencije u smislu zakona kojim je uređena zaštita konkurencije kao i izuzetak vezan za obaveze Republike Srbije u međunarodnim arbitražnim sporovima, s obzirom na to da arbitražni postupci od početka, pa i nakon donošenja presude nose oznaku poverljivosti i podležu posebnim pravilima u pogledu njihovog objavljivanja.

- Takođe, preciziraju se i izuzeci koji se odnose na zaštitu ekonomskih interesa Republike Srbije, ili ugrožavanje sprovođenja monetarne, fiskalne i devizne politike, finansijske stabilnosti, upravljanja deviznim rezervama, nadzora nad finansijskim institucijama ili izdavanja novčanica i kovanog novaca (tačka 4), zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara (tačka 6), kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija, na način da se tražiocu dostavi kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Predloženim dopunama otklanjaju se česte dileme kod postupanja organa vlasti po zahtevima koji se odnose na ove vrste informacija.

Izmenama je predviđeno i pravo na zaštitu podataka o ličnosti ustanovljeno Ustavom Republike Srbije i Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, kao poseban mogući razlog ograničenja prava javnosti da zna, kojim bi se preciziralo da organ vlasti treba da omogući pristup traženoj informaciji, ako je u mogućnosti da istovremeno obezbedi pravo javnosti da zna i opravdane i na zakonu zasnovane interese svakog fizičkog lica da zaštiti svoju privatnost.

- **Preširoko i nedovoljno jasno zakonom definisani razlozi za odbijanje zahteva za pristup informacijama od javnog značaja zbog zloupotrebe –** Zloupotreba zahteva je u praksi pretela da postane naadekvatno primenjivana od strane organa koji postupaju po zahtevu imajući u vidu da ista prema postojećem zakonskom tekstu podleže subjektivnoj oceni organa, kao npr. često podnošenje zahteva. Drugo, samo traženje obimnih informacija, ne može biti dovoljan razlog da se takav zahtev kvalifikuje kao zloupotreba prava, jer podleže subjektivnim kriterijumima ocene. U slučajevima kada se od organa vlasti traži veliki broj informacija, već postoji zakonska mogućnost da se odredi duži rok za postupanje, pa to ne može biti valjan razlog za odbijanje zahteva pod vidom zloupotrebe prava. Osim toga, u vremenu brzog razvoja nauke i tehnologije i elektronske komunikacije, veličina dokumenta odnosno obim traženih informacija, ne bi trebalo da predstavlja

problem u postupanju organa vlasti. Ovi problemi na koje je praksa ukazala se podudaraju i sa trendovima i standardima u međunarodnoj praksi u ovoj oblasti.

- **„ćutanje uprave“** – jedna od najćešće spominjanih manjkavosti sistema u slobodnom pristupu, ali i drugim oblastima je ignorisanje zahteva tražioca ili dostavljanje negativnog odgovora bez argumentacije. U izveštaju Poverenika za 2017. godinu navode se izuzetno visoke brojke koje jasno prikazuju loše stanje - 85,4% od ukupnog broja žalbi Povereniku je izjavljeno zbog nepostupanja organa po zahtevu ili dobijanja negativnog neargumentovanog odgovora. Poverenik je u 2018. godini rešio 3.974 žalbe, što je za 12,9% više nego u 2017. godini. I u 2018. godini je veliki broj slučajeva u kojima organi vlasti nisu uopšte postupali po primljenim zahtevima za slobodan pristup informacijama ili su dostavljali negativan odgovor. Takvih slučajeva tzv. “ćutanja uprave“ u odnosu na broj rešenih je 82,76%, što je za 2,64% manje u odnosu na 2017. Godinu

Poverenik je u 2019. godini rešio 5.188 žalbi, što je za 1.214 žalbi ili 30,55% više nego u 2018. godini. Najveći broj žalbi, njih 4.604 ili 88,74% izjavljeno je zbog potpunog ignorisanja zahteva tražioca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja rešenja sa razlozima odbijanja zahteva i poukom o pravnom leku, kako zakon nalaže. Takvo postupanje je bilo za **gotovo 6% (5,98) zastupljenije u odnosu na 2018. godinu**. U 2020. godini najveći broj žalbi, njih **1.908 ili 53,23%** izjavljeno je zbog potpunog ignorisanja zahteva tražilaca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja rešenja sa razlozima odbijanja zahteva i poukom o pravnom leku, kako zakon nalaže. Ovako jasno izražena systemska neefikasnost, bez obzira na veliki broj uspešno završenih žalbenih postupaka, ukazuje ne potrebu reagovanja i izmena zakona kojim bi se uticalo na organe da proaktivno objavljuju informacije, kao i da uredno postupaju po zahtevima za pristup informacijama.

- **nedovoljan nivo nezavisnosti institucije Poverenika** – Zakonom je u prvom članu institucija Poverenika određena kao samostalan državni organ, nezavisan u vršenju svoje nadležnosti. AP za poglavlje 23 predviđa obavezu ojaćavanja finansijske i institucionalne nezavisnosti Poverenika. Jedan deo navedenih problema mođe se rešiti i zakonskim izmenama odnosno adekvatnijim preciziranjem zakonskih odredbi koje uređuju stručnu službu Poverenika, na način koji je sam Poverenik formulisao u predlogu Zakona iz 2012. godine. Dalje, potreba za zakonskim regulisanjem obaveze Poverenika da daje mišljenja na propise koji se tiću ove oblasti je navođena i u više Poverenikovih godišnjih izveštaja. Nedostaci postupka izbora i prestanka mandata Poverenika su takođe bili predmet izveštaja SIGMA eksperata, a koje bi trebalo definisati na način koji bi omogućio prevazilaženje problema koji mogu nastati u praksi. Uzrok: mali broj mogućih kandidata za Poverenika, šira javnost nije uključena u postupak izbora Poverenika, nepostojanje javnog poziva svim kandidatima, nepostojanje informacija o toku izbora Poverenika na veb stranici, nepostojanje mogućnosti javnog izlaganja kandidata za izbor Poverenika kojima treba da bude omogućeno da iznesu svoje stavove o ulozi i načinu ostvarivanja dužnosti Poverenika, (nije u skladu sa odredbom člana 203. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine). Problem: nedovoljan nivo nezavisnosti Poverenika. Posledica toga je nedovoljno transparentan postupak izbora Poverenika, kao i znaćajan uticaj politićkih činilaca na postupak izbora Poverenika.

- **neadekvatno objavljivanje informacija od strane organa vlasti i nedovoljna transparentnost podataka koji se objavljuju u informatoru o radu** – Proaktivna transparentnost podrazumeva pravovremeno objavljivanje dokumenata i pružanje razumljivih informacija građanima na uvid. Informator o radu i njegov sadržaj definisani su Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog

značaja i obuhvataju informacije koje u svom radu koriste ili proizvode organi javne vlasti. Trenutni način objavljivanja Informatora (Word/PDF) i sistem ažuriranja za posledicu imaju nedovoljnu popunjenost podataka, otežan nadzor nad primenom i ograničenu mogućnost upoređivanja informacija, čime se umanjuje opšta informisanost građana. Rezultati istraživanja u ovoj oblasti pokazali su da informatorima o radu najčešće nedostaju najosetljivije informacije i to, u informacije o budžetu (69% slučajeva), informacije o javnim nabavkama (objavljuje svega 16% opština), a podatke o dodeljenoj državnoj pomoći i raznim vidovima finansijske podrške javnim i ostalim preduzećima 11%. Oko polovine informatora o radu JLS u Srbiji (47%) nema podatke o, na primer, potrebnim dokumentima i uslovima za sticanje nekog socijalnog prava, ili o izdavanju uverenja o upisu u matičnu knjigu rođenih. Nepotpunost informatora je prouzrokovala povećanje obima dostavljenih zahteva, a neažurnost učestalost istih, dok je uži krug onih koji su imali ovu obavezu dovodio do generalno nižeg stepena ostarenja ovog prava. Procenat organa koji neobjavljaju informator o radu je neopravdano visok kod određenog kruga zakonskih obveznika npr. drugi državni organi i organizacije (agencije, direkcije, zavodi, fondovi, komore - 43%), tužilaštva (73 %), organi i organizacije AP Vojvodine (66,66 %), javna preduzeća (rep. i pokrajinska - 69,7 %), ustanove obrazovanja (5,5 %)³. Obaveza ažuriranja informatora o radu je takođe na izuzetno niskom nivou imajući u vidu da se u mnogim slučajevima informator o radu objavi jednom u godinu dana, a da se na izmenu podataka u istom čeka i do objavljivanja informatora sledeće godine.

- **neefikasno kažnjavanje** – imajući u vidu da su kaznene odredbe Zakona poslednji put menjane 2010. godine, protekom vremena došlo je do raskoraka nominalnih i realnih vrednosti novčanih iznosa, usled čega su trenutni iznosi kazni niski da bi postigli osnovne ciljeve kažnjavanja, a na osnovu čega bi trebalo propisati najmanje dvostruki iznos kazni. Neusaglašenost iznosa kazni sa Zakonom o prekršajima, kao i navedeni problem u postupku izvršenja poverenikovih rešenja, dovode u pitanje ceo sistem koji omogućava ostvarivanje ovog prava i predstavljaju jedne od najbitnijih pitanja koja moraju biti rešena ovim izmenama Zakona.

5) Koja promena se predlaže?

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

- **Proširen krug lica** u skladu sa ustanovljavanjem novih kategorija lica (javni beležnici, izvršioc, gradske opštine) i isključena podela na državne organe i ostale (svi primenjuju Zakon u potpunosti), **UVOĐENJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA GDE ORGANI VLASTI IMAJU VIŠE OD POLOVINE ČLANOVA ORGANA UPRAVLJANJA, KAO I PRAVNA LICA KOJE ONI OSNUJU**– Krug lica koja su zakonski obveznici se u najmanjoj meri udvostručuje, što će u krajnjoj liniji dovesti do znatnog povećanja dostupnih informacija o radu organa javne vlasti, te dovesti do kvalitetnijeg i

³ Izvor – Izveštaj o sprovođenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti za 2017. godinu Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti:

<https://www.poverenik.rs/sr/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0.html>

efikasnijeg realizovanja prava građana i ostalih tražilaca informacija i generalno boljoj informisanosti društva.

- Precizirano nekoliko izuzetaka koji se odnose na **zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih, kulturnih i prirodnih dobara i životne sredine, monetarne, fiskalne i devizne politike, finansijsku stabilnost, upravljanje deviznim rezervama**

Predloženim novim članom 9. osnovnog zakona vrši se preciziranje nekoliko značajnih izuzetaka u kojima je moguće uskraćivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, u cilju otklanjanja nejasnoća u pogledu domašaja postojećih odredbi člana 9. Zakona. Uvodna rečenica je izmenjena u cilju preciziranja da izuzeci od ostvarivanja prava nisu apsolutni, čime bi se ova odredba uskladila sa članom 8. Zakona koji uređuje ograničenja prava u skladu sa Ustavom Republike Srbije i Konvencijom o osnovnim ljudskim pravima, čime se omogućava primena načela srazmernosti ograničavanja prava, čak i u slučajevima kada bi interes prava bio suprotstavljen interesu zaštite života nekog lica, budući da nužno ne bi morao da u celosti isključi ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja. To praktično znači da organ vlasti prilikom prijema zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, u svakom pojedinačnom slučaju razmatra zahtev i testom srazmernosti svaki put utvrđuje da li bi odavanjem traženih podataka mogle nastupiti teške pravne ili druge posledice po interese zaštićene zakonom koji pretežu nad pravom javnosti da zna, u kom slučaju može tražiocu uskratiti pristup informacijama od javnog značaja, što je dužan da obrazloži u rešenje u kojim se zahtev odbija. Tako da ovu odredbu treba tumačiti restriktivno, jer se svaki put radi provera testom srazmernosti interesa.

Precizno su dati izuzeci koji se odnose na zaštitu ekonomskih interesa Republike Srbije, ili ugrožavanje sprovođenja monetarne, fiskalne i devizne politike, finansijske stabilnosti, upravljanja deviznim rezervama, nadzora nad finansijskim institucijama ili izdavanja novčanica i kovanog novca (tačka 4), zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara (tačka 5), kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija, na način da se tražiocu dostavi kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Predloženim dopunama otklanjaju se česte dileme kod postupanja organa vlasti po zahtevima koji se odnose na ove vrste informacija.

U tački 5) se vrši, pre svega, terminološko usklađivanje sa Zakonom o tajnosti podataka („Službeni glasnik RS“, broj 104/09), koji je donet pet godina nakon donošenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, tako što se uvodi generički pojam „tajni podatak“, umesto nabrojanja oznaka tajnosti koje stavljaju državni organi. Predlaže se da se u krug podataka koji se zaštićuju ovom tačkom uvrste i podaci kojima raspolaže Državno pravobranilaštvo o zastupanim subjektima u postupku za sporazumno rešavanje spora, odnosno u sudskom, upravnom ili drugom postupku.

Međutim, tačku 5) treba posmatrati i sistemski tumačiti zajedno sa odgovarajućim odredbama iz predloženog izmenjenog člana 16, prema kojima se postupanje po zahtevu za pristup informacijama od javnog značaja koji se odnosi na tajni podatak razlikuje u odnosu na to da li je zahtev podnet organu koji je odredio tajnost podatka, ili organu koji je samo u posedu tog podatka. U istom smislu treba posmatrati i odredbe izmenjenog člana 16, kojima je propisan način postupanja organa koji je odredio tajnost podatka i sadržaj obrazloženja rešenja kojim je odbijen pristup tajnom podatku. Takođe, preciziraju se i izuzeci koji se odnose na zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara, kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija, na način da se tražiocu

dostavi kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Predloženim dopunama otklanjaju se česte dileme kod postupanja organa vlasti po zahtevima koji se odnose na ove vrste informacija, tako da je ova dopuna uključena kao opravdana u tekst Predloga zakona iz 2018. godine, na predlog članova radne grupe i Poverenika.

Takođe, izmenama ovog člana pružena je zaštita prirodnim dobrima i zaštiti životne sredine. Ova odredba je uneta iz razloga usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Republike Srbije sa Direktivom 2003/4/EC o dostupnosti javnosti informacija o životnoj sredini (Directive 2003/4/EC of the European parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC) i Zakonom o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija i učešća javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, broj 38/09), i to u domenu definisanja izuzetaka od izdavanja informacija o životnoj sredini i usklađivanja sa članom 4. stav 2. Direktive. Predložena izmena važna je i sa aspekta sprovođenja obaveza iz međunarodnih ugovora kao što su Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore i Konvencija o biološkoj raznovrsnosti u pogledu zaštite i očuvanja divljih vrsta odnosno prirodnih dobara. Odavanje određenih informacija o divljim vrstama, poput lokacija na kojima se primerci nalaze, može ugroziti njihov opstanak u prirodi zbog potencijalnog krivolova i ilegalnog sakupljanja, ili u slučaju primeraka koji se drže u zatočeništvu, krađe ili ubijanja istih radi ilegalne trgovine i sl. S tim u vezi, određenim podacima koji se odnose na zaštićene divlje vrste mora se pružiti odgovarajuća zaštita i kroz predloženo zakonsko definisanje izuzetka od slobodnog pristupa informacijama do javnog značaja.

- **preciziranje razloga za odbijanje zahteva zbog zloupotrebe** prava navedenih u Zakonu kao npr. često podnošenje zahteva i obim informacija, s obzirom da je često podnošenje zahteva kao razlog nepostupanja u praksi bio sam zloupotrebljiv jer se odnosio na istovetne zahteve za koje nije omogućen pristup, dok je obim informacija isključen s obzirom da napredak tehnologije utiče da kapacitet nosača informacija rapidno napreduje iz godine u godinu, ne postoji opravdanje za uzimanje obima traženih informacija kao zloupotrebu. Termin „zloupotreba“ je predstavljao problem u praksi pa je radi adekvatnije primene zakona novim Predlogom isključen, tako da je jedini poseban slučaj ograničenja predviđen slučaj kada bi postupanje po zahtevu onemogućilo ili u velikoj meri otežalo redovan rad tog organa vlasti.

- **Unapređenje postupka pred organom vlasti i pred Poverenikom kao drugostepenim organom**– pojedini delovi postupka su unapređeni odredbama Predloga zakona: kao što je određivanje roka u kojem organ vlasti mora bez nadoknade, poučiti tražioca kako da otkloni nedostatke u zahtevu, odnosno da dostavi tražiocu uputstvo o dopuni istog, čime se primorava organ vlasti da efikasno deluje i neodugovlači postupak što se dešavalo u praksi; zatim ako ce traženi podatak čuva kao tajni podatak ili predstavlja poslovnu ili profesionalnu tajnu, u obrazloženju prvostepenog rešenja navode ce i razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni podatak, odnosno poslovna ili profesionalna tajna, osim ukoliko je oznaka tajnosti određena od strane drugog organa, čime se otklanja problem u praksi koji se odnosio na slučajevne zahtevanje dostavljanja tajnih informacija od organ koji te informacije nisu označili kao tajne i omogućava adekvatno sprovođenje posebnih propisa o tajnosti podataka;. produženje roka u kojem je Poverenik dužan da odluči po žalbi, sa 30 na 60 dana, usklađivanje je sa rokom iz člana 174. Zakona o opštem upravnom postupku za odlučivanje drugostepenog organa po žalbi. Takođe, na potrebu produženja roka ukazuju i objektivni razlozi iz prakse Poverenika, budući da

je u žalbenom postupku i u zadatom roku potrebno preduzeti više procesnih radnji da bi se postupak okončao, a koje zahtevaju protok određenog vremena. Naime, prema informacijama Poverenika, u 2020 godini je od ukupno 3286 žalbi, 1490 bilo izjavljeno od strane žalilaca koji imaju prebivalište ili boravište u Beogradu, a 1796 od strane žalilaca čije je prebivalište ili boravište van Beograda. U istoj godini, 1337 žalbi je izjavljeno protiv organa javne vlasti čije je sedište van Beograda, a 1949 protiv organa vlasti čije je sedište u Beogradu. Iz navedenog proizlazi da je potrebno više vremena za komunikaciju putem pošte sa strankama i organima van Beograda. Sve navedene odredbe Predloga zakona upravljene su na otklanjanje problema nastalih u praksi, te utiču na veći stepen pravne sigurnosti i potpunije ostvarenje javnog interesa.

- **Izbor i prestanak funkcije Poverenika** - Predloženim izmenama i dopunama Zakona vrše se, pre svega, značajna preciziranja u svrhu unapređenja postupka izbora Poverenika. Postojeći član 30, naime, ne sadrži odredbe o tome kada se i kako pokreće postupak izbora Poverenika, niti u kojim rokovima je nadležni skupštinski odbor dužan da Narodnoj skupštini podnese predlog kandidata za Poverenika.

Za razliku od sadašnjeg rešenja, prema kojem kandidata za Poverenika predlaže odbor nadležan za informisanje, predlaže se da tu nadležnost preuzme odbor nadležan za državnu upravu, imajući u vidu i okolnost da je u njegovoj nadležnosti razmatranje godišnjih izveštaja o radu Poverenika. Predlaže se, takođe, da predloge kandidata za Poverenika nadležnom odboru mogu da predlože poslaničke grupe u Narodnoj skupštini, što je rešenje koje već postoji u Zakonu o Zaštitniku građana. Predlaže se i propisivanje obaveznog javnog razgovora odbora sa kandidatima, kojima treba da bude omogućeno da iznesu svoje stavove o ulozi i načinu ostvarivanja dužnosti Poverenika, što je u skladu i sa odredbom člana 203. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, kojom je predviđeno organizovanje ovakvog razgovora pred skupštinskim odborima nadležnim za predlaganje funkcionera koje bira Narodna skupština.

Bitnu novinu postupka izbora Poverenika predstavlja uvođenje instituta javnog poziva svim zainteresovanim licima da se prijave kao potencijalni kandidati za ovu dužnost. Predlaže se da javni poziv raspiše predsednik Narodne skupštine i da se taj poziv objavi na veb prezentaciji Narodne skupštine i u jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji cele države, jer se smatra da bi na navedeni način javni poziv bio dostupan najširoj javnosti.

Objavljivanje javnog poziva je u društvenom interesu. Javnim pozivom povećava se društveni uticaj i kontrola u postupku izbora Poverenika i omogućava najširem krugu lica da na formalno uređen način izraze svoju zainteresovanost da u postupku učestvuju u svojstvu kandidata za Poverenika. Pored toga, poslaničke grupe će isključivo moći da predlože za kandidata ono lice koje se nalazi na prethodno utvrđenoj listi kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove za izbor. Međutim, ono što je možda najvažnije i što bi trebalo opravdano očekivati uvođenjem instituta javnog poziva u postupku izbora Poverenika, jeste to da će poslaničke grupe prilikom odabira lica sa utvrđene liste, nastojati da odaberu najboljeg kandidata sa liste kako bi javnosti pružili odgovarajuće obrazloženje za učinjen odabir kandidata kojeg će predložiti.

Predlogom zakona se, dakle, želi precizirati i urediti sam tok postupka predlaganja i izbora Poverenika. Važeći zakon ne definiše kako se započinje postupak izbora, niti sadrži odredbe kojim bi se precizirali rokovi za vršenje pojedinih faza izbornog postupka. Zato se Predlogom zakona predviđaju rokovi za objavljivanje javnog poziva, koje praktično predstavlja početak postupka izbora Poverenika, kao i

rokovi za nadležni odbor da Narodnoj skupštini predloži kandidata za Poverenika. Posebno je značajno normiranje situacije u kojoj Narodna skupština nije izabrala Poverenika u slučaju da predloženi kandidat nije dobio potreban broj glasova narodnih poslanika, kao i propisivanje roka u kojem, u toj situaciji, treba započeti nov postupak izbora, što trenutno nije regulisano važećim zakonom.

Takođe, bitnu novinu predstavlja i predlog da se izbor na dužnost Poverenika ograniči na jedan mandat u trajanju od osam godina, odnosno da se trajanje mandata Poverenika sa sadašnjih sedam produži na osam godina, kao i da se mogućnost izbora na dužnost Poverenika ograniči na jedan mandat, za razliku od sadašnjeg rešenja, prema kojem „isto lice može biti birano za Poverenika najviše dva puta“. Kako Poverenik spada u instituciju „ombudsmanskog tipa“ ovaj predlog se oslanja na istovetno rešenje koje je primenjeno u Predlogu novog zakona o Zaštitniku građana, dužinu mandata drugih nezavisnih državnih organa koje bira i razrešava Narodna skupština i koji za svoj rad odgovaraju Narodnoj skupštini, kao i dužinu mandata drugih inokosnih i kolektivnih državnih organa. Predloženim osmogodišnjim mandatom, postiže se zaokružen i dovoljan vremenski period u kojem bi izabrani Poverenik mogao da efektivno ostvari svoju funkciju, čime se obezbeđuje i unapređuje nezavisnost institucije Poverenika. Konačno, predloženo zakonsko rešenje dužine mandata Poverenika kreće se u okvirima načela iz tačke 11. Venecijanskih principia, prema kojem je poželjno da se broj mandata ograniči na jedan, bez mogućnosti ponovnog izbora i da ne traje kraće od sedam godina.

Imajući u vidu značajnu dužinu jednog mandata, predložena rešenja imaju za cilj i sprečavanje tzv. „profesionalizacije“ vršenja dužnosti Poverenika, ukoliko bi ista ličnost bila na toj dužnosti dva puna mandata, odnosno čak 16 godina.

Narodna banka Srbije isključena iz drugog stepena u postupanju po zahtevima za slobodan pristup. U skadu sa svojim posebnim ustavom i zakonima ustanovljenim nadležnostima kao i značaju funkcija koje obavlja Narodna banka Srbija je uvršćena u krug organa koji su izuzeti od drugostepenog odlučivanja u ovom postupku, pored samog Poverenika, Narodne skupštine, Vlade, Predsednika Republike, Ustavnog suda, Vrhovnog kasacionog suda i Republičkog javnog tužioca. Ustavom zajamčena samostalnost Narodne Banke Srbije utvrđena je i članom 86v Zakona o Narodnoj banci Srbije i odredbama posebnih zakona kojim se poveravaju upravna ovlašćenja Narodnoj banci Srbije prema kojima je na jedinstven način propisano da su rešenja Narodne banke Srbije konačna i da se protiv njih može voditi upravni spor (nema dvostepenosti upravnog postupka). Ovaj princip posebno je naglašen u standardima nezavisnosti centralnih banaka utvrđenim u propisima Evropske Unije, a čiju ispunjenost u procesu pridruživanja Republike Srbije Evropskoj Uniji u pogledu Narodne banke Srbije ocenjuje i Evropska Komisija.

- **Upravno izvršenje** – prevazilaženje manjkavosti člana 198. ZUPa oko propisivanja novčanih kazni - preciziran raspon iznosa kazne za organe i određen sud kao nadležan organ za sprovođenje. Postojeće zakonsko rešenje upućuje na primenu Zakona o opštem upravnom postupku koji u članu 198. određuje visinu kazne za pravno lice - „pravnom licu - u rasponu od polovine njegovih mesečnih prihoda, do deset procenata njegovih godišnjih prihoda koje je ostvario u Republici Srbiji u prethodnoj godini“. Ova odredba potpuno je neprimenjiva s obzirom da bi tumačeći navedenu odredbu iznos kazni bio izuzetno visok (u nekim slučajevima i preko milijardu dinara), te je Povereniku onemogućeno da iste naplaćuje. Ovaj problem je rešen uvođenjem odredbe o rasponu kazni koja je upodobljena sa Zakonom o prekršajima i trenutnim ekonomskim finansijskim vrednostima i odnosima u Republici Srbiji (prva kazna do 50.000 dinara, ukupno do 500.000 dinara). Drugi problem koji je postojao je da Zakonom nije precizirano ko je nadležan za sprovođenje Poverenikovih rešenja, te su se o iste oglašavali određeni sudovi, kao i

Narodna banka Srbije. Ovaj problem je u Predlogu zakona rešen tako što se izvršenje sprovodi u skladu sa odredbama zakona kojim se reguliše izvršenje i obezbeđenje, odnosno propisuje nadležnost sudova.

- **Reforma informatora u radu** – uvođenje aplikacije tj. elektronska obrada informatora, koji će sada obuhvatiti proširen krug zakonskih obveznika, a koji će biti dostupni i u mašinski čitljivom formatu, te visokom nivou ažurnosti podataka sadržanim u informatorima. obezbediće poboljšano praćenje stanja u oblastima u kojima se ostvaruju ciljevi upotrebe javnih sredstava, direktno uticati na transparentniji rad javnog sektora i uticati na kvalitetnije utvrđivanje javne politike zasnovane na ažurnim i potpunim podacima. Novina u Predlogu zakona je postupanje u slučaju da organ vlasti propusti da izradi i ažurira informator o svom radu, u kojem slučaju je Poverenik ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj. Predlogom zakona uvodi se pravni osnov da Poverenik propisuje obrazac i način dostavljanja izveštaja iz člana 43. gde su organi vlasti obavezni da dostave godišnji izveštaj Povereniku o radnjama preduzetim u cilju primene ovog zakona.

- **kažnjavanje organa vlasti zbog nepostupanja po zahtevu („ćutanje uprave“)** - davanje ovlašćenja Povereniku da, u slučaju da donese rešenje kojim usvaja žalbu zbog nepostupanja organa vlasti, izda prekršajni nalog licu odgovornom za to nepostupanje (stav 10. predloženog novog člana 24). Cilj koji se ovakvim rešenjem želi postići je da se utiče na organe vlasti da ne ignorišu zahteve za pristup informacijama od javnog značaja, što je, kako je već navedeno u razlozima za donošenje ovog zakona, najčešći razlog za izjavljivanje žalbi Povereniku. Osim toga, predloženim rešenjem bi se bitno rasteretili prekršajni sudovi, kojima se više ne bi mogli podnositi zahtevi za pokretanje prekršajnih postupaka po osnovu ovog prekršaja, shodno članu 168. Zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS“, br. 65/13, 13/16, 98/16 - US, 91/19 - dr. zakon i 91/19). Da bi ovakvo rešenje bilo moguće, ovim predlogom zakona se predlaže još jedna novina, odnosno uvođenje novčane kazne u fiksnom iznosu za prekršaj zbog nepostupanja po zahtevu za slobodan pristup informacijama u rokovima utvrđenim članom 16. Zakona.

- **Obaveza izveštavanja Poverenika** – Predlogom zakona predviđena su 4 skupa novih podataka koje od strane svakog organa vlasti i to o rukovodiocu organa vlasti i ovlašćenom licu, broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o zdravlju stanovništva ili zaštiti životne sredine iz člana 16. stav 2. ovog zakona, broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o raspolaganju javnim sredstvima i broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije iz nadležnosti tog organa vlasti. Novina u Predlogu zakona je postupanje u slučaju da organ vlasti propusti da Povereniku podnese godišnji izveštaj, u kojem slučaju je Poverenik ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj.

- **Obaveza pribavljanja mišljenja Poverenika** na Nacrt zakona koji se odnose na njegov delokrug, čime se obezbeđuje usaglašenost posebnih propisa sa matičnim zakonom u ovoj oblasti i omogućava intervencija poverenika u slučaju predlaganja zakona koji bi narušili ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

- **Usklađivanje kaznenih odredbi sa Zakonom o prekršajima** - opseg kazni povećan sa 5.000-50.000 na 20.000-100.000 dinara, radi usklađivanja sa trenutnim ekonomskim i finansijskim stanjem u zemlji, u cilju pooštavanja kaznene politike i povećanja efikasnosti postupka koji se odnosi na vršenje nadzora nad primenom zakona.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Promena se pre svega odnosi na povećanje kruga lica na koje se zakon primenjuje, time što se svi zakonski obaveznici izjednačavaju, te se zakonske obaveze kao što su postupanje po zahtevu za pristup, obaveštavanje Poverenika o aktivnostima, izrada informatora o radu, koje su ranije važile samo za državne organe sada odnose i na organ teritorijalne autonomije, organ lokalne samouprave, organizacija kojoj je povereno vršenje javnih ovlašćenja, pravno lice koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ. Takođe sam krug zakonskih obveznika je povećan pa se sada odnosi pored navednih i na gradske opštine, fizičko lice kojem su poverena ovlašćenja, u odnosu na informacije koje su u vezi sa vršenjem tih ovlašćenja, pravno lice ili preduzetnik koji obavlja delatnost od opšteg interesa, u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, u odnosu na informacije koje su u vezi sa obavljanjem tih delatnosti.

Zakonskim izmenama obezbediće se da postupak pristupa informacijama od javnog značaja postigne bolje rezultate u cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg realizovanja prava građana i ostalih tražilaca informacija i generalno boljoj informisanosti društva; veći stepen pravne sigurnosti; povećana transparentnost rada organa javne uprave; potpunije ostvarenje javnog interesa; kvalitetnije utvrđivanje javne politike zasnovane na ažurnim i potpunim podacima; poboljšano praćenje stanja u oblastima u kojima se ostvaruju ciljevi upotrebe javnih sredstava.

Ključni efekti, sa aspekta građana, postići će se omogućavanjem korišćenja Portala informatora o radu na kojem će sa jednog mesta moći da pristupe informatorima o radu svih zakonskih obveznika; obezbediće se izuzetno visok nivo ažurnosti informacija – sve promene u informatorima će morati da se unesu u roku od 30 dana od dana nastanka promene, dok se do sada moralo čekati čak i godinu dana, odnosno do momenta izdavanja novog informatora; kvalitetnije korišćenje informacija – mašinski čitljiv oblik informatora će omogućiti lakši razvoj usluga i digitalnih rešenja za određene socijalne usluge ili društvene promene (npr. kreiranje veb ili mobilne aplikacije koja bi građanima pružala neophodne informacije o npr. potrebnoj dokumentaciji za ostvarivanje nekog prava i dr);

Za organe koji poseduju informacije, najznačajnija izmena se odnosi na reformu informatora o radu, koja će omogućiti bržu i kvalitetniju izradu informatora, i to isključivo elektronsko sačinjavanje informatora; više neće biti nepotpunih informatora - aplikacija se ne može zatvoriti ukoliko svi predviđeni podaci nisu unešeni, čime će biti omogućen lak i efikasan način izrade informatora koji sam generiše elektronski oblik u mašinski čitljiv pogodan za naprednu obradu od strane korisnika;

Osiguraće se realne šanse za bolje i efikasnije ostvarivanje prava građana, ali i pravnih lica i podići stepen njihovog zadovoljstva.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Važećim dokumentima javnih politika ne bi mogla da se ostvari željena promena.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Nije moguće ostvariti željenu promenu primenom važećih propisa.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (status quo).

Sledeća kretanja trendova u oblasti slobodnog prisuta informacijama od javnog značaja daju jasnu sliku budućih negativnih posledica odustanka od usvajanja

izmena i dopuna Zakona, a odnose se na podatke iz godišnjih izveštaja Poverenika za 2016, 2017, 2018, 2019. i 2020. godinu:

- Povećavanje broja žalbi: 2016. – 3.252 žalbe; 2017. – 3.520 žalbi; 2018. – 3.974 žalbe; 2019. - 5.275 žalbi; 2020. – 3.286 žalbi. S obzirom na okolnosti rada u 2020. godini u uslovima pandemije virusa Covid – 19, podaci nisu relevantni za izvođenja zaključka.

Linearno povećanje broja žalbi koje u toku prethodnih godina Poverenik rešava u skladu sa drugostepenom upravnom nadležnošću u postupku pristupa informacija od javnog značaja vrlo precizno pokazuje porast nepostupanja po zahtevima organa javne vlasti, te se lako može zaključiti da bi dalji, očekivani porast broja izjavljenih žalbi nastavio da urušava funkcionalnost zakonom uređenog postupka, dalje uticao na već hroničnu preopterećenost velikim brojem predmeta u radu službe Poverenika, i u krajnjoj liniji u velikoj meri otežao ili potpuno onemogućio ostvarivanje ovog prava. Odsustvo odgovornosti za kršenje zakona je glavni uzrok velikog broja žalbi Povereniku. Objektivna nemogućnost Poverenika da sve žalbe reši u zakonskom roku, sve je češći razlog podnošenja tužbi protiv Poverenika za vođenje upravnog spora u kome Upravni sud tužiocu dosuđuje troškove postupka na teret budžeta.

- „ćutanje uprave“ - u 2016. godini je veliki broj slučajeva u kojima organi vlasti nisu uopšte postupali po primljenim zahtevima za slobodan pristup informacijama ili su odgovarali da ne mogu da dostave informacije, sa ili bez argumentacije. Takvih slučajeva tzv. „ćutanja administracije“ u odnosu na broj rešenih je 84,4%, što je za 3,3% manje u odnosu na 2015. godinu, za koliko je poboljšano makar formalno postupanje organa da se odgovori po zahtevu tražioca. U 2017. godini slučajevi „ćutanja uprave“ u odnosu na broj rešenih žalbi je 85,4%, što je za 1% više u odnosu na 2016. godinu. I u 2018. godini je veliki broj slučajeva u kojima organi vlasti nisu uopšte postupali po primljenim zahtevima za slobodan pristup informacijama ili su dostavljali negativan odgovor - 82,76%, što je za 2,64% manje u odnosu na 2017. godinu. U 2019. godini, od 5.188 rešenih žalbi, 2.306 ili 44,44% je izjavljeno zbog potpunog ignorisanja zahteva, a 2.298 žalbi ili 44,3% na negativan odgovor organa. Što se tiče 2020. godine, Poverenik je rešio 3.584 žalbe, od kojih je najveći broj, njih 1.908 ili 53,23%, izjavljeno zbog potpunog ignorisanja zahteva tražilaca informacija ili dostavljanja negativnog odgovora, bez donošenja rešenja sa razlozima odbijanja zahteva i poukom o pravnom leku.

Imajući u vidu da ne postoji jasan trend smanjenja broja slučajeva „ćutanja uprave“, da je najpozitivniji pad od 3,3% u 2016. godini i dalje daleko manji od onog procenta koji bi efikasno uticao na organe javne vlasti da postupaju po zakonu, zaključuje se da važećim zakonskim odredbama nije moguće osigurati snažniju primenu i omogućiti efikasno ostvarivanje ovog prava.

- Smanjenje broja neosnovanih žalbi: 2016. - Svega 508 žalbi ili 15,6% od broja rešenih žalbi, izjavljeno je protiv rešenja organa vlasti kojim se zahtev tražioca odbija kao neosnovan; u 2017. svega 514 žalbi ili 14,6% od broja rešenih žalbi, u 2018. - 530 žalbi ili 13,34% od broja rešenih žalbi, u 2019. - 584 žalbe ili 11,26% od broja rešenih žalbi i u 2020. - 787 žalbi ili 21,96% od ukupnog broja rešenih žalbi.

Predviđanja daljeg smanjenja broja neosnovanih žalbi, (trend pada od preko 1% godišnje), uz proporcionalan porast broja samih žalbi daje vrlo negativnu sliku otvorenosti državnog sektora u bliskoj budućnosti.

- Obustava postupka - u 2016. godini, kao i prethodnih godina, nastavljen je trend da se u velikom broju osnovanih žalbi, postupak po žalbi Poverenik završava obustavom postupka (60,8%) nakon što organi vlasti

postupe po zahtevu tražioca u međuvremenu, nakon saznanja za žalbu i intervencije Poverenika, a pre donošenja odluke po žalbi; u 2017. godini postupak po žalbi Poverenik završava obustavom postupka u 1.878 predmeta (61,8%), u 2018. u 1.889 predmeta (54,85%), u 2019. u 1.786 predmeta (41,33%) i u 2020. u 1.357 predmeta, odnosno 37,86% u odnosu na broj osnovanih žalbi.

Shodno tome da je veći napredak u ovim slučajevima napravljen samo u prethodnoj godini a da se zbog pandemije COVID 19, nije moguće sa sigurnošću utvrditi dalja pozitivna kretanja broja slučajeva i postotka obustave postupka. Može se ipak zaključiti da za uskraćivanje informacija nije ni bilo suštinskih razloga, te da se tako neodgovoran i neracionalan odnos organa vlasti prema građanima i javnim resursima mogao izbeći, kao i samo izjavljivanje žalbe, te da bi trebalo uvesti određene instrumente koji bi osigurali stabilan pad postotka obustave postupka, od preko barem 7-8%.

- Prinudno izvršenje rešenja Poverenika – u 2016. godini broj podnetih predloga za izvršenje je bio 245, obustavljenih postupaka izvršenja je bio 188, donetih zaključaka o izricanju novčanih kazni 148, a donetih zaključaka o dozvoli izvršenja 106; u 2017. godini broj podnetih predloga za izvršenje je bio 342, obustavljenih postupaka izvršenja je bio 298, donetih zaključaka o izricanju novčanih kazni 97 a donetih zaključaka o dozvoli izvršenja 138; u 2018. godini broj podnetih predloga za izvršenje je bio 212, obustavljenih postupaka izvršenja je bio 146, donetih zaključaka o izricanju novčanih kazni 7 a donetih zaključaka o dozvoli izvršenja 112; u 2019. godini broj podnetih predloga za izvršenje je bio 110, obustavljenih postupaka izvršenja je bio 64, nije donet nijedan zaključak o izricanju novčanih kazni (jer nisu postojali uslovi za donošenje usled nedostatka elemenata za njihovo utvrđivanje) a donetih zaključaka o dozvoli izvršenja 81; u 2020. godini broj podnetih predloga za izvršenje je bio 212, obustavljenih postupaka izvršenja je bio 146, donetih zaključaka o izricanju novčanih kazni 7 a donetih zaključaka o dozvoli izvršenja 112;

Tendencija smanjenja broja podnetih predloga za izvršenje je izuzetno niska, odnosno predviđen pozitivan trend pada od 2-4 predloga godišnje ne predstavlja dovoljno efektno poboljšanje u ostvarivanju ovog prava u ovim slučajevima.

Odnos izrečenih i naplaćenih novčanih kazni – u 2016. godini ukupan iznos izrečenih novčanih kazni-penala je iznosio 13.200.000 dinara, dok je u budžet uplaćeno 9.700.000 dinara, u 2017. godini ukupan iznos izrečenih novčanih kazni-penala je iznosio 9.300.000 dinara, dok je u budžet uplaćeno 2.520.000 dinara; u 2018. godini ukupan iznos izrečenih novčanih kazni-penala je iznosio 460.000 dinara, dok je u budžet uplaćeno 80.000 dinara. U 2019. i 2020. godini nisu izricane novčane kazne jer, kako se navodi u izveštajima Poverenika, nisu postojali uslovi za njihovo izricanje usled nedostatka elemenata za njihovo utvrđivanje.

Efikasnost novčanog kažnjavanja koje je primetno u 2016. i delom 2017. godini naglo je poremećen stupanjem na snagu novog Zakona o opštem upravnom postupku. Naime, Poverenik je u 2018. godini na predlog stranke-tražioca informacije prinudno izvršenje primenom novčanih penala, tj. kazni mogao sprovesti samo u predmetima započetim pre stupanja na snagu navedenog zakona. Članom 198. ZUPa propisano je da se novčana kazna za pravno lice određuje u rasponu od polovine njegovih mesečnih prihoda, do deset procenata njegovih godišnjih prihoda koje je ostvario u Republici Srbiji u prethodnoj godini, što onemogućuje u potpunosti Poverenika da sprovodi prinudno izvršenje. Nemogućnost novčanog kažnjavanja za nepostupanje po zakonu potpuno obesmišlja ceo pravni okvir slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja, Kao i odsustvo kažnjavanja u 2019. i 2020 godini, te nastavak

potpune blokade novčanog kažnjavanja u budućem periodu bi katastrofalno uticao na ostvarivanje ovog prava u Republici Srbiji.

Broj podnetih tužbi protiv rešenja Poverenika - u 2016. godini Upravnom sudu je bilo 111, od toga 69 od strane privatno-pravnih subjekata, 15 od strane tužilaštva i 27 od organa javne vlasti; u 2017. godini ukupno 58 tužbi, od toga 32 od strane privatno-pravnih subjekata, četiri od strane tužilaštva i 22 od organa javne vlasti; u 2018. godini ukupno 101 tužba, od toga 52 od strane privatno-pravnih subjekata, 22 od strane tužilaštva i 27 od organa javne vlasti; u 2019. godini ukupno 103 tužbe, od toga 71 od strane privatno-pravnih subjekata, 16 od strane tužilaštva i 16 od organa javne vlasti; u 2020. godini ukupno 123 tužbe, od toga 99 od strane privatno-pravnih subjekata, deset od strane tužilaštva i 14 od organa javne vlasti. Izuzetno mali broj tužbi je usvojen od strane Upravnog suda, i to jedna u 2016, nijedna u 2017. godini, dok nijedna odluka Poverenika nije preinačena u 2018. godini ali je Upravni sud poništio i vratio na ponovno odlučivanje 13 odluka Poverenika po tužbama Republičkog javnog tužilaštva (od kojih se 12 odnosio na istu stranku u postupku). U 2019. godini, Upravni sud je preinačio šest odluka Poverenika, a na ponovno odlučivanje vratio 17 odluka. U 2020. godini, Upravni sud je preinačio osam odluka Poverenika, a na ponovno odlučivanje vratio 11 odluka. U 2016. godini Vrhovni kasacioni sud je u jednom slučaju doneo rešenje kojim je odbačen zahtev za preispitivanje presude Upravnog suda, u 2017. godini Poverenik nije raspolagao ovom informacijom, dok je u 2018. godini podneto 6 zahteva za preispitivanje odluke Upravnog suda od kojih su 2 zahteva odbačena, a 4 zahteva su odbijena. U 2019. godini, Vrhovnom kasacionom sudu je podneto 20 zahteva za preispitivanje odluka Upravnog suda od kojih je rešeno deset tako što su četiri zahteva odbačena, a šest zahteva je odbijeno. Tokom 2020. godine, Vrhovnom kasacionom sudu je podneto 26 zahteva za preispitivanje odluka Upravnog suda, od kojih je Poverenik podneo osam, a od kojih nijedan nije rešen. Ustavnom sudu su u 2016. godini podnete četiri ustavne žalbe protiv odluka Poverenika dok je isti broj ustavnih žalbi podnet i u 2019. godini. U 2020. godini podneto je osam ustavnih žalbi protiv odluka Poverenika, po kojima Sud još nije doneo odluku.

Imajući u vidu izneto vidljiv je trend aktivnog korišćenja sudske zaštite u predmetima po drugostepenoj odluci Poverenika, ali i izuzetno mali postotak uvažavanja tužbi, preinačenja odluka i vraćanja na ponovno odlučivanje. Ovim je ustanovljen visok nivo pravilnosti i zakonitosti odluka koje je Poverenik kao nadležni drugostepeni organ doneo u ovoj upravnoj stvari.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država?

Zakon je ocenjen kao jedan od najboljih na svetu u ovoj oblasti od strane eminentnih međunarodnih nevladinih organizacija (trenutno drži treće mesto na vrlo preciznoj, statistički obrađenoj RTI-RAITING listi najboljih zakona o slobodnom pristupu informacijama na svetu)). Projekat ***The right to information Raiting*** pokrenut je od strane ekspertske organizacije iz ove oblasti iz zemalja EU i Kanade, a okuplja stručnjake iz preko 80 svetskih država koji su izradili metodologiju i sprovode ocenjivanje zakona iz ove oblasti svih država na svetu. Metodologija predviđa 60 indikatora koji omogućavaju statistički precizno i stručno upoređivanje zakonskih odredbi sa najvišim međunarodnim standardima. Imajući u vidu navedeno može se zaključiti da je trenutni zakonski tekst jedan od najkvalitetnijih na svetu, dok se novim odredbama unapređuje postojeće stanje, te da su neke od njih novina i na međunarodnom nivou (odredbe o informatoru o radu).

Prilog 3:

KLJUČNA PITANJA ZA UTVRĐIVANJA CILJEVA

- 1) **Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva?**
- 2) **Šta se predmetnom promenom želi postići?**

Opšti cilj reforme je dalje unapređenje rada javne uprave u skladu sa principima tzv. Evropskog administrativnog prostora, odnosno obezbeđivanje visokog kvaliteta usluga građanima i privrednim subjektima, kao i stvaranje takve javne uprave u Republici Srbiji koja će značajno doprineti ekonomskoj stabilnosti i povećanju životnog standarda građana.

Akcionim planom za sprovođenje Strategije reforme javne uprave, u Posebnom cilju 5 - Povećanje participacije građana, transparentnosti, unapređenje etičkih standarda i odgovornosti u obavljanju poslova javne uprave, kao mera 5.3 - Jačanje mehanizama spoljne i unutrašnje kontrole u javnoj upravi, predviđena je priprema, konsultacije i utvrđivanje Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja radi jačanja nezavisnosti institucije, proširenja kruga zakonskih obveznika, unapređenja postupka, unapređenja proaktivne transparentnosti, što je takođe nastavljeno kroz Akcioni plan za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za period 2021-2025. godina, cilj 6. odnosno aktivnost.

- 3) **Da li su opšti posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade?**

Opšti ciljevi su usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom i prioriternim ciljevima Vlade (Strategija reforme javne uprave u Republici Srbiji i Akcioni plan za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2018-2020. godine i 2021-2025 godine).

- 4) **Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?**

Pokazatelj učinka koji je bi bio ostvaren usvajanjem i sprovođenjem Zakona je predstavljen u okviru posebnog cilja 5. Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2018-2020. godine (odjeljak III D Strategije reforme javne uprave) - Povećanje participacije građana, transparentnosti, unapređenje etičkih standarda i odgovornosti u obavljanju poslova javne uprave, kroz indikatore mere 5.1 - Unapređenje uslova za učešće zainteresovane javnosti u radu javne uprave uz povećanje dostupnosti informacija o radu javne uprave i javnim finansijama. Naime u okviru navedene mere jedna od predviđenih aktivnosti je i Unapređenje proaktivne transparentnosti – Informator o radu, kroz izradu priručnika za korišćenja aplikacije (jedinственог informacionog sistema za pristupanje, obradu i prezentovanje Informatora o radu) koji je u ovu svrhu izrađen, sprovođenje do 15 obuka ovlašćenih lica u državnim organima i JLS, donošenje novog Uputstva za izradu i objavljivanje Informatora o radu, promociju aplikacije ka javnosti, civilnom sektoru, poslovnom sektoru i medijima, a sve na osnovu usvajanja predmetnih izmena i dopuna Zakona.

Kao indikatori ove mere pojavljuje se Procenat objavljenih Informatora o radu putem jedinstvenog informacionog sistema za pristupanje, obradu i prezentovanje Informatora o radu 2021. godine početna vrednost 0% objavljenih Informatora o radu putem jedinstvenog informacionog sistema za pristupanje, obradu i prezentovanje Informatora o radu 2022. godina -25% objavljenih Informatora o radu; 2023. godina-50% objavljenih Informatora o radu;

Takođe, pokazatelji učinka se nalaze i kao indikator ispunjenja Posebnog cilja 6. UNAPREĐEN NIVO ODGOVORNOSTI I TRANSPARENTNOSTI NA SVIM NIVOIMA VLASTI iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2021-2025. godine. Mera 6.5: Unapređenje reaktivne transparentnosti, postupanje po propisima iz delokruga rada nezavisnih državnih organa, odnosno po preporukama nezavisnih državnih organa -Aktivnost 1.

Pokazatelj koji se odnosi na transparentnost i odgovornost **SIGMA pokazatelj: Pristup informacijama od javnog značaja** - Za ocenu pristupa informacijama od javnog značaja razvijen je poseban SIGMA pokazatelj koji meri nivo do koga je pravni i institucionalni okvir u vezi sa informacijama od javnog značaja uspostavljen i promovisanje pravovremenog odgovaranja na zahteve za pristup informacijama od javnog značaja bez naplate troškova ili uz naplatu razumnih troškova. U okviru ovog pokazatelja razvijeni su potpokazatelji koji se mogu oceniti bodovima u rasponu od 1 (najslabiji učinak) do 5 i 10 (najbolji učinak zavisno od potpokazatelja) za normativni okvir, odnosno u rasponu od 1 (najslabiji učinak) do 2,5 i 5 (najbolji učinak zavisno od potpokazatelja) za primenu u praksi. Normativni i institucionalni okvir sadrži sledeće potpokazatelje: adekvatnost zakonodavstva koje se odnosi na pristup informacijama od javnog značaja (10); pokrivenost osnovnih mehanizama za primenu pristupa informacijama od javnog značaja (5). Primena u praksi sadrži sledeće potpokazatelje: proaktivnost državnih organa u omogućavanju dostupnosti informacija od javnog značaja koje se mogu naći na njihovim internet prezentacijama (5); proaktivnost organa javne uprave na centralnom nivou u omogućavanju dostupnosti baza podataka koje su u njihovom posedu (5); percepcija građana o dostupnosti informacija od javnog značaja (2,5); percepcija privrede o dostupnosti informacija od javnog značaja (2,5). Bodovi svakog potpokazatelja se sabiraju, a potom se ukupan zbir bodova pretvara u konačnu vrednost. Konvertovanje ukupnog zbira bodova u konačnu vrednost: 0–5 = 0 6 - 10 = 1 11 - 15 = 2 16 - 20 = 3 21 - 25 = 4 26 - 30 = 5

Početna vrednost navedenog indikatora je: 21 od maksimalnih 30 bodova u 2017. godini,

Navedene indikatore za Evropsku komisiju prati SIGMA, o kojima redovno izveštava Komisiju u roku od dve godine a Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je koordinator za izveštavanje za Republiku Srbiju po pitanjima reforme javne uprave.

Dodatni pokazatelj odnosi se na **Procenat izvršenja predloženih odnosno naloženih mera u inspekcijском nadzoru nad primenom propisa o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja**. Navedeni indikator prati Upravni inspektorat za 2021. godinu i nadležni organ zadužen za vršenje poslova inspekcijскоg nadzora nad sprovođenjem Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu.

Početna vrednost navedenog indikatora je: 75% u 2019. godini.

Dodatni pokazatelj - **Procenat organa javne uprave koji postupaju po odlukama/preporukama Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti** koji se prati Strategijom RJU, odnosi se na implementaciju preporuka Poverenika gde je izvor podataka godišnji izveštaji Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti <https://www.poverenik.rs/sr-yu/izvetaji-poverenika.html>;

Početna vrednost navedenog indikatora je: 65% u 2019. godini.

Prilog 4:

KLJUČNA PITANJA ZA IDENTIFIKOVANJE OPCIJA JAVNIH POLITIKA

- 1) **Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana „status quo“ opcija?**
- 2) **Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?**

Pitanje rešavanja načina na koji bi se moglo doći do željenih ciljeva koji bi unapredili oblast slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja u Republici Srbiji, bilo je razmatrano više puta od poslednjih izmena i dopuna Zakona 2010. godine. Imajući u vidu da je od tada prošao dug vremenski period u kojem je iz domena prakse organa koji primenjuju zakon notiran veliki broj rešenja koja se mogu poboljšati odnosno uvesti nova koja bi rešila novonastale probleme, nesporno je da se oni zbog obimnosti, ali i društvenog značaja mogu rešiti samo izmenama postojećeg zakonskog teksta. Razmatrana je i opcija da se ne menja važeći zakon, ali na taj način ne bio rešen u potpunosti obim uočenih problema.

- 3) **Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?**

Nema mogućnosti primene podsticajnih mera za postizanje posebnog cilja u ovoj oblasti.

- 4) **Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?**

Ne

- 5) **Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?**

Ne može se postići promena kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera.

- 6) **Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?**

Problem se može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora.

- 7) **Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?**

Ne postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija.

- 8) **Koja opcija je izabrana za provođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?**

Rešavanje prethodno navedenih problema i otvorenih pitanja je moguće isključivo kroz inkluzivan i transparentan postupak donošenja izmena idopuna ovog Zakona, koji bi na jednom mestu na sveobuhvatan način unapredio stanje u ovoj oblasti. Određene stvari bi mogle biti rešene kroz ujednačavanje prakse, reformisanje određenih akata podzakonskog i instrukcionog tipa, međutim s obzirom na broj

nerешenih pitanja, kao i njihovu prirodu, koja se direktno odnosi na neadekvatne i neefikasne zakonske odredbe, nesporno je da je to moguće uraditi samo donošenjem novih zakonskih odredbi, odnosno izmenom postojećeg zakonskog teksta. Međutim, samo donošenje zakona nije dovoljno, ono na čemu treba insistirati i istrajati je priroda ovog postupka, odnosno na saradnji državnog i civilnog sektora u postupku izrade Predloga zakona. Imajući u vidu da su izmene postupka donošenja propisa već predviđene menjanjem nekih drugih zakonskih i podzakonskih tekstova, kao i značaj direktnog odnosa države i javnosti koji ovaj zakon uređuje, ovaj postupak će biti uspešan isključivo kroz otvoren dijalog sa svim akterima, kako javnog, tako i civilnog sektora. U postupku je omogućen direktan uticaj organizacija civilnog društva u ovaj postupak kroz mogućnost davanja komentara, mišljenja i sugestija, i to ne samo kroz poslovnički postupak javne rasprave, već i u postupku iznalaženja i definisanja problema, kao i davanju predloga pre izrade samog Predloga zakona. Iako se pretpostavljalo da saradnja tražilaca i davalaca informacija od javnog značaja, zbog osetljivosti teme, neće biti olako dostižna, ovaj princip je potpuno ostvaren, putem direktnog kontakta, razgovora, razmene mišljenja i stavova na tribinama i otvorenim stolovima, ali i neposredno putem upotrebe elektronskih tehnologija koje olakšavaju inkluzivnost ovog postupka putem na primer konsultacija putem interneta. Posebnu stavku u ovom procesu predstavlja neposredan kontakt Posebne radne grupe i Ministarstva, kao nadležnog za predlagača ovog propisa, sa kancelarijom Poverenika. Sam Poverenik je u javnim nastupima, kao i u preporukama svojih godišnjih izveštaja, izrazio neophodnost izmena Zakona na osnovu konsultativnog procesa, pa je njegovo imenovanje za člana posebne radne grupe predstavljalo veliko poboljšanje u zajedničkom naporu pri izradi izmena i dopuna ovog zakona. Kako je pandemija COVID 19 uticala na nemogućnost održavanja velikih javnih sastanaka – okruglih stolova, što je bila praksa u prethodnom postupku izrade Predloga zakona, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je organizovalo javnu raspravu u periodu od 27. maja do 16. juna 2021. godine. Javni poziv za učešće je upućen predstavnicima državnih organa, organa autonomne pokrajine i organa jedinica lokalne samouprave, predstavnicima akademske i stručne javnosti, nevladinim organizacijama i drugim zainteresovanim licima, da se upoznaju sa tekstom Predloga zakona i daju svoje predloge, primedbe i sugestije. U periodu javne rasprave dostavljeni su izuzetno korisni komentari predstavnika državnih organa, nevladinog sektora i drugih zainteresovanih strana, koji značajno doprinose unapređenju zakonskog teksta i predloženih rešenja, iznoseći konstruktivne primedbe, komentare i konkretne predloge, a Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je objavilo i izveštaj sa javne rasprave, koji se dostavlja uz ovu analizu.

Prilog 5:

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU FINANSIJSKIH EFEKATA

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Zakonske novine koje se odnose na povećan krug zakonskih obveznika, kao i nominalno dvostruko uvećanje kazni koje Poverenik izriče mogu uticati samo u neznatnoj meri na povećanje prihoda, imajući u vidu da su najveći deo zakonskih obveznika upravo budžetski korisnici. Predlaže se da se raspon kazni za prekršaje sa 5.000 do 50.000 poveća na 20.000 do 100.000 dinara. Posebno se predlaže da se za prekršaj iz sadašnjeg člana 46. tačka 8) Zakona (ako organ vlasti ne postupi po zahtevu za pristup informacijama u skladu sa ovim zakonom) uvede fiksna kazna u iznosu od 30.000 dinara, što bi bio prekršaj propisan izmenjenim članom 47. Zakona.

Najveći deo potrebnih finansijskih sredstava za institucionalno jačanje Poverenika, zbog proširenja ovlašćenja i mogućnosti obrazovanja kancelarija van

sedišta Poverenika već je planiran za sprovođenje aktivnosti na kojima je nosilac Poverenik u Akcionom planu za period od 2021. do 2025. godine za sprovođenje Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2021-2030 godine, koji je Vlada usvojila 8. aprila 2021. godine.

U okviru Mere 6.5: Unapređenje reaktivne transparentnosti, postupanja po propisima iz delokruga rada nezavisnih državnih organa, odnosno po preporukama nezavisnih državnih organa, između ostalog, planirana su finansijska sredstva za:

- pripremu novog uputstva za izradu i objavljivanje Informatora o radu;
- jačanje kapaciteta Poverenika kroz zapošljavanje dodatnog broja zaposlenih za poslove nadzora nad primenom Zakona o pristupu informacijama od javnog značaja u delu koji vrši Poverenik, kao i obezbeđivanje finansijskih sredstava radi potrebnih obuka za druge organe koji vrše nadzor nad primenom Zakona.

Prema Akcionom planu za sprovođenje reforme javne uprave za period 2021.-2025. godina, u okviru Mere 6.5 -Unapređenje reaktivne transparentnosti, postupanje po propisima iz delokruga rada nezavisnih državnih organa, odnosno po preporukama nezavisnih organa između ostalog nakon donošenja Izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, predviđena je i aktivnost pod brojem 3 - jačanje kadrovskih kapaciteta Poverenika, pri čemu su iskazana i potrebna i finansijska sredstva za tu namenu, tom prilikom se imalo u vidu da se broj zaposlenih kod Poverenika povećava za 20 izvršilaca, uglavnom u najvišim zvanjima, imajući u vidu delokrug rada Poverenika i složenost poslova. Kako je u međuvremenu, Predlogom zakona propisano da Poverenik može obrazovati kancelarije i van svog sedišta za šta je potrebno obezbediti i određen broj izvršilaca, to se može okvirno proceniti da će Poverenik nakon stupanja na snagu napred navedenih zakona imati potrebu za povećanjem broja zaposlenih do 30 izvršilaca.

- 2) **Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?**
/
- 3) **Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?**
/
- 4) **Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?**
/
- 5) **Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz reistribuciju postojećih sredstava?**
/
- 6) **Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashose drugih institucija?**
/

Prilog 6

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EKONOMSKIH EFEKATA

- 1) **Koje troškove i koristi će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?**

Nema dodatnih troškova za prošireni krug subjekata koji su novim Zakonom u obavezi da ga primenjuju, već predložene izmene sveobuhvatno unapređuju transparentnost rada kroz novi sistem izrade i objavljivanja informatora o radu organa

vlasti, čime se ostvaruje pravo javnosti na pristup informacijama od javnog značaja u Republici Srbiji.

Predloženim novim članom 9. osnovnog zakona vrši se preciziranje nekoliko značajnih izuzetaka u kojima je moguće uskraćivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, u kome se u tački 2) precizira da su informacije iz pravno uređenih postupaka zaštićene samo dok ti postupci traju, među kojima je naveden i postupak ispitivanja povrede konkurencije u smislu zakona kojim je uređena zaštita konkurencije.

Privredni subjekti koji su predviđeni kao novi organi vlasti ovim izmenama i dopunama Zakona - tačke 6) i 7) člana 3. Zakona, neće imati dodatne troškove pri sprovođenju ovog zakona, osim u slučajevima kršenja zakonskih odredaba i kažnjavanja, u kom slučaju su troškovi opravdani. Povećan opseg rada pri primeni ovog zakona se ne može unapred predvideti generalno za sva privredna društva, ali se može očekivati da se broj podnetih zahteva proporcionalno uvećava sa veličinom samih privrednih društava, što odgovara i povećanim državnim budžetom, odnosno javnim sredstvima kojim se finansiraju, te u istom smislu i količinom informacija od javnog značaja kojima raspolažu.

- 2) **Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu i na koji način?**
/
- 3) **Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?**
/
- 4) **Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?**
/
- 5) **Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?**
/
- 6) **Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage, kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?**
/

Prilog 7

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EFEKTA NA DRUŠTVO

- 1) **Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?**

Izmenama i dopunama Zakona nisu predviđeni troškovi za građane. S druge strane obezbediće se da postupak pristupa informacijama od javnog značaja postigne bolje rezultate u cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg realizovanja prava građana i ostalih tražilaca informacija i generalno boljoj informisanosti društva; veći stepen pravne sigurnosti; povećana transparentnost rada organa javne uprave; potpunije ostvarenje javnog interesa; kvalitetnije utvrđivanje javne politike zasnovane na ažurnim i potpunim podacima; poboljšano praćenje stanja u oblastima u kojima se ostvaruju ciljevi upotrebe javnih sredstava. Ključni efekti, sa aspekta građana, postići će se omogućavanjem korišćenja Portala na kojem će sa jednog mesta moći da pristupe informatorima o radu svih zakonskih obveznika; obezbediće se izuzetno visok nivo ažurnosti informacija – sve promene u informatorima će morati da se unesu u roku od 30 dana od dana nastanka promene, dok se do sada moralo čekati čak i godinu dana, odnosno do momenta izdavanja novog informatora; kvalitetnije

korišćenje informacija – mašinski čitljiv oblik informatora će omogućiti lakši razvoj usluga i digitalnih rešenja za određene socijalne usluge ili društvene promene (npr. kreiranje veb ili mobilne aplikacije koja bi građanima pružala neophodne informacije o npr. potrebnoj dokumentaciji za ostvarivanje nekog prava i dr).

Predloženim zakonskim izmenama utiče na utvrđivanje kriterijuma kada se tražiocu može uskratiti pristup informacijama od javnog značaja. Predloženim novim članom 9. osnovnog zakona vrši se preciziranje nekoliko značajnih izuzetaka u kojima je moguće uskraćivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, u cilju otklanjanja nejasnoća u pogledu domašaja postojećih odredbi člana 9. Zakona.

Preciziranje da izuzeci od ostvarivanja prava nisu apsolutni, i na taj način omogućava se primena načela srazmernosti ograničavanja prava, čak i u slučajevima kada bi interes prava bio suprotstavljen interesu zaštite života nekog lica, budući da nužno ne bi morao da u celosti isključi ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, što mora biti posebno obrazloženo u rešenju.

U tački 2) se precizira da su informacije iz pravno uređenih postupaka zaštićene samo dok ti postupci traju. U okviru tačke 3) uvodi se i izuzetak vezan za međunarodne arbitražne postupke koji i nakon donošenja presude nose oznaku poverljivosti i podležu posebnim pravilima u pogledu njihovog objavljivanja.

Takođe, preciziraju se i izuzeci koji se odnose na zaštitu ekonomskih interesa Republike Srbije, ili ugrožavanje sprovođenja monetarne, fiskalne i devizne politike, finansijske stabilnosti, upravljanja deviznim rezervama, nadzora nad finansijskim institucijama ili izdavanja novčanica i kovanog novca (tačka 4), zaštitu od povrede poslovnih interesa fizičkih i pravnih lica u postupcima pred Komisijom za zaštitu konkurencije, zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine, umetničkih i kulturnih dobara (tačka 5), kao mogućih razloga za ograničenje prava javnosti da zna, jer je praksa pokazala da se zahtevi često odnose na situacije u kojima bi pristupom informacija, na način da se tražiocu dostavi kopija dokumenta, ova prava, odnosno dobra mogla biti ugrožena. Predloženim dopunama otklanjaju se česte dileme kod postupanja organa vlasti po zahtevima koji se odnose na ove vrste informacija.

U tački 5) se vrši, pre svega, terminološko usklađivanje sa Zakonom o tajnosti podataka („Službeni glasnik RS“, broj 104/09), koji je donet pet godina nakon donošenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, tako što se uvodi generički pojam „tajni podatak“, umesto nabravanja oznaka tajnosti koje stavljaju državni organi. Predlaže se da se u krug podataka koji se zaštićuju ovom tačkom uvrste i podaci kojima raspolaže Državno pravobranilaštvo o zastupanim subjektima u postupku za sporazumno rešavanje spora, odnosno u sudskom, upravnom ili drugom postupku.

Međutim, tajni podatak treba posmatrati i sistemski tumačiti zajedno sa odgovarajućim odredbama iz predloženog izmenjenog člana 16, prema kojima se postupanje po zahtevu za pristup informacijama od javnog značaja koji se odnosi na tajni podatak razlikuje u odnosu na to da li je zahtev podnet organu koji je odredio tajnost podatka, ili organu koji je samo u posedu tog podatka. U istom smislu treba posmatrati i odredbe izmenjenog člana 16, kojima je propisan način postupanja organa koji je odredio tajnost podatka i sadržaj obrazloženja rešenja kojim je odbijen pristup tajnom podatku.

Predloženom izmenom člana 13. (kao i njegovog naziva) želi se staviti naglasak na posebne slučajeve u kojima je organ vlasti može u određenim situacijama da odbije zahtev za pristup informacijama, kada je zahtev takav da bi postupanje po zahtevu onemogućilo ili u velikoj meri otežalo redovan rad tog organa vlasti. Naravno, postaviće se pitanje granica koje predloženo rešenje postavlja pred

organe vlasti, kada odlučuju da li svaki konkretan zahtev mogu odbiti sa pozivanjem na ovaj član Zakona, posebno u situaciji kada se zahteva veliki broj informacija, umesto da se pozovu na zakonsku mogućnost postupanja po zahtevu u produženom roku. U ovom slučaju će korektivni faktor postupanja organa predstavljati drugostepeni organi, koji će odlučivati o eventualnim žalbama, odnosno tužbama zbog odbijanja zahteva.

U ovom segmentu analize potrebno je pomenuti izmene člana 16. važećeg zakona gde se predviđa da organ javne vlasti može tražiocu uputiti i elektronskim putem, precizira da se u tom slučaju dan postupanja po zahtevu smatra dan slanja odgovora elektronskom poštom.

Ključne izmene, tačnije dopune postojećeg člana 16. Zakona odnose se na postupanje po zahtevima koji se odnose na informacije koje su označene kao tajni podatak, odnosno poslovna ili profesionalna tajna. Predloženim odredbama se razlikuje postupanje organa vlasti kojem je upućen zahtev za pristup informacijama, u zavisnosti od toga da li je u pitanju organ koji je odredio tajnost podatka, ili je samo u njegovom posedu kao korisnik. Naime, korisnik tajnog podatka neće biti u obavezi da postupi po ovakvom zahtevu, već će biti dužan da ga, u roku od osam dana od prijema, prosledi organu vlasti koji je odredio tajnost podatka i o tome obavesti tražioca informacije. Od ovog pravila postoji jedan izuzetak: ako se zahtev odnosi samo na dobijanje saopštenja da li organ vlasti kojem je zahtev upućen poseduje tajni podatak, taj organ vlasti će biti dužan da po tom zahtevu postupi, odnosno tražiocu odgovori o posedovanju traženog podatka.

S druge strane, organ vlasti koji je odredio tajnost podatka treba da, razmatrajući zahtev, proceni da li i dalje postoje razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni i, u zavisnosti od izvršene procene, opozove tajnost i tražiocu omogući pristup traženom podatku, ili odbije zahtev, s tim što je u tom slučaju u obavezi da u rešenju o odbijanju zahteva navede razloge zbog kojih je podatak određen kao tajni, odnosno razloge zbog kojih podatak i dalje treba da ostane tajan. Obaveza navođenja razloga zbog kojih tražena informacija predstavlja profesionalnu odnosno poslovnu tajnu postoji i u slučaju donošenja rešenja o odbijanju zahteva za pristup ovim informacijama.

Takođe, Predlog zakona uređuje praktičan problem sa kojim se organi vlasti suočavaju kada su zahtevi tako formulisani da obuhvataju pristup velikom broju dokumenata, što bi opteretilo rad organa vlasti. U tom slučaju bi bilo sasvim primereno i racionalno da se organ vlasti obrati tražiocu informacije, ukaže mu na obuhvat zahteva i teškoće koje iz toga proističu, te mu predloži preciziranje zahteva, u cilju sužavanja obuhvata, ili uvid u traženu dokumentaciju, kako bi se odlučio koji su mu od mnogobrojnih dokumenata zaista potrebni. Na predloženi način se oranima vlasti sugeriše način prevazilaženja uočenog problema u postupanju po pojedinim zahtevima, sa pozitivnim implikacijama i na smanjenje troškova postupanja.

U vezi sa mogućnošću produženja roka za postupanje po zahtevu na 40 dana, predlaže se preciziranje obaveze organa vlasti da tražioca informacije obavesti i o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti da po zahtevu postupi u osnovnom roku od 15 dana.

Novim stavom propisuje se obaveza organa vlasti da u rešenju o odbijanju zahteva po osnovu iz člana 13. tačka 2) Zakona posebno obrazloži zašto po zahtevu nije mogao da postupi, odnosno da navede razloge koji opravdavaju odbijanje zahteva u ovom slučaju.

Predloženim izmenama i dopunama člana 30. Zakona vrše se, pre svega, značajna preciziranja u svrhu unapređenja postupka izbora Poverenika. Za razliku od sadašnjeg rešenja, prema kojem kandidata za Poverenika predlaže odbor nadležan

za informisanje, predlaže se da tu nadležnost preuzme odbor nadležan za državnu upravu, imajući u vidu i okolnost da je u njegovoj nadležnosti razmatranje godišnjih izveštaja o radu Poverenika. Predlaže se, takođe, da predloge kandidata za Poverenika nadležnom odboru mogu da predlože poslaničke grupe u Narodnoj skupštini, što je rešenje koje već postoji u Zakonu o Zaštitniku građana. Predlaže se i propisivanje obaveznog javnog razgovora odbora sa kandidatima, kojima treba da bude omogućeno da iznesu svoje stavove o ulozi i načinu ostvarivanja dužnosti Poverenika, što je u skladu i sa odredbom člana 203. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, kojom je predviđeno organizovanje ovakvog razgovora pred skupštinskim odborima nadležnim za predlaganje funkcionera koje bira Narodna skupština.

Bitnu novinu postupka izbora Poverenika predstavlja uvođenje instituta javnog poziva svim zainteresovanim licima da se prijave kao potencijalni kandidati za ovu dužnost. Predlaže se da javni poziv raspiše predsednik Narodne skupštine i da se taj poziv objavi na veb prezentaciji Narodne skupštine i u jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji cele države, jer se smatra da bi na navedeni način javni poziv bio dostupan najširoj javnosti.

Objavljivanje javnog poziva je u društvenom interesu. Javnim pozivom povećava se društveni uticaj i kontrola u postupku izbora Poverenika i omogućava najširem krugu lica da na formalno uređen način izraze svoju zainteresovanost da u postupku učestvuju u svojstvu kandidata za Poverenika. Pored toga, poslaničke grupe će isključivo moći da predlože za kandidata ono lice koje se nalazi na prethodno utvrđenoj listi kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove za izbor. Međutim, ono što je možda najvažnije i što bi trebalo opravdano očekivati uvođenjem instituta javnog poziva u postupku izbora Poverenika, jeste to da će poslaničke grupe prilikom odabira lica sa utvrđene liste, nastojati da odaberu najboljeg kandidata sa liste kako bi javnosti pružili odgovarajuće obrazloženje za učinjen odabir kandidata kojeg će predložiti.

Veliki doprinos boljoj primeni ovog zakona, time i većem nivou ostvarenja ovog prava od strane samih građana, će doprineti uvećana mogućnost Poverenika da kažnjava slučajeve nepiostupanja po zahtevu („ćutanje uprave“), odnosno davanjem ovlašćenja Povereniku da izdaje prekršajne naloge u tim situacijama. Imajući u vidu preveliki broj žalbi koje se podnose u tim slučajevima na godišnjem nivou, ovaj vid korektivne funkcije Poverenika će već u prvoj godini primene uticati na poboljšavanje primene ovog zakona od strane svih organa vlasti. Takođe je ova korektivna funkcija Poverenika ojačaja proširenjem ovlašćenja na slučajeve kršenja odredbi zakona koje se odnose na izradu informatora o radu ali i pri godišnjem izveštavanju Poverenika od strane organa vlasti.

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

/

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

/

- 4) **Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?**
/
- 5) **Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?**
/
- 6) **Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?**
/
- 7) **Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?**
/
- 8) **Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?**
/

Prilog 8

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EFEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

- 1) **Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetske efikasnost i obnovljive izvore energije?**

Predviđenim izmena zakonskog okvira pružena je zaštita prirodnim dobrima i zaštiti biljnih i životinjskih vrsta. Nove odredbe člana 9. kojim se pruža zaštita prirodnim dobrima su unete iz razloga usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Republike Srbije sa Direktivom 2003/4/EC o dostupnosti javnosti informacija o životnoj sredini (Directive 2003/4/EC of the European parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC) i Zakonom o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija i učešća javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, br. 38/09). Na ovaj način organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, ako bi time ugrozio životnu sredinu na koju se tražena informacija odnosi, odnosno odavanje informacija o lokaciji na kojoj se nalaze retke biljne i životinjske vrste a što će organ vlasti morati u rešenju da obrazloži.

2) Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?

Predložene izmene kojima se pruža zaštita prirodnim dobrima važne su i sa aspekta sprovođenja obaveza iz međunarodnih ugovora kao što su Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore i Konvencija o biološkoj raznovrsnosti u pogledu zaštite i očuvanja divljih vrsta odnosno prirodnih dobara. Pružena je zaštita informacija o divljim vrstama, poput lokacija na kojima se primerci nalaze, koja može ugroziti njihov opstanak u prirodi zbog potencijalnog krivolova i ilegalnog sakupljanja, ili u slučaju primeraka koji se drže u zatočeništvu, krađe ili ubijanja istih radi ilegalne trgovine i sl. S obzirom na izneto jasno je da će izabrana opcija uticati pozitivno na očuvanje i unapređenje kvaliteta ekosistema, kao i na floru i faunu.

3) Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?

/

4) Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika?

/

5) Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?

/

Prilog 9

KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU UPRAVLJAČKIH EFEKTA

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Predviđenim izmenama i dopunama zakona ne uvode se organizacione, upravljačke ni institucionalne promene, osim reforme informatora o radu, koji će se odvijati elektronskim putem preko jedinstvenog informacionog sistema informatora o radu.

Reformom informatora o radu unapređen je način izrade, objavljivanje i ažuriranje istog, i to tako što se uvodi jedinstveni informacioni sistem informatora o radu kojim je previđeno da se svi informatori popunjavaju elektronski preko aplikacije na zvaničnoj veb prezentaciji Poverenika, a koja će obezbediti da više ne postoje nepotpuni informatori i da se svi nalaze na jednom mestu. Zakonom je određen rok od 30 dana za ažuriranje podataka u informatoru i predviđena je posebna kazna za nepostupanje, dok će precizan način upotrebe ovog sistema biti uređeno podzakonskim aktom Poverenika. U skladu sa tim predviđena je i izmena člana 40. Zakona tako što se propisuje da Poverenik izrađuje Uputstvo o izradi i načinu objavljivanja informatora o radu i pruža savete, na zahtev organa vlasti, u cilju pravilnog, potpunog i blagovremenog ispunjenja obaveze objavljivanja informatora o radu. Takođe Predlogom zakona je predviđeno povećanje obima informacija koje organi dostavljaju Povereniku, u cilju sprovođenja zakona, na godišnjem nivou, takođe je propisano u članu 26. kojim se menja član 43. važećeg zakona da Poverenik propisuje obrazac i način dostavljanja godišnjeg izveštaja o radnjama organa preduzetih u cilju primene ovog zakona. Prelaznim i završnim odredbama Predloga zakona ostavljen je period od godinu dana od usvajanja do primene zakona za upoznavanje i pripremu organa u vezi sa novim načinom izrade informatora o radu. U tom periodu Poverenik će izraditi sveobuhvatno i precizno uputstvo o načinu

korišćenja jedinstvenog informacionog sistema informatora o radu, koje će omogućiti pravilnu i uspešnu primenu ovih odredbi.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

S obzirom da se izmenama člana 3. Zakona proširuje krug zakonskih obveznika, kao i da su svi obveznici izjednačeni u obimu obaveza, za određene organe vlasti to znači da će imati nove obaveze – da postupaju po zahtevima za slobodan pristup, da izveštavaju Poverenika o primeni zakona, kao i da izrađuju informator o radu. Postojeća javna uprava ima dovoljno raspoloživih kapaciteta za efikasno sprovođenje ovih aktivnosti, imajući u vidu da je ispunjavanje ovih obaveza ubrzano i unapređeno time što se isto vrši isključivo elektronskim putem (izveštavanje Poverenika i informator o radu). S obzirom da je prelaznim i završnim odredbama određeno da se primena odredaba o informatoru o radu odlaže za godinu dana od stupanja na snagu Zakona, obezbeđen je vremenski prostor za upoznavanje ovlašćenih lica o načinu sprovođenja ove obaveze, dok će istovremeno biti procenjeno da li je za određene zakonske obveznike potrebno obezbediti dodatno informisanje.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

/

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

/

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

/

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Predviđene izmene i dopune Zakona direktno i u velikoj meri utiču na povećanje odgovornosti i transparentnosti rada javne uprave. Pre svega uticaj koji će povećanje kruga lica na koje se zakon odnosi i njihovo izjednačavanje u sveobuhvatnosti ispunjavanja zakonskih obaveza, će imati izuzetno veliki uticaj na podizanje nivoa informisanosti o radu javnog sektora. Imajući u vidu navedene izmene člana 3. Zakona ali i reformu informatora o radu korpus dostupnih informacija o radu javne uprave će biti u velikoj meri povećan. Reforma informatora o radu kojom je predviđeno da će na Portalu informatora o radu biti informatori svih zakonskih obveznika na jednom mestu, a svi će biti i u mašinski čitljivom obliku u skladu sa evropskim OPEN DATA standardima, te da će sve promene u informatorima biti unete u roku od 30 dana od dana nastanka promene, će direktno uticati na povećanje transparentnosti rada javnog sektora, a pritom i imati pozitivan uticaj i na poverenje građana u državni sistem.

Za jedinstveni informacioni sistem, potrebno je implementirati određen softver, sprovesti određen broj obuka kod Poverenika za lica koja će upravljati korišćenjem softvera, koji će sprovesti određene obuke za korisnike odnosno organe vlasti. Sredstva potrebna za sprovođenje zakona, između ostalog planirana su i za jedan broj obuka, (12-15 obuka) od kojih će neke od obuka biti

za zaposlene kod Poverenika, a druge obuke za korisnike odnosno organe vlasti. Obuke će se obavljati u 2022. godini i 2023. godini kako je naglašeno u obrazloženju Predloga zakona. Sredstva za napred navedene namene biće potrebno obezbediti u budžetu za 2022. odnosno 2023. godinu. U okviru navedenih sredstava na ekonomskoj klasifikaciji Poverenika, planirana su sredstva i za napred pomenuti softver radi uvođenja Jedinog informacionog sistema Informatora o radu, sredstva za izradu novog Uputstva za izradu i objavljivanje informatora o radu i Obrasca za dostavljanje izveštaja. Kako je već u obrazloženju navedeno, potrebna sredstva treba obezbediti u Budžetu Republike Srbije za iskazane godine.

Transparentnost rada će biti unapređena i kroz povećanje broja obaveznih informacija o radu organa pri sprovođenju ovog zakona koje su obavezni da dostavljaju Povereniku, tako što se sada dostavljaju i informacije o odgovornom i ovlašćenom licu, broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o zdravlju i zaštiti životne sredine, broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o raspolaganju javnim sredstvima i broju podnetih zahteva koji se odnose na informacije o postupanje organa javne vlasti u vršenju poslova iz svoje nadležnosti. Nove zakonske odredbe o upravnom izvršenju će posle nekoliko godina omogućiti nesmetano novčano kažnjavanje lica koja ne postupaju u skladu sa Zakonom i uticati na povećavanje odgovornosti u radu javnog sektora. Time će biti otklonjena prepreka prouzrokovana odredbom važećeg Zakona o opštem upravnom postupku o raspisivanju novčane kazne za pravna lica, ali i tome što će sprovođenje biti obezbeđeno kroz sudski postupak u skladu sa Zakonom o izvršenju i obzbeđenju. Takođe, povećan iznos kazni i unapređen postupak novčanog kažnjavanja će pozitivno uticati na disciplinu organa javne vlasti u sprovođenju ovog zakona i ostvarivanju ovog prava.

Bitnu novinu u postupku izbora Poverenika predstavlja uvođenje instituta javnog poziva svim zainteresovanim licima da se prijave kao potencijalni kandidati za ovu dužnost. Predlaže se da javni poziv raspiše predsednik Narodne skupštine i da se taj poziv objavi na veb prezentaciji Narodne skupštine i u jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji cele države, jer se smatra da bi na navedeni način javni poziv bio dostupan najširoj javnosti.

Objavljivanje javnog poziva je u društvenom interesu. Javnim pozivom povećava se društveni uticaj i kontrola u postupku izbora Poverenika i omogućava najširem krugu lica da na formalno uređen način izraze svoju zainteresovanost da u postupku učestvuju u svojstvu kandidata za Poverenika. Pored toga, poslaničke grupe će isključivo moći da predlože za kandidata ono lice koje se nalazi na prethodno utvrđenoj listi kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove za izbor. Međutim, ono što je možda najvažnije i što bi trebalo opravdano očekivati uvođenjem instituta javnog poziva u postupku izbora Poverenika, jeste to da će poslaničke grupe prilikom odabira lica sa utvrđene liste, nastojati da odaberu najboljeg kandidata sa liste kako bi javnosti pružili odgovarajuće obrazloženje za učinjen odabir kandidata kojeg će predložiti.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

/

Prilog 10:**KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU RIZIKA**

- 1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocce odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?**

U toku izrade teksta Predloga zakona u skladu sa proklamovanim transparentnim postupkom donošenja propisa održavan je stalan kontakt Ministarstva i civilnog sektora kao i saradnja sa predstavnicima službe Poverenika. Sam Poverenik je bio član Posebne radne grupe i aktivno učestvovao u formulisanju izmena i dopuna Zakona kao i predstavnici nevladinih organizacija Transparentnost Srbija i Partneri Srbija. U tom cilju održano je više sastanaka, sprovedena je javna rasprava u periodu od 27. maja do 16. juna 2021. godine, koja je u skladu sa Poslovníkom Vlade objavljena na sajtu Ministarstva i portalu eUprava. Usvajanje ovog zakona je planirano Godišnjim planom rada Vlade za 2021. godinu. Cilj saradnje sa civilnim sektorom je u potpunosti ostvaren i kroz komentare i predloge koji su stigli od strane organizacija civilnog društva i zainteresovanih pojedinaca čiji upliv u poboljšanje teksta Predloga zakona je veoma vidljivo. U nastavku je izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi.

Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije ?

Najveći rizik predstavljaju kratki rokovi početka primene zakona, pa samim tim i obavljanje svih aktivnosti (izrada softvera, proba softvera, obuka zaposlenih kod Poverenika, obuka zaposlenih u jednom broju organa vlasti) ali se sa tim u vezi došlo do rešenja kroz operativni plan redosleda radnji koji će uz maksimalno angažovanje Poverenika obezbediti u roku početka primene ovih odredbi zakona. Poverenik očekuje da će nakon stupanja na snagu zakona, u rokovima utvrđenim zakonom, obezbediti sve potrebne resurse za početak rada Jedinственog informacionog sistema Informatora o radu. Takođe, napominjemo da je Poverenik nadležan za primenu Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i poseduje sertifikat ISO 27701 -Sistem upravljanja informacionom sigurnošću kojim se obezbeđuje zaštita bezbednosti podataka. Radi efikasnijeg pristupanja i rada samog Jedinственog informacionog sistema Informatora o radu predviđen je širi krug obuka za zaposlene u organima vlasti. Ovaj rizik ipak je značajno smanjen prelaznom i završnom odredbom Predloga zakona koja predviđa da su organi vlasti koji u skladu sa članom 24. ovog zakona (izmenjeni član 39. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja) imaju obavezu izrađivanja informatora o radu, dužni da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izrade informatore u skladu sa odredbama tog člana 24. Na ovaj način dat je dodatani vremenski prostor Povereniku da pravilno uspostavi novi elektronski sistem informatora o radu, čime je rizik za sprovođenje izabrane opcije umanjeno.

Po pitanju rizika koji se odnose na situacije kada u drugostepenom postupku Poverenik bude upućivao razloge za opoziv tajnosti podataka u skladu sa zakonom koji reguliše tajnost podataka, Poverenik je na stanovištu da ne postoje posebni rizici, osim uobičajenih, koji se odnose na postupanje organa po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i postupanja po ovlašćenjima koje ima Poverenik i rešenjima Poverenika.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

2. Naziv propisa

**PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SLOBODNOM
PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA
DRAFT LAW ON AMENDMENTS ON LAW ON FREE ACCESS TO
INFORMATION OF PUBLIC IMPORTANCE**

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

Sporazum član 72. – usklađivanje propisa, primena prava i pravila konkurencije

- a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

NPAA- 3.23. Pravosuđe i osnovna prava; 3.23.3. Osnovna prava

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskog parlamenta Saveta od 20. juna 2019. godine o otvorenim podacima i ponovnoj upotrebi informacija javnog sektora

Direktiva 2003/4/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 28. januara 2003. o javnom pristupu informacijama o životnoj sredini i stavljanje van snage Direktive 90/313/EEC

Uredba (EU) 2016/679/EZ Evropskog parlamenta - Opšta uredba o zaštiti podataka (GDPR) uneta je u pravni sistem Republike Srbije kroz Zakon o zaštiti podataka o ličnosti („Sl.glasnik RS“ broj 87/2018), sa kojim je ovaj Predlog zakona u potpunosti usaglašen.

- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenst sa njima,

/

- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

1. Naziv propisa Evropske unije : Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskog parlamenta Saveta od 20. juna 2019. godine o otvorenim podacima i ponovnoj upotrebi informacija javnog sektora	2. „CELEX” oznaka EU propisa 32019L1024
3. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	4. Datum izrade tabele: 10 septembar 2021.
5. Naziv (nacrt, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja	6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2017-595
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ⁴	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
2 (1)	1. Organ javne vlasti znači državni , regionalni ili lokalni organ, javnopravno telo ili udruženje koje je osnovao jedan ili više takvih organa ili jedno ili više javnopravnih tela; 2. „javnopravna tela“ predstavljaju tela koja poseduju sve od sledećih karakteristika: (a) uspostavljena su posebno u svrhu ostvarivanja opšteg interesa, koje nisu	3. kojim se menja član 3	Organ javne vlasti (u daljem tekstu: organ vlasti) u smislu ovog zakona jeste: 1) organ Republike Srbije; 2) organ autonomne pokrajine; 3) organ opštine, grada, gradske opštine i grada Beograda; 4) javno preduzeće, ustanova, organizacija i drugo pravno lice, koje je	PU	Predlog zakona prilikom određivanja kruga lica koja se smatraju organom vlasti pravi dve kategorije takvih organa, pri čemu za jednu od njih („državni organ”) određuje veći broj obaveza (npr. izrada informatora i podnošenje	

⁴ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

2.(2)	<p>industrijske ili komercijalne prirode; (b) imaju svojstvo pravnog lica;</p> <p>(c) većim delom su finansirana od stranedržavnih, regionalnih ili lokalnih organa ili drugih javnopravnih tela ili u pogledu upravljanja podležu nadzoru tih tela ili imaju upravni, upravljački ili nadzorni odbor u kojem više od polovine članova imenuje državni, regionalni ili lokalni organ ili javnopravno telo.</p> <p>3. „javno preduzeće“ predstavlja svako aktivno preduzeće nad kojim organi javne vlasti mogu izvršavati, direktno ili indirektno, preovlađujući uticaj na osnovu svog vlasništva u njemu, finansijskog učešća u njemu, ili na osnovu pravila kojima je uređeno. Smatra se da postoji preovlađujući uticaj organa javne vlasti u bilo kojem od sledećih slučajeva u kojim organi direktno ili indirektno:</p> <p>(a) drže većinu upisanog kapitala preduzeća; (b) raspolažu većinom glasova povezanih sa akcijama koje je izdalo preduzeće; (c) mogu imenovati više od polovine članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tela preduzeća;</p>		<p>osnovano propisom ili odlukom organa iz tač. 1) do 3) ovog člana;</p> <p>5) privredno društvo čiji je osnivač ili član Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, odnosno jedan ili više organa vlasti iz tač. 1) do 4) ovog člana sa 50% ili više akcija ili udela u zbiru odnosno sa više od polovine članova organa upravljanja;</p> <p>6) privredno društvo čiji je osnivač ili član jedan ili više organa vlasti iz tač. 1) do 5) ovog člana sa 50% ili više akcija ili udela u zbiru;</p> <p>7) pravno lice čiji je osnivač privredno društvo iz tač. 5) ili 6) ovog člana;</p> <p>8) pravno lice ili preduzetnik koji obavlja delatnosti od opšteg interesa, u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, u odnosu na informacije koje su u vezi sa obavljanjem tih delatnosti;</p> <p>9) pravno ili fizičko lice koje ima javna ovlašćenja, u odnosu na informacije koje su u vezi sa vršenjem tih ovlašćenja;</p> <p>10) pravno lice koje je u godini na koju se odnose tražene informacije ostvarilo više od 50% prihoda od jednog ili više organa vlasti iz tač. 1) do 7) ovog člana, u odnosu na informacije koje su u vezi sa aktivnošću koja se finansira tim prihodima, izuzev crkve i verske zajednice.“.</p>	<p>izveštaja Povereniku).</p> <p>Predlogom je predviđeno da se u organe vlasti, uz jedinice lokalne samouprave (opštine, gradove i grad Beograd) uvrste i organi gradskih opština.</p> <p>Posebno se precizira dosadašnja definicija „pravno lice koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ“, tako što se navodi da pod organe vlasti spadaju i javna preduzeća, ustanove, organizacije i druga pravna lica, koja su osnovana propisom ili odlukom organa RS, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, uključujući tu i gradske opštine.</p> <p>Zakonom se precizira da u krug organa javne vlasti spadaju i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu, pod kojim se podrazumeva većinsko vlasništvo bilo kog od ranije navedenih organa vlasti, pojedinačno ili u zbiru. Proširuje se krug obveznika zakona i na tzv. „čerke firme“, odnosno na privredna društva koja su u većinskom vlasništvu ili pod upravljačkom kontrolom pomenutih privrednih društava ali i drugih organa vlasti, zajedno ili pojedinačno, kao i na druga pravna lica koja su osnovana od strane svih navedenih privrednih društava.</p>	
2. (3)					

--	--	--	--	--	--	--

1. Naziv propisa Evropske unije : Direktiva 2003/4/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 28. januara 2003. o javnom pristupu informacijama o životnoj sredini i stavljanje van snage Direktive 90/313/EEC	2. „CELEX” oznaka EU propisa 32003L0004
3. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	4. Datum izrade tabele: 10 septembar 2021.
5. Naziv (nacrt, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja	6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2017-595
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ⁵	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
4. (2)	Države članice mogu odrediti da zahtev za informacije o životnoj sredini bude odbijen ako bi objavljivanje informacija negativno uticalo na: (h) aštitu životne sredine na koji se odnosi taj podatak, kao što je stanište retkih vrsta;	4. which amended Article 9)	: Organ vlasti može tražiocu uskratiti pristup informacijama od javnog značaja, ako bi time: 7) ugrozio životnu sredinu ili retke biljne i	PU		

⁵ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			životinjske vrste;			